

ART I CULTURA A LES PARRÒQUIES DEL BISBAT DE VIC (1936-1939)

IGNASI ROVIRÓ I ALEMANY

Acabada la guerra civil de 1936 l'església catòlica elaborà una enquesta per totes les diòcesis espanyoles amb l'objectiu de conèixer de primera mà l'estat de les parròquies i dels bisbats. En ella s'interroga sobre els aspectes fonamentals de la seva organització. En aquest article s'analitzen els resultats referents al Bisbat de Vic i es posa especial atenció en les respostes referents a l'estat del patrimoni cultural, com ara pèrdues en obres d'art (altars, retaules, imatges, orgues i harmòniums, campanes, creus, objectes del culte, mobles, reliquiàris, pintures o tapissos).

Once the 1936 Civil War had come to an end, the Catholic church set out to complete a survey of all the Spanish Dioceses in order to gather first hand information about the state of the parishes and the bishoprics. The information collected dealt with fundamental aspects of their organisation. This article analyses the results for the Diocese of Vic, with special attention being paid to the information regarding the state of the cultural heritage, including losses suffered of ecclesiastical works of art (altars, altarpieces, images, organs and harmoniums, bells, crosses, religious objects, furniture, reliquaries, paintings or tapestries).

Anàlisi de l'enquesta *Relación que ha de prepararse de hechos ocurridos con motivo del Movimiento Nacional del 18 de julio de 1936.*¹

El 12 de març de 1938, encara en plena Guerra Civil, el delegat apostòlic Ildebrando Antoniutti des de San Sebastián va enviar una circular a tots els bisbes espanyols –ja fossin en qualsevol de les dues zones o exiliats a l'estranger– on se'ls parlava «*sobre la redacción de una monografía, en que se refiriesen, en forma autorizada y verídica, los daños de todo género, causados por la revolución en cada una de las diócesis españolas*». I per encarrilar la subjectivitat de cada un dels bisbes es predeterminava el qüestionari «*Relación de los hechos ocurridos con motivo de la guerra por el levantamiento cívico-militar de 18 de Julio de 1936. Diócesis de...*». El componien seixanta-dues preguntes repartides

1. He d'agrair els ajuts, consells i facilitats de Mn. Antoni Conill, de Mn. Miquel Gros i del Sr. Albert Manent. El present article és un extracte d'un treball meu més ampli que pot consultar-se al Centre d'Història de Catalunya i a l'Arxiu Episcopal de Vic.

al llarg de cinc apartats: «*cuestiones generales*», «*personas*», «*cosas sagradas*», «*otros bienes de la Iglesia*» i «*culto*». Amb aquest qüestionari s'abordava l'aspecte material i espiritual de la vida de la diòcesi. Era, per tant, una petició que es volia que fos exhaustiva.

Per motius evidents, l'elaboració va ser llarga. El pare Perelló, bisbe de Vic, no va poder començar a treballar en aquest informe fins que es va restablir el seu govern, ja ben entrat el 1939. Però l'estat de les parròquies era dramàtic. Abans de dedicar-se a la redacció de l'informe calia ocupar-se d'un munt de coses urgents, com per exemple saber l'estat en què es trobaven els capellans exiliats o desapareguts; després ja es podien nomenar ecònoms, coadjutors, vicaris o rectors per a cada una de les parròquies que ho necessitessin.

En aquestes circumstàncies no és estrany que tres anys després que el delegat apostòlic Antoniutti fes la petició al pare Perelló, el nunci Gaetano Cicognani recordés al bisbe de Vic que l'informe encara no havia arribat. Així s'expressava el nunci:

*«Nunciatura Apostólica en España.
N. 3176
Madrid, 2 de Abril de 1941*

Excmo. y Revmo. Señor Don Juan Perelló Pou. Obispo.

Excelentísimo Señor:

Por Circular de la Delegación Apostólica cerca del Gobierno Nacional, de fecha 12 de Marzo de 1938, se pidió a todos los Obispos una relación detallada de los daños causados en personas y cosas eclesiásticas y religiosas por la revolución.

De dichas relaciones debían hacerse tres ejemplares, uno para el Archivo Diocesano y otros dos que se enviarían a esta Nunciatura, uno con destino a la Secretaría de Estado de Su Santidad y otro para su propio Archivo.

Para unificar las relaciones se enviaron a todas las Diócesis liberadas por aquella fecha o a las Autoridades Diocesanas de las no liberadas, que se encontraban entonces en la llamada zona nacional unos Cuestionarios impresos previamente aprobados por la S. Sede.

Dada la importancia que tiene el que la relación de los daños sufridos por la Iglesia Española con motivo de la pasada revolución sea lo más completa posible, yo me permito rogar a Vuestra Excelencia se sirva enviar oportunamente las noticias deseadas.

Anticipándole las más cordiales gracias, me complazco en saludarle atentamente y en suscribirme de Vuestra Excelencia

afmo. hermano in Xto.

Gaetano Cicognani»

Pocs dies després, el bisbe de Vic es comprometia a apressar la qüestió:

«23 Abril 1941

Excelentísimo y Rdmo. Sr.:

Recibo la carta Circular de V.R. nº 3176, referente a la relación detallada de los daños causados en personas y cosas eclesiásticas y religiosas por la revolución marxista en esta Diócesis.

Las muchas atenciones de la post guerra, las difíciles comunicaciones entre la capital de la Diócesis y las parroquias enclavadas en su mayoría en la montaña y la escasez de personal de la Cúria Eclesiástica, debido a las bajas producidas por la horda roja, ha hecho que hasta el presente no haya podido mandar a esa Nunciatura las relaciones pedidas.

Con mucho gusto cumpliré cuanto antes lo ordenado por V.E., y espero Dios mediante poder enviar a V.E. dichas relaciones a primero del próximo mes.»

Finalment, l'informe del pare Perelló arribà a la nunciatura de Madrid el juliol d'aquell mateix 1941² i poc després el Nunci n'acusava rebut.³

L'estudi de la totalitat dels informes que van elaborar els bisbes espanyols ha de ser clau per tenir una visió global i detallada del que va suposar el conflicte bèl·lic en referència a l'estat del patrimoni eclesial. També és així si prenem un punt de vista nacional i ens circumscriuim a Catalunya. Fins al moment present, desconec cap treball que hagi abordat aquesta qüestió i els meus esforços no han estat fructífers per poder obtenir l'informe de cada bisbe català.

En el present treball ens interessem pels informes previs que elaboraren els rectors de les parròquies i que trameteren a la Cúria del Bisbat de Vic. Fonamentalment, amb aquestes dades el bisbe de Vic elaborà el seu informe.

El qüestionari per als rectors va ser publicat al *Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Vich* el dissabte dia 29 d'abril de 1939, en el número 4 d'aquesta publicació interna del Bisbat, «*después de la liberación*». La diòcesi de Barcelona el publicà el 16 d'agost de 1939⁴ i el de Girona, el 20 de juliol.⁵ A Vic,

2. «26 de Julio de 1941. Excmo. y Rdmo. Señor: Tengo el honor de enviar a V.E. los dos ejemplares de la "Relación de los hechos ocurridos con motivo de la guerra determinada por el levantamiento cívico-militar de 18 de Julio de 1936", pertenecientes a esta Diócesis. A la vez, he de comunicar a V.E. que el tercer ejemplar ha quedado guardado en el Archivo Diocesano, según las indicaciones hechas por V.E. en su atenta Circular, n. 3176 de 2 Abril del presente año. Rogándole, una vez más, perdone la tardanza en remitirle las mencionadas Relaciones, se reitera de V.E. atento capellán que se complace en saludarle y en suscribirse a Vuestra Excelencia Reverendísima afmo. s.s. Juan, Obispo de Vich.»

3. «Nunciatura Apostólica en España. Madrid, 8 de Agosto de 1941. Excmo. y Revmo. Señor D. Juan Perelló Pou. Obispo de Vich. Excelencia Reverendísima: He recibido su muy atenta carta, fecha 26 de Julio p.pdo. acompañando el envío de la Relación duplicada de los hechos ocurridos en esa Diócesis de Vich con ocasión de la pasada guerra civil. Al darle las gracias más cordiales por su diligente bondad, me complace en suscribirme de Vuestra Excelencia Reverendísima. Afmo. hermano en Cristo. Gaetano Cicognani.»

4. «Sobre información de lo acaecido en la diócesis durante la dominación marxista. Atenta la Santa Sede a los sucesos que se desarrollaban en España desde el 16 de febrero de 1936, dispuso hace tiempo se fueran recogiendo los datos más fidedignos y exactos acerca de los diversos hechos referentes a las personas, cosas y lugares sagrados y demás cuestiones relacionadas con nuestra sacrosanta Religión durante estos tres últimos años. El fin propuesto es formar con garantía la monografía general de los daños sufridos por la Iglesia en nuestra Patria durante este periodo de su historia, para honra de nuestros mártires y enseñanza y advertencia de todos. Al efecto hemos de enviar a la Santa Sede los datos referentes a esta Diócesis de Barcelona; y, para tener los propios de las parroquias respectivas, cada uno de los sacerdotes encargados de feligresías habrá de contestar, en el plazo de un mes, con la mayor fidelidad, a las preguntas del cuestionario que a continuación se inserta, y que en pliegos impresos aparte recibirán por mano del reverendo señor Arcipreste de su distrito, quien, a su vez, cuidará de que con la mayor diligencia y esmero cumpla cada uno su cometido, recogiendo él los ejemplares firmados por los párrocos y enviándolos antes del 30 de septiembre a Nuestra Secretaría de Cámara, con las advertencias que él tuviere a bien hacer

s'acompanyava amb una «Alocución al Clero sobre la persecución religiosa en la Diócesis de Vich» on es demanava a cada rector o encarregat de parròquia que omplís l'enquesta que s'ajuntava i la trametés al Bisbat.

«ALOCUCIÓN AL CLERO SOBRE LA PERSECUCIÓN RELIGIOSA EN LA DIÓCESIS DE VICH

Venerables Hermanos:

Durante Nuestro destierro forzoso, recibimos del Excelentísimo y Rdmo. Sr. Ildebrando Antoniutti, Delegado Apostólico, una circular fechada en San Sebastián, día 12 de Marzo de 1938, en la que Nos daba cuenta de Haber sido requerido por el Emmo. Sr. Cardenal de Toledo, el parecer de los Ordinarios de España “sobre la redacción de una monografía, en que se refiriesen, en forma autorizada y verídica, los daños de todo género, causados por la revolución en cada una de las Diócesis españolas, y si era conveniente, que en la relación se ajustaran al mismo cuestionario”; habiendo sido unánime la contestación afirmativa.

En vista de la conformidad de los Reverendos Prelados, se procedió a la redacción de un modelo de monografía, que fue enviado a la Santa Sede para su aprobación, y obtenida ésta, Nos enviaba ahora, como Delegado Apostólico, tres ejemplares del mismo, encomendándonos que los llenáramos “con la mayor escrupulosidad, a fin de que cuanto en ellos se afirme, merezca fe histórica”, conservásemos uno de ellos en el archivo diocesano y enviásemos los dos restantes, después de hecha la relación, uno a la Secretaría de Estado y el otro a la Nunciatura de Madrid, luego que estuviera restablecida.

sobre cada cuestionario cumplimentado. Para allegar datos y compulsar la exactitud de lo que se aduzca, los firmantes habrán de interrogar a personas de toda solvencia y consignar su propio parecer sobre la certidumbre de lo consignado. Barcelona, 4 de agosto de 1939, festividad de Santo Domingo de Guzmán. El Obispo A. A.» Boletín Oficial del Obispado de Barcelona. Any LXXX. 16 d'agost de 1939 (Año de la Victoria), núm. 8, p. 202-203.

5. «*Sobre la información pedida por la santa Sede, referente a lo acontecido en la diócesis durante la dominación marxista. Hemos recibido del Emmo. Sr. Cardenal Primado, Dr. Gomá, en ruego del Excmo. Sr. Nuncio Apostólico, unos ejemplares del Cuestionario que debemos llenar lo mas completamente posible con los datos correspondientes a esta diócesis, tocante a lo acontecido durante el dominio de los rojos. Dos de estos ejemplares debemos remitirlos debidamente cumplimentados a la Nunciatura Apostólica y con destino a la Santa Sede que desea vivamente tener noticias exactas y fidedignas acerca de lo ocurrido en las diócesis de España en el período de tiempo antes indicado; otro ejemplar quedará para el Archivo diocesano. Para que podamos atender con la mayor fidelidad y perfección a lo que se nos pide y viene dispuesto por la Sede Apostólica, es preciso que los señores Arciprestes, Párrocos y demás encargados de las parroquias nos proporcionen la información respectiva sobre las mismas, ateniéndose a los extremos del cuestionario que en folletos aparte y conforme al que publicamos en este Boletín les será enviado; siguiendo además puntualmente las instrucciones y disposiciones que les dará la Comisión diocesana que hemos nombrado, y que a continuación de esta circular se menciona, a los efectos de que nos auxilie en nuestro cometido y redacte en su día la información global sobre la diócesis, según desea la Santa Sede. Esperamos de nuestros amados párrocos y arciprestes la mayor diligencia y esmero tocante a lo que les indicamos, objeto de esta circular; no dudando de que sabrán apreciar la importancia y trascendencia de la información que se les pide aportando cuidadosamente los datos y documentos convenientes según reclama la finalidad que con ello se persigue, las consecuencias y derivaciones que de la relación que se dé pueden originarse, y el interés religioso y patriótico que todos hemos de sentir en recoger las fuentes que han de servir para historiar este periodo de tiempo tan turbulento, pero providencialmente permitido para mayor bien de la Iglesia y de España. Gerona 12 de julio de 1939. –Año de la Victoria. EL OBISPO».* Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona. Any LXXXI, 20 de juliol de 1939, núm. 7, p. 121-122.

“Es un servicio, escribía el Reverendo encargado de negocios eclesiásticos, que podrá acarrear gran utilidad a la Iglesia, por las enseñanzas que deriven de los hechos consignados en el cuestionario, al tiempo que serán éstos, documentos fidedignos para la historia de la terrible persecución sufrida por la Iglesia en España”.

Poco después, en Abril del mismo año, el mencionado Delegado Apostólico, Nos escribió de nuevo, enviándonos un cuestionario, resumen del mayor; “al efecto, nos decía, de las informaciones de parroquias”, a fin de que si lo juzgáramos conveniente, lo insertásemos en el BOLETÍN de esta Diócesis, encargando a los reverendos señores Curas procurasen la máxima diligencia y exactitud en las referencias; para que, con ellos a la vista, se redactase el general de la Diócesis.

Cumpliendo lo que prometimos entonces, al contestar a la doble Comunicación del dignísimo Representante de S. S. en España, insertamos en este mismo número del BOLETÍN ECLESIASTICO, el cuestionario de referencia para que los Párrocos y encargados de Parroquias lo evacuen con toda exactitud y diligencia.

Comprendemos que la labor que se los encomienda es algo pesada y molesta pero sin duda, resultará a la mayor gloria de Dios, en prestigio de la Diócesis y en edificación del prójimo.

Recordemos que nuestros Hermanos en el sacerdocio, vilmente asesinados, son miembros escogidos de Jesucristo y cuanto padecieron ha de redundar en honor de Su Cabeza.

La persecución religiosa, que se ha desencadenado, en España, no es cosa repentina y de momento, sino calculada y efecto de un plan preconcebido y uniforme para acabar con la Iglesia, si fuese posible.

El furor diabólico de los comunistas que dominaban en la ciudad de Vich, llegó a tal paroxismo, que, por medio de público pregón se intimó a todos sus moradores, la entrega de las imágenes, objetos sagrados y libros piadosos, bajo severísimas penas.

Muchos creyentes vicenses, intimados por el terror, aportaron a la plaza pública, gran cantidad de objetos sagrados. Fue tal el cúmulo reunido, que testigos oculares afirman que toda la parte céntrica de la plaza, se vio abarrotada de una gran superficie de varios metros de altura.

Los directores de la F.A.I., al contemplar aquel espectáculo, exclamaron: “el problema está liquidado”, como quien dice: la Iglesia Católica ha desaparecido. Este era el fin que perseguían.

Los datos, pues, que se recojan, servirán para demostrar que los esfuerzos humanos para destruir la Iglesia resultan impotentes, cumpliéndose una vez más “Et portae inferi non prealebunt adversus eam”.

Además el prestigio de la Diócesis de Vich quedará robustecido, al enterarse el público del número de personas asesinadas, especialmente sacerdotes y religiosos, como también de ciertos detalles y pormenores del martirio.

Uno de los capítulos más hermosos e importantes de la Historia de la Diócesis de Vich será, sin duda, el del Martirologio durante la persecución marxista.

¡Cuántas escenas emocionantes se han desarrollado!

¡Cuántos actos de virtud heroica se han practicado!

Quizás, como fruto de estas investigaciones, aparecerán algunas figuras de venerables sacerdotes adornadas con la aureola del martirio.

Si es cierto que las veras de nuestras carreteras y algunas encrucijadas fueron manchadas con sangre de víctimas inocentes, no es menos cierto que una narración depuradora de las gestas de nuestros hermanos servirá para enaltecer el prestigio del clero y de la fe de nuestros mayores.

A lo dicho hay que añadir la edificación de los fieles. Será de gran provecho para todos, la lectura detallada de ciertas circunstancias que revistieron algunos de los martirios. Alegria y conforta el espíritu el relato de un sacerdote que con paso firme camina al lugar del sacrificio; de otro, que antes de ser fusilado, perdona al verdugo;

de éste, que muere con gran resignación; de aquel que expira gritando ¡Viva Cristo Rey!

El comunismo ateo, ha producido una verdadera floración de mártires, los más variados. Aunque idéntico el espíritu que los informa, es diverso el modo en que se manifiesta, y el Señor se complace en derramar los tesoros de su gracia en el tiempo y manera que estima oportunos.

Siendo pues, la obra que acometemos de tanta trascendencia rogamos y encargamos a nuestros Párrocos y a cuantos hacen sus veces que pongan el máximo interés en la recogida de datos sobre las circunstancias del martirio de cada uno de sus parroquianos llamando a los testigos de vista, si los hubieren en debida forma.

La relación escrita de tales martirios será firmada por el Párroco y por los declarantes; y enviada, a la mayor brevedad, a la Curia Eclesiástica, para que una Comisión de prestigiosos sacerdotes redacte el documento que ha de servirnos de base para informar en su día a la Santa Sede.

A tal fin, suplicamos a Nuestro venerable Clero, sin excluir a los fieles, que presten todo su concurso a los Párrocos, facilitándoles los convenientes datos para que puedan evacuar los cinco extremos del Cuestionario y en particular lo relativo al martirio de los asesinados por odio a la religión.

Sería de desear que los nombres de los martirizados se escribiera en alguna lápida colocada en lugar conveniente para enseñanza de las futuras generaciones.

Los Párrocos, de acuerdo con la Autoridad local, propondrán a Nos lo que estimen conveniente, y después de asesorados por la Comisión indicada, resolveremos lo que consideremos más oportuno.

Vich, 12 de Abril de 1939.

JUAN, obispo de Vich.»⁶

L'enquesta

En aquest mateix document, es publicava el model d'enquesta que tots i cada un dels rectors o encarregats de parròquies, ajudes, santuaris, tinençes... del Bisbat havien de respondre perquè el bisbe Joan Perelló pogués elevar el seu informe al nunci.

«Relación que ha de prepararse de hechos ocurridos con motivo del Movimiento Nacional del 18 de julio de 1936. Parroquia de.....»

I.- CUESTIONES GENERALES

1.- Si antes de la revolución, especialmente desde las elecciones del 16 de febrero de 1936, se creo en esa parroquia alguna situación violenta contra la Iglesia o contra el

6. També es publicava la composició d'una comissió per a l'elaboració del martirologi i l'avaluació dels estralls de la revolució: «Comisión elaboradora del Martirologio Vicense y de la Estadística de desafueros realizados por el Comunismo ateo durante el bienio de la persecución religiosa. Presidente: Muy Iltre. Sr. Dr. D. Jaime Font, Vicario General. Vocales: Muy Iltre. Sr. Lic., Ramón Casadevall, Canónigo-Archivero, Muy Iltre. Sr. Dr. D. Clemente Villegas, Canónigo-Vice-Rector del Seminario, Rdo. Dr. D. Juan Quintana, Maestro de Ceremonias. Secretario: Rdo. Dr. D. Esteban Orriols, Vice-Secretario de la Diócesis.»

orden social. Concrétese hechos todo lo posible.

2.- *¿Cuál fue el resultado de las elecciones generales de 16 de Febrero de 1936? Centros políticos que existían y su preponderancia.*

3.- *Actuaciones revolucionarias inmediatas a la guerra; su relación con la Iglesia; ¿Se formaron listas negras y qué personas entraron en ellas?*

4.- *Actitud del pueblo ante los desmanes ocurridos ¿fueron de la misma localidad los que las causaron? Si fue así, ¿hubo reacción por parte del pueblo? ¿Adoptó éste medidas extraordinarias para salvar la vida del párroco y sacerdotes o, por el contrario, los delató y causó su muerte?*

5.- *¿Hubo defecciones durante el dominio de los rojos?*

6.- *¿Qué efecto ha producido en la estimación del pueblo el cambio del régimen marxista por el del Gobierno Nacional?*

7.- *¿El hecho de la guerra ha producido en el pueblo reacción religiosa y en sentido de mejora de costumbres? La aportación de datos estadísticos y puntualización de hechos sería muy conveniente.*

8.- *En especial dígase si los católicos han demostrado solicitud en regularizar su situación religiosa, legalizando matrimonios, bautizando a sus hijos, aplicando sufragios para sus difuntos, etc.*

II.- PERSONAS

1.- *Si los sacerdotes, religiosos, religiosas y seminaristas de esa Parroquia fueron perseguidos, encarcelados, maltratados o martirizados. Refiérase la actitud de las víctimas ante esos atropellos y desmanes. Respecto a los sacerdotes, consígnese el cargo que ejercían; respecto a los religiosos y religiosas la Orden o Congregación, a que pertenecían, y de qué Facultad eran los seminaristas (Humanidades, Filosofía, Teología). Consígnese el número que de cada clase fueron asesinados.*

2.- *Número total de seglares asesinados . ¿Cuántos lo fueron precisamente por sus ideas religiosas?*

3.- *Actos de heroísmo practicados en su martirio y pruebas de fe, de religiosidad, de caridad y de perdón de los enemigos, que acaso dieron.*

III.- COSAS SAGRADAS

1.- *Si la iglesia parroquial y demás iglesias de esa feligresía fueron saqueadas, destruidas o notablemente mutiladas en su fábrica.*

2.- *Si fueron incautadas y destinadas a otros usos, y cuáles fueron éstos.*

3.- *Si no habiendo sido destruidas fueron, no obstante, cerradas al culto.*

4.- *Cálculo global aproximado de los daños sufridos en sus fábricas por los templos parroquiales y demás iglesias.*

5.- *Santuarios y ermitas existentes en esa Parroquia. Si fueron destruidos o mitigados y cálculo aproximado de los daños causados.*

6.- *Si el órgano, retablos, tablas pictóricas, telas, tapices, imágenes de talla, vasos sagrados, campanas, ornamentos que la Parroquia tuviera, fueron destruidos, deteriorados o robados. Detállese todo lo posible, especialmente lo que se refiere a obras de pintura, escultura, orfebrería, notables por su factura o valor que hayan sido destruidas o hayan desaparecido.*

7.- *Valor aproximado global de las pérdidas sufridas en este orden por la iglesia parroquial y por las demás iglesias filiales, conventos, santuarios, ermitas y otros.*

8.- *Si durante la revuelta se incautaron del cementerio.*

9.- *Si fue profanado. Si ha habido profanación de sepulturas y si lo ha sido la de algún personaje famoso.*

10.- *Forma de profanación de las tecas con cuerpos de santos o de las reliquias sagradas.*

11.- Como se ha realizado la inhumación de cadáveres durante el tiempo del dominio marxista, de los católicos y de los enemigos de la Iglesia.

IV.- OTROS BIENES DE LA IGLESIA

1.- Si la casa parroquial y otros edificios de pertenencia de la parroquia fueron total o parcialmente destruidos: importe global aproximado de lo daños causados. Dígase, también, si fue destruido algún convento de religiosos o religiosas; especialmente si era notable por su valor histórico o artístico.

2.- Si los edificios no destruidos fueron incautados y a que uso se destinaron.

3.- Suerte que haya cabido al archivo parroquial. Puntualícense los libros de partidas sacramentales destruidos o desaparecidos, y si desapareció también algún otro documento notable por su valor histórico.

4.- Si se custodiaban en la parroquia valores del Estado, nacionales o extranjeros, industriales, etc., pertenecientes a fundaciones o mandas pías, ¿fueron robados o destruidos o incautados y en qué cantidad? Si fueron también robados los fondos de Asociaciones, Cofradías, Pías Uniones, y en qué cuantía.

V.- CULTO

1.- Si el culto católico fue parcial o totalmente suprimido en esa parroquia durante el dominio rojo y por qué causa: prohibición, temor justificado, falta de sacerdotes, etc.

2.- Promedio de tiempo en que estuvo suspendido todo el culto religioso público y también privado.

3.- Si hubo en algún sitio conato de implantación de otro culto o superstición. ¿Se dieron imitaciones sacrílegas del culto católico? ¿Se utilizaron para ello ornamentos y utensilios sagrados?

4.- ¿Se profanaron las Sagradas Formas o las imágenes sagradas? Forma de la profanación y en qué imagen se cebó particularmente, la impiedad. Otros sacrilegios si los hubo.

5.- ¿Durante el dominio de los marxistas, se celebró clandestinamente el culto en algún sitio? ¿Se administraron sacramentos? Consígnese la forma en que se tenía el culto, sus actos principales, la forma de administración de sacramentos, especialmente el de la Penitencia y el de la Eucaristía. Forma usual de la celebración de los matrimonios y abusos que en este punto se hayan cometido.

6.- Frutos de vida cristiana que se lograron con ello o posibles abusos que se cometieron.»

El nostre treball té per objectiu mostrar el resultat d'aquesta enquesta al Bisbat de Vic. Ens hauria agradat fer un treball exhaustiu. Però hem trobat un inconvenient insalvable: no van respondre la totalitat de les parròquies –o si ho van fer se n'han perdut els testimonis. Disposem d'informacions de 175 parròquies, sufragànies, ajudes... del Bisbat de Vic sobre un total de 263⁷ respostes esperables (això representa un 66,5%; el 33,5% de respostes que falten, o bé s'han perdut o bé mai no van arribar a les oficines del Bisbat). Hi ha absències prou notables com Manresa, Torelló o bé la Catedral de Vic.

7. Hem de tenir present que, sense comptar les ajudes, tinences, santuaris..., el Bisbat de Vic posseïa, fins al 1957, 246 parròquies. En aquella data entrà en vigor la nova divisió del Bisbat que li donà la fesomia actual.

La llista de les 88 parròquies de les quals **no** es guarda l'informe és la següent: Albió, Artés, Astor, Bancells, Berga, Besora, Boixadors, Castanyadell, Castellbell, Castellnou, Cerdans, Coll, Congost, Espelt, Fàbregues, Far, Gaià, Granera, Guardiola, Santa Creu d'Horta, santuari de Juncadella, Llaers, Llorac, Llosses, Lluçà, Sant Agustí del Lluçanès, Sant Boi del Lluçanès, el Carme de Manresa, Sant Pere de Manresa, Santa Maria de Manresa, Marfà, Massana, Matamala, Maians, Merlès, Miralles, Mirambell, Moià, Molsosa, Monistrol de Calders, Monistrol de Rajadell, Montbui, Montesquiu, Montgrony, Montmaneu, Montoliu, Montsolí, Mora, Muntanyola, Múnter, Mura, Odena, Oristà, Palou, Perafita, Pinós, Puigmal, Puig-rodon, Querós, Rajadell, Rodors, Savassona, Sant Martí Sacalm, Saderra, Sallavinera, Saltor, Sant Feliu Sasserra, Serràima, Sescorgues, Súria, Sorribes, Talamanca, Talavera, Tenes, Sant Pere Torelló, Sant Feliu de Torelló, Torruella, Vespella, la Pietat de Vic, la Catedral de Vic, Viladonja, Viladordis, Viladrau, Vilalleons, Vilanova de Sau, Vila-ramó, Vilarassau, Vinyoles de Portavella.

La llista dels 163 informes, que abracen les 175 parròquies i que avui són dipositats a l'Arxiu de la Cúria del Bisbat de Vic, és: *Sant Joan de les Abadesses, Aguilar de Segarra, Santa Maria d'Aguiló, Santa Maria d'Aiguafreda (amb Sant Martí d'Aiguafreda, Tagamanent i Sant Pere de Valldeneu), Sant Martí d'Albarelles i Santa Maria de Rubinat, Sant Martí d'Albars, Alboquers, Alps, Sant Pere de l'Ametlla, Aranyonet, Argençola, Sant Pere dels Arquells, Ars, Avinyó, Sant Fruitós de Bages, Sant Mateu de Bages, Sant Fruitós de Balenyà i Hostalets de Balenyà, Balsareny, Sant Pere de Bellmunt, Sant Salvador de Bellprat, Bertí, Santa Maria de Besora, Borgonyà, Borredà, Sant Julià de Cabrera, Cabrianes, Calaf, Calders, Calldetenes, Sant Sadurní de Callús, Calonge, Sant Cristòfol de Campdevanòl, Sant Llorenç de Campdevanòl, Camps, Sant Roc de Cantonigròs, Sant Bartomeu de Carbasí, Sant Miquel de Castellar, Sant Vicenç de Castellbell, Sant Andreu de Castellcir, Sant Vicenç de Castellet, Sant Pere de Castellfolit i Grevalosa, Sant Miquel de Castellgalí, Sant Vicenç de Castellolí, Sant Miquel de Castelltallat, Sant Fructuós de Castellterçol, Sant Miquel de Cavallera, Sant Martí de Centelles, Santa Coloma de Centelles, Santa Maria de Civit, Santa Maria de Clariana, Santa Maria de Collsuspina, Sant Esteve de Comià, Sant Vicenç de Conill, Santa Maria de Copons, Santa Maria de Corcó, Santa Maria de Cornet, Sant Vicenç d'Espinelves, Santa Maria de l'Estany, Sant Feliu d'Estiula, Sant Pere de Falgars, Sant Vicenç de Fals, Sant Pere de Ferrerons, Sant Cristòfol de Fillol, Santa Maria de Folgueroles, Santa Creu de Fonollosa, Santa Maria de Freixanet, Santa Maria de Gàver, santuari de la Gleva, Sant Pere de Gombrèn, Santa Maria de Gramuntell, Sant Esteve de Granollers de la Plana, Sant Bartomeu del Grau, Sant Jaume de Guardiola, Sant Salvador de Guardiola, Ntra. Sra. del Roser de Guialmons, Sant Andreu de Gurb, Santa Maria d'Horta, la Soledat d'Igualada, Santa Maria d'Igualada, Sant Mateu de Joanet, Santa Creu de Joglars, Sant Pere de Jorba, Sant Vicenç de Malla, Manlleu, Navarcles, Santa Maria d'Oló i Sant Joan d'Oló, Santa Maria d'Olost, Sant Jaume d'Olzinelles, Sant Genís d'Orís, Sant Sadurní d'Osomort, Sant Pere d'Osor, Sant Jaume de Pallerols, Santa Eulàlia de Pardines, Prats de Rei, Prats de Lluçanès, Sant Andreu de Pruit, Santa Eulàlia de Puigoriol, Sant Andreu de Pujalt, Santa Coloma de Queralt, Santa Fe de Rauric, Santa Eugènia de Relat, Rellinars, Ripoll, Santa Eulàlia de Riuprimer, Rocafort, Roda, Rubió, Rupit, Sant*

Hilari Sacalm, Sant Quirze Safaja, Seguer, Sant Sadurní de Salelles, Sallent, Salselles, Sant Antolí i Santa Maria de Montlleó, Sant Guim, Santpedor, Santa Coloma de Sasserra, Sant Julià Sassorba, Sant Romà de Sau, Savella, Santa Maria de Segur, Santa Maria de Segura, Sant Pau de Segúries, Sant Pere de Sentdomir, Sentfores, Sant Martí Sescorts, Sant Martí de Sesgueioles, Seva, Santa Llúcia de Siuret, Sant Martí de Sobremunt, Sora, Sant Sadurní de Soveilles, Sant Martí Surroca i Sant Martí d'Ogassa, Sant Vicenç de Susqueda, Sant Martí de la Tallada, Sant Genís de Taradell, Tavèrnoles, Tavertet, Sant Miquel de Terradelles, Sant Feliu de Terrassola, Sant Andreu de Tona, Sant Vicenç de Torelló, Torre d'Oristà, Sant Martí de Tous, Vacarisses, Sant Esteve de Vallespirans, Sant Julià de Vallfogona, Santa Maria de Vallfogona, Santa Maria de Veciana, Santa Margarita de Vallors, el Carme de Vic, Vidrà, Sant Pere de Viladecavalls, Sant Jaume de Viladrover, el Brull i Sant Pere de la Castanya, Sant Andreu de Vilagrasseta, Santa Maria del Vilar, Sant Joan de Vilatorrada, Sant Julià de Vilatorrada, Santa Maria de Vilomara, Vinyoles d'Orís, Sant Andreu de la Vola, Sant Hipòlit de Voltregà i Santa Cecília de Voltregà.

Els nou informes, doncs, que contenen més d'una parròquia són: *Sant Martí d'Albarells*, que incorpora Santa Maria de Rubinat. *Santa Maria d'Aiguafreda*, que inclou Sant Martí d'Aiguafreda, Tagamanent i Sant Pere de Valldeneu. En aquest cas, hem tractat separadament la informació de cada parròquia perquè així ho permet la redacció de l'informe. *Aguilar de Segarra*, on s'incorpora la parròquia de Sant Miquel de Castellar (que en la nostra anàlisi la tractem independentment). *Sant Fruïtós de Balenyà*, que fa referència a la parròquia d'Hostalets de Balenyà. *Castellfollit*, que integra *Grevalosa* i permet diferenciar cada una de les parròquies, i les tractem, doncs, separadament. *Santa Maria d'Oló*, que conté breus referències a Sant Joan d'Oló. *Sant Antolí*, que engloba la parròquia de Santa Maria de Montlleó, també tractem aquestes dues parròquies com dos informes separats. *Sant Martí Surroca*, que recull la informació de Sant Martí d'Ogassa, i per últim l'informe de *Sant Jaume de Viladrover*, que reuneix les parròquies del Brull i Sant Pere de la Castanya.

Així doncs, el número final d'informes que considerem independents és de 169 (163 més els 6 que hem detallat suara). Aquest número servirà de base per fer els nostres càlculs.

PRIMERA APROXIMACIÓ ALS RESULTATS. RESUM GENERAL

I.- QÜESTIONS GENERALS

I.1. Situacions violentes prèvies al 16/02/1936.

Un 77,6% (118) de les respostes afirmen que no hi va haver cap situació violenta. En canvi, un 24% de redactors consideren que sí, i es concreten en: malestar en general i ambient enrarit (7); prohibicions d'actes del culte (13); burlas, amenaces i insults (12); violències, robatoris, incautacions i destruccions (11).

I.2. Resultats del 16/02/1936.

El 64% respon que la majoria va votar a les dretes (99 informes) i el 29%, que va votar a les esquerres (44 informes). La resta (7%) són respostes no computables.

I.3. Actuacions prèvies a la guerra. Hi va haver llistes negres?

Propaganda, registres, saquejos, profanacions, incendis... (35%). Sap quins noms hi

havia a la llista negra (9%). Sap que hi havia llista negra però en desconeix els noms (33%).

I.4. Els assaltants. Actitud del poble davant els desordres.

Els assaltants eren forasters (32,7%), eren del mateix poble (7,3%), eren forasters acompanyats de gent del mateix poble (25,3%). El poble va anar des de la indiferència al pànic (66,7%) i uns quants eren favorables a la revolució (2,7%). Davant la persecució del sacerdot, es va procurar de salvar-li la vida (52%) o no hi va haver cap mostra d'interès en salvar el sacerdot (17%).

I.5. Hi va haver cristians desafectes?

Sí (60%), no (28%).

I.6. Quina reacció hi ha vers el nou règim?

De satisfacció (84%), de contrarietat (8,8%).

I.7. Quina reacció religiosa hi ha provocat la guerra?

Hi ha hagut reacció religiosa (77%) i es nota en una major assistència als actes litúrgics (49%) o en rebre sagraments (11%). No es nota (21%). Hi ha hagut millorament dels costums (18%) i es nota en el fet que no es blasfema (14%). No hi ha hagut millorament dels costums (11%) i es veu en el vestir de les dones (2,7%).

I.8. Hi ha hagut regularització de la vida religiosa?

Sí (94%), bategen (74%), legalitzen els matrimonis (48%) i fan sufragis pels difunts (63%). No (4%).

II.- PERSONES

II.1. Persecució dels religiosos.

II.2. Persecució dels seglars.

En la suma de les respostes d'aquests dos apartats es constaten 664 assassinats.

II.3. Actes d'heroisme.

Un 16% parla d'actes d'heroisme.

III.- COSES SAGRADES

III.1. Estat dels edificis sagrats.

Van ser atacades 458 edificacions religioses.

III.2. Incautació i usos dels edificis sagrats.

Un 16% es destinaren a serveis; un 37%, a habitatges, i un 47%, a magatzems.

III.3. Els edificis no destruïts, ¿van ser tancats al culte?

Un 88% respon afirmativament.

III.4. Càlcul aproximat de les pèrdues en els edificis.

10.541.970 pts. (1939). El 16% no comptabilitza les pèrdues.

III.5. Santuaris i ermites. Càlcul de les pèrdues en els edificis.

854.100 pts. (1939). El 29% no comptabilitza les pèrdues.

III.6. Obres d'art perdudes.

358 altars i retaules, 507 imatges, 47 orgues i harmòniums, 278 campanes, 67 creus, 609 objectes del culte, 601 mobles, 57 reliquiaries, 27 pintures, quadres i tapissos.

III.7. Valor aproximat d'aquestes pèrdues.

12.870.791 pts. (1939).

III.8. Incautació del cementiri?

Sí (40%), no (21%), ja era municipal (29%).

III.9. Profanació de sepultures?

Sí (19%), no (76%).

III.10. Formes de profanació.

Es buidaren (3%), se'n burlaren (3%), es cremaren (5%), es destruïren (3%), no n'hi va haver o no consta (70%).

III.11. Com s'han realitzat els enterraments durant el període 1936-1939. Civilment (68%).

IV. ALTRES BÉNS DE L'ESGLÉSIA

IV.1. Estat de les rectories i possessions. Import de les pèrdues.
1.039.855 pts. (1939).

IV.2. Incautació i ús d'aquests edificis.

Un 26% (36 casos) es destinaren a serveis; un 73% (101 casos), a habitatges, i un 1% (2 casos), a magatzems.

IV.3. Estat de l'arxiu parroquial.

19% conservats, 34% desapareguts, 46% mutilats i 1% incendiats.

IV.4. Hi havia valors en custòdia?

34%, no o no se sap. 42%, s'han robat. 24%, no s'han robat.

V. CULTE

V.1. Va ser prohibit el culte?

Sí, 100%.

V.2. Quant temps va ser prohibit el culte?

Culte públic: el 20%, menys de 20 mesos de suspensió; el 67%, més de 20 mesos. Culte privat: el 31%, menys de 20 mesos, el 7% més de 20 mesos.

V.3. Hi va haver algun altre culte?, imitacions sacrílegues?

No hi va haver implantació d'un altre culte, el 100%. Burles amb ornaments sagrats, 14%.

V.4. Hi va haver profanacions de les sagrades formes o de les imatges?

No, 72,5%. Sí, 11%. Tirs contra les imatges, 5%. Burles amb vestits sagrats 1,4%. Burles i profanacions de les imatges, 27%.

V.5. Hi va haver culte clandestí?

Sí, 80%. No, n/s, 17%.

V.6. Fruits de vida cristiana durant el període 1936-1939.

Sí, 57%. No se'n saben, 25%.

EXPOSICIÓ MÉS DETALLADA DELS RESULTATS

I. CUESTIONES GENERALES

I.1.- Si antes de la revolución, especialmente desde las elecciones del 16 de febrero de 1936, se creo en esa parroquia alguna situación violenta contra la Iglesia o contra el orden social. Concrétese los hechos todo lo posible.

Responen **152 (90%)**. No responen **17 (10%)**. **118** respostes afirmen que no hi va haver cap situació violenta. En canvi, **37** redactors consideren que sí. D'aquestes en destaquem els següents grups:

MALESTAR EN GENERAL I AMBIENT ENRARIT a *St. Pere dels Arquells, Avinyó, Gombren, Santa Eulàlia de Puigoriol, Roda de Ter i Tous*.

PROHIBICIONS (processons, del ritual fora de l'església, de la primera comunió, enterraments, música religiosa, viàtic, batejos, enterraments...): *Aiguafreda, Castellbell, Castellgalí, Civit, Copons, Fals, Jorba, Santa Creu de Joglars, Prats de Rei, Santa Maria de Rocafort, Seva, Sant Vicenç de Torelló, la Torre d'Oristà i Sant Joan de Vilatorrada*.

BURLES, AMENACES I INSULTS: *Sant Salvador de Bellprat, Castellgalí, Copons, la Gleva, Santa Creu de Joglars, Manlleu, Pujalt, Sallent, Sant Pau de Segúries, Sesgueioles, Sobremunt, Santa Maria del Vilar.*

VIOLÈNCIES, ROBATORIS, INCAUTACIONS I DESTRUCCIONS: *Argençola, Castellolí, Clariana, Santa Maria d'Horta, Ripoll, Rupit, Santpedor, Seva, Vinyoles d'Orís, Sant Hipòlit de Voltregà.*

I.2.- ¿Cuál fue el resultado de las elecciones generales de 16 de Febrero de 1936? Centros políticos que existían y su preponderancia.

Responen **152 (90%)**. No responen **17 (10%)**. Els resultats podrien ser mirats municipalment o parroquialment. De comú, es fa municipalment, atès que no hi ha eleccions per parròquia, tot i que en alguns casos (com *Camp*) el redactor subratlla que les dretes van guanyar si es contempla des del punt de vista parroquial, però que municipalment van perdre perquè es van sumar els seus vots amb una altra parròquia del municipi (*Fals*).⁸ De manera similar fa el recompte de vots el redactor de la parròquia d'*el Carme* de Vic. Hem de suposar que aquesta estratègia és utilitzada per algun altre redactor sense anunciar-ho. Un cas ens crida l'atenció, per ser únic: l'empat entre dretes i esquerres de *la Gleva*. Per blocs, la majoria de dretes és present en 99 indrets (això representa el 64% del total de respostes) i la d'esquerres en 44 (29%). Hi ha 11 respostes (7%) que no són computables.

MAJORIA DE DRETES: *Abadesses, Aguilar de Segarra, Aguiló, Albarells, Alpens, Ametlla, Aranyonet, Argençola, Arqués, Avinyó, Aiguafreda, Sant Mateu de Bages, Balenyà i Hostalets, Borredà, Cabrera, Cabrianes, Calaf, Calders, Calonge, Caldetenes, Campdevàrol, Camps, Cantonigròs, Carbasí, Castellbell, Castellsir, Castellolí, Sant Martí de Centelles, Centelles, Clariana, Collsuspina, Comià, Conill, Santa Maria de Corcó, Cornet, Espinelves, Estany, Estiula, Fillol, Fonollosa, Freixanet, Gàver, Gombren, Gramuntell, Granollers de la Plana, Sant Bartomeu del Grau, Guialmons, Gurb, Horta, Joanet, Malla, Oló, Olzinelles, Orís, Osor, Pardini, Prats de Lluçanès, Prats de Rei, Pruit, Pujalt, Rauric, Relat, Rellinars, Riuprimer, Sant Hilari Sacalm, Safaja, Seguer, Sant Antolí, Sant Guim, Sasserra, Sassorba, Savella, Segura, Sentdomir, Sentfores, Sescorts, Sesgueioles, Seva, Tallada, Taradell, Taverret, Terradelles, Terrassola, Tona, Sant Vicenç de Torelló, Tous, Vacarisses, Vallfogona, Veciana, Vallors, el Carme de Vic, Vidrà, Viladecavalls, Viladrover, Vilagrasseta, Vilatorra, Vinyoles d'Orís, la Vola, Santa Cecília de Voltregà.*

MAJORIA D'ESQUERRES: *Sant Fruïtós de Bages, Balsareny, Sant Martí d'Albars, Bellmunt, Besora, Castellet, Castellfollit, Castellgalí, Callús, Cavallera, Copons, Fals, Folgueroles, Grevalosa, Guardiola, Santa Maria d'Igualada, Soledat d'Igualada, Jorba, Santa Creu de Joglars, Manlleu, Navarcles, Olost, Puigoriol, Queralt, Ripoll, Rocafort, Roda, Rupit, Salselles, Sallent, Santpedor, Segur, Sora, Sovelles, Surroca, Susqueda, Tavèrnoles, Torre d'Oristà, Vilar, Vilatorrada, Vilomara, Sant Hipòlit de Voltregà.*

8. «Las elecciones parroquialmente han ganado las derechas pero municipalmente han perdido, por ser Fals casi todo izquierdas.» ACBV, caixa «Parròquies. Relació dels fets ocorreguts 1936-1939. A-J», text manuscrit de 2 pàgines de 32 x 22 sense numerar, text inicial de l'informe de l'ecònom Joan Pons Casanova, p. 1.

I.3.- Actuaciones revolucionarias inmediatas a la guerra; su relación con la Iglesia; ¿Se formaron listas negras y qué personas entraron en ellas?

Responen **149 (88%)**. No responen **20 (12%)**.

ACTUACIONS REVOLUCIONÀRIES, PROPAGANDA, REGISTRES, SAQUEJOS, PROFANACIONS, INCENDIS... (52): *Abadesses, Sant Mateu de Bages, Balsareny, Bellmunt, Borredà, Campdevàdol, Camps, Castellgalí, Castelhallat, Civit, Conill, Copons, Estiula, Fals, Folgueroles, Freixanet, Gurb, Horta, Igualada, la Soledat d'Igualada, Santa Creu de Joglars, Malla, Manlleu, Navarcles, Olost, Orís, Osor, Pallerols, Prats de Rei, Puigoriol, Pujalt, Queralt, Rubió, Sant Hilari Sacalm, Salelles, Sallent, Sant Antolí, Sant Guim, Segura, Sentdomir, Sentfores, Susqueda, Tavèrnoles, Tallada, Torre d'Oristà, Tous, Vacarisses, Vidrà, Viladrover, Vilatorrada, Vilomara i Vinyoles d'Orís.*

LLISTES NEGRES AMB NOMS (14): *Aguilar, Argençola, Aiguafreda, Carbasí, Castellcir, Castellgalí, Sant Martí de Centelles, Folgueroles, Fonollosa, Gombrèn, Santa Creu de Joglars, Puigoriol, Rubió i Sant Hilari Sacalm.*

LLISTES NEGRES SENSE NOMS (49): *Avinyó, Cabrianes, Calaf, Campdevàdol, Castellbell, Castellet, Castellfollit, Cavallera, Centelles, Clariana, Copons, Corcó, Fals, Freixanet, Gleva, Horta, Igualada, Jorba, Manlleu?, Navarcles, Oló, Osor?, Prats de Rei, Relat, Rellinars, Ripoll, Sallent, Santpedor, Sant Guim, Sassorba?, Segúries, Sentdomir, Sescorts, Sesgueioles, Seva, Sora, Tallada, Taradell, Tavertet, Tona, Sant Vicenç de Torelló, Veciana, el Carme de Vic, Vidrà, Viladrover, Santa Maria del Vilar, Sant Julià de Vilatorrada, Vilatorrada i Vilomara.*

I.4.- Actitud del pueblo ante los desmanes ocurridos, ¿fueron de la misma localidad los que las causaron? Si fue así, ¿hubo reacción por parte del pueblo?, ¿adoptó éste medidas extraordinarias para salvar la vida del párroco y sacerdotes o, por el contrario, los delató y causó su muerte?

Responen **150 (89%)**. No responen **19 (11%)**.

I. ELS ASSALTANTS

ELS ASSALTANTS EREN FORASTERS (49): *Aguilar, Aguiló, Alpens, Ametlla, Aranyonet, Arquells, Cabrera, Calders, Sant Llorenç de Campdevàdol, Camps, Carbasí, Castellcir, Castellolí, Sant Martí de Centelles, Cornet, Espinelves, Estany, Freixanet, Gàver, Gramuntell, Granollers, Grevalosa, Guialmons, Gurb, Joanet, Joglars, Santa Creu, Prats de Rei, Rauric, Riuprimer, Salselles, Sasserra, Sassorba, Savella, Segur, Segura, Sentdomir, Sescorts, Sesgueioles, Susqueda, Tavèrnoles, Taradell, Terrassola, Tona, Torre d'Oristà, Tous, Vallors, Viladrover, Vilagrasseta i la Vola.*

ELS ASSALTANTS EREN DEL MATEIX POBLE (11): *Sant Fruitós de Bages, Balenyà, Albars, Sant Cristòfol de Campdevàdol, Castellfollit, Horta, Oló, Queralt, Vallfogona, Vilomara i Vinyoles d'Orís.*

ELS ASSALTANTS EREN FORASTERS ACOMPANYATS DE GENT DEL MATEIX POBLE (38): *Abadesses, Aiguafreda, Balsareny, Bellmunt, Besora, Cabrianes, Calaf, Cantonigròs, Castellgalí, Centelles, Collsuspina, Copons, Fals, Fonollosa, Gleva, Guardiola, Igualada, Olost, Olzinelles, Orís, Osomort, Prats de Lluçanès, Pruit, Puigoriol, Pujalt, Rellinars, Ripoll, Roda, Rubió, Sacalm, Salelles, Sant Guim, Sentfores, Seva, Sora, Vacarisses, Vidrà, Vilatorrada, Santa Cecília de Voltregà. [El redactor de Seva incorpora a la seva descripció els noms dels que hi participaren.]*

II. DISPOSICIÓ DE LA GENT DEL POBLE VERS LA REVOLUCIÓ

DE LA INDIFERÈNCIA A LA REPROVACIÓ, PASSANT PEL PÀNIC, PASSIVITAT, ESPANT, TEMOR, TERROR, DOLOR, ESTUPOR... (107): *Abadesses, Aguilar, Aguiló, Aiguafreda, Ametlla, Aranyonet, Argençola, Balsareny, Albars, Bellprat, Borredà, Cabrianes, Calaf, Calders, Callús, Calonge, Cantonigròs, Castellcir, Castellet, Castellgalí, Castellolí, Cavallera, Centelles, Civit, Collsuspina, Conill, Corcó, Cornet, Espinelves, Estany, Estiula, Ferrerons, Fillol, Folgueroles, Fonollosa, Freixanet, Gombren, Gramuntell, Granollers, Grau, Guardiola, Guialmons, Gurb, Horta, Igualada, Santa Creu de Joglars, Jorba, Malla, Manlleu, Olost, Orís, Osomort, Osor, Pardines, Prats de Rei, Prats de Lluçanès, Pujalt, Queralt, Rauric, Rellinars, Ripoll, Rocafort, Roda, Rubió, Sacalm, Safaja, Seguer, Sant Llorenç de Campdevàdol, Salelles, Sallent, Santpedor, Sant Guim, Sasserra, Sassorba, Savella, Segur, Segura, Sentdomir, Sentfores, Sescorts, Sesgueioles, Siuret, Sora, Surroca, Tavèrnoles, Taradell, Terradelles, Terrassola, Tona, Sant Vicenç de Torelló, Torre d'Oristà, Tous, Vacarisses, Veciana, el Carme de Vic, Vidrà, Viladecavalls, Viladrover, Vilagrasseta, Vilar, Vilatorra, Vilatorrada, Vilomara, Vinyoles d'Orís, Sant Hipòlit de Voltregà, Santa Cecília de Voltregà.*

PROREVOLUCIÓ (4): *Navarcles, Puigoriol, Ripoll (?) i Tallada.*

III. DAVANT LA PERSECUCIÓ DEL SACERDOT

ES VA MIRAR DE SALVAR EL SACERDOT (78): *Abadesses, Aguilar, Aguiló, Alpens, Aranyonet, Argençola, Ars, Balenyà, Bellmunt, Borredà, Cabrera, Calldetenes, Sant Cristòfol de Campdevàdol, Cantonigròs, Carbasí, Castellar, Castellcir, Castellet, Castellolí, Cavallera, Sant Martí de Centelles, Centelles, Comià, Conill, Corcó, Espinelves, Estany, Estiula, Fillol, Folgueroles, Fonollosa, Gleva, Gombren, Grau, Grevalosa, Guardiola, Gurb, Horta, Igualada, Jorba, Malla, Manlleu, Oló, Olost, Orís, Osomort, Pardines, Prats de Lluçanès, Prats de Rei, Pruit, Pujalt, Queralt, Rauric, Ripoll, Riuprimer, Rubió, Safaja, Seguer, Santpedor, Sant Antolí, Sassorba, Savella, Segur, Segura, Sentdomir, Sentfores, Sescorts, Terrassola, Torelló St. Vicenç, Torre d'Oristà, Veciana, Vallors, Viladecavalls, Viladrover, Vilar, Vilatorra i Vilomara.*

CAP MOSTRA D'INTERÈS EN SALVAR EL SACERDOT (26): *Arquells, Avinyó, Sant Fruitós de Bages, Albars, Besora, Cabrianes, Calaf, Sant Llorenç de Campdevàdol, Copons, Fals, Joanet, Santa Creu de Joglars, Navarcles, Olzinelles, Sant Guim, Sasserra, Surroca, Taradell, Tavertet, Tous, Vacarisses, el Carme de Vic, Vidrà, Vilatorrada, Vinyoles d'Orís i Santa Cecília de Voltregà.*

I.5.- ¿Hubo defecciones durante el dominio de los rojos?

Responen **132 (78%)**. No responen **37 (22%)**.

NO HI VA HAVER DESAFECTES (78): *Aguilar, Ametlla, Aranyonet, Ars, Balsareny, Albars, Besora, Borredà, Calonge, Campdevàdol, Cantonigròs, Carbasí, Castellcir, Castellet, Castellgalí, Castellolí, Callús, Centelles, Collsuspina, Comià, Conill, Copons, Cornet, Espinelves, Estany, Falgars, Fals, Ferrerons, Fillol, Freixanet, Gleva, Gramuntell, Granollers, Grevalosa, Guardiola, Guialmons, Gurb, Joanet, Santa Creu de Joglars, Malla, Manlleu, Orís, Osomort, Pardines, Pruit, Pujalt, Queralt, Rauric, Ripoll, Roda, Rubió, Sacalm, Seguer, Sau, Savella, Segur, Sentdomir, Sesgueioles, Seva, Siuret, Sora, Tavèrnoles, Terradelles, Terrassola, Torre d'Oristà, Vallfogona, Veciana, Vallors, el Carme de Vic, Vidrà, Viladrover, Vilagrasseta, Vilatorra, Vilatorrada, Vilomara, Vinyoles d'Orís, la Vola i Santa Cecília de Voltregà.*

VA HAVER-HI DESAFECTES (37): *Abadesses, Alpens, Argençola, Arquells, Avinyó, Aiguafreda, Balenyà i Hostalets, Bellmunt, Cabrera,*⁹ *Calaf, Castellfollit, Estiula, Folgueroles, Gombren, Grau, Horta, Igualada, Jorba, Navarcles, Osor, Prats de Lluçanès, Prats de Rei, Puigoriol, Riuprimer, Rocafort, Safaja, Sallent, Santpedor, Sant Guim, Segura, Surroca, Susqueda, Taradell, Tavertet, Tous, Vacarisses i Sant Hipòlit de Voltregà.*

EL REDACTOR NO HO SAP O NO DÓNA UNA RESPOSTA CONCRETA (14): *Sant Fruitós de Bages, Calders, Cavallera, Sant Martí de Centelles, Civit, Fonollosa, Olzinelles, Rellinars, Salselles, Sasserra, Sentfores, Sescorts, Tallada i el Vilar.*

I.6.- ¿Qué efecto ha producido en la estimación del pueblo el cambio del régimen marxista por el del Gobierno Nacional?

Responen **148 (88%)**. No responen **21 (12%)**.

REACCIÓ BONA, DE SATISFACCIÓ, EXCEL·LENT, IMMILLORABLE... (124): *Abadesses, Aguilar, Aguiló, Albarells, Alpens,*¹⁰ *Ametlla, Aranyonet, Argençola, Ars, Avinyó, Aiguafreda, Sant Fruitós de Bages, Balenyà, Balsareny, Albars, Bellmunt, Bellprat, Besora, Borredà, Cabrera, Calaf, Calders, Calonge, Sant Crstòfol de Campdevàdol, Sant Llorenç de Campdevàdol, Cantonigròs, Carbasí, Castellbell, Castelleir, Castellet, Castellgalí, Castellolí, Cavallera, Sant Martí de Centelles, Centelles, Clariana, Collsuspina, Comià, Conill, Corcó, Cornet, Espinelves, Estany, Estiula, Falgars, Ferrerons, Fillol, Folgueroles, Fonollosa, Freixanet, Gàver, Gleva, Gombren, Gramuntell, Granollers, Grau, Grevalosa, Guardiola, Guialmons, Gurb, Horta, Igualada, Joanet, Jorba, Joglars, Malla, Oló, Olost, Olzinelles, Orís, Pardines, Prats de Lluçanès, Prats de Rei, Pruit, Pujalt, Rauric, Relat, Rellinars, Riuprimer, Rocafort, Roda, Rupit, Sacalm, Safaja, Salelles, Sallent, Sant Guim, Sasserra, Sassorba, Sau, Savella, Segur, Segura, Sentdomir, Sescorts, Sesgueioles, Siuret, Sora, Sovelles, Tavèrmoles, Tallada, Taradell, Tavertet, Terradelles, Terrassola, Tona, Torelló St. Vicenç, Torre d'Oristà, Vacarisses, Valfogona, Veciana, Vallors, Vic, Carme, Viladecavalls, Viladriver, Vila-grasseta, Vilar, Vilatorra, Vilatorrada, Vilomara, Vinyoles d'Orís, la Vola, Sant Hipòlit de Voltregà i Santa Cecília de Voltregà.*

REACCIÓ DE CONTRARIETAT, DE TRISTESA, DE FREDOR... (13): *Arquells, Castellfollit, Callús, Copons, Fals, Manlleu, Navarcles, Osor, Puigoriol, Queralt, Sentfores, Surroca i Vidrà.*

PELS DE DRETES, BÉ; PELS D'ESQUERRES, MALAMENT / CAP RESPOSTA CONCRETA (10): *Cabrianes, Civit, Osomort, Ripoll, Rubió, Salselles, Santpedor, Seva, Susqueda i Tous.*

9. «Sí, el hermitaño del Santuario de Cabrera que dejó abandonado dicho Santuario y pasa a residir en la casa del párroco.» Domènec Garriga Serra, rector del santuari de Sant Julià de Cabrera, 29 de juliol del 1939, p. 1. ACBV, caixa «Parròquies. Relació dels fets ocorreguts 1936-1939. A-J», text manuscrit de 3 pàgines més 1 en blanc de 32 x 22 sense numerar.

10. «Unánime su júbilo y satisfacción, concurriendo la mayoría del pueblo en todas las manifestaciones religiosas o únicas celebradas. Fue de los primeros pueblos que tuvo delegación de la Fet, actuando con gran entusiasmo y celebrando religiosa y patrióticamente todas las victorias de nuestro Ejército, así como las fiestas nacionales. Asistían en corporación y con banderas a todas las funciones religiosas.» Francesc Barnils Masat, informe del desembre del 1939. ACBV, caixa «Parròquies. Relació dels fets ocorreguts 1936-1939. A-J», text manuscrit de 8 pàgines de 34 x 24 sense numerar.

I.7.- ¿El hecho de la guerra ha producido en el pueblo reacción religiosa y en sentido de mejora de costumbres? La aportación de datos estadísticos y puntualización de hechos sería muy conveniente.

Responen **146 (86%)**. No responen **23 (14%)**.

I. Reacció religiosa

SÍ, HI HA HAGUT REACCIÓ RELIGIOSA (112): *Abadesses, Aguilar de Segarra, Aguiló, Alpens, Aranyonet, Argençola, Arquells, Ars, Avinyó, Aiguafreda, Sant Fruitós de Bages, Sant Mateu de Bages, Balenyà, Balsareny, Albars, Bellmunt, Besora, Borredà, Cabrianes, Calaf, Calders, Calldetenes, Sant Cristòfol de Campdevàdol, Sant Llorenç de Campdevàdol, Carbasí, Castellbell, Castellcir, Castellet, Castellolí, Callús, Cavallera, Sant Martí de Centelles, Centelles, Clariana, Comià, Conill, Cornet, Estiula, Fillol, Folgueroles, Fonollosa, Freixanet, Gombren, Grau, Grevalosa, Guardiola, Guialmons, Gurb, Horta, Igualada, Joanet, Jorba, Joglars, Malla, Manlleu, Navarcles, Oló, Olost, Olzinelles, Osor, Osomort, Pallerols, Pardines, Prats de Lluçanès, Pujalt, Rauric, Relat, Rellinars, Riuprimer, Rocafort, Roda, Rubió, Rupit, Sacalm, Safaja, Seguer, Salelles, Sallent, Santpedor, Sant Guim, Sassorba, Sau, Savella, Segur, Segura, Sesgueioles, Sora, Sovelles, Surroca, Susqueda, Tallada, Taradell, Tavertet, Terradelles, Tona, Torelló, Tous, Vacarisses, Vallfogona, Veciana, Vallors, el Carme de Vic, Vidrà, Viladecavalls, Viladriver, Vilagrasseta, Vilar, Vilatorrada, Vilomara, la Vola, Sant Hipòlit de Voltregà i Santa Cecília de Voltregà.*

ÉS NOTA EN UNA MAJOR ASSISTÈNCIA ALS ACTES LITÚRGICS (55): *Abadesses, Aguilar de Segarra, Alpens, Ametlla, Aranyonet, Argençola, Avinyó, Aiguafreda, Sant Mateu de Bages, Balenyà, Balsareny, Cabrianes, Clariana, Comià, Conill, Cornet, Estiula, Fillol, Folgueroles, Fonollosa, Freixanet, Gombren, Grau, Grevalosa, Guardiola, Igualada, Joanet, Jorba, Joglars, Malla, Navarcles, Oló, Osomort, Pujalt, Rauric, Rocafort, Rubió, Sacalm, Seguer, Sallent, Savella, Segura, Sovelles, Torelló, Tous, Vacarisses, Vallfogona, Vallors, Viladecavalls, Vilar, Vilomara, la Vola, Sant Hipòlit de Voltregà i Santa Cecília de Voltregà.*

ÉS NOTA EN REBRE SAGRAMENTS (13): *Aguiló, Sant Mateu de Bages, Castellet, Navarcles, Olost, Pallerols, Pujalt, Seguer, Salelles, Sassorba, Segur, Sant Hipòlit de Voltregà i Santa Cecília de Voltregà.*

NO ES NOTA O ES NOTA POC O NO GAIRE LA REACCIÓ RELIGIOSA (31): *Ametlla, Cabrera, Calonge, Cantonigròs, Castellbell, Castellfolit, Castellgalí, Civit, Colluspina, Copons, Corcó, Espinelves, Estany, Ferrerons, Gleva, Gramuntell, Granollers, Orís, Prats de Rei, Pruit, Puigoriol, Ripoll, Sasserra, Sentdomir, Sentfores, Seva, Tavèrnoles, Terrassola, Torre d'Oristà, Vilatorra i Vinyoles d'Orís.*

II. Hi ha hagut millorament dels costums?

SÍ, ES NOTA EL MILLORAMENT DELS COSTUMS (26): *Aguilar de Segarra, Balenyà, Albars, Bellmunt, Calaf, Calders, Castellcir, Castellolí, Centelles, Comià, Conill, Copons, Folgueroles, Fonollosa, Jorba, Navarcles, Oló, Osor, Osomort, Sallent, Sau, Segur, Susqueda, Tous, Vallfogona i Vinyoles d'Orís.*

EN ESPECIAL ES NOTA EN QUÈ NO ES BLASFEMA (20): *Aguilar de Segarra, Albars, Bellmunt, Calaf, Calders, Castellolí, Centelles, Copons, Folgueroles, Fonollosa, Jorba, Navarcles, Oló, Osor, Osomort, Sallent, Susqueda, Tous, Vallfogona i Vinyoles d'Orís.*

NO, NO HI HA HAGUT MILLORAMENT (16): *Arquells, Ametlla, Avinyó, Sant Fruitós de Bages, Calldetenes, Collsuspina, Corcó, Estiula, Gurb, Riuprimer, Sacalm, Santpedor, Tavèrnoles, el Carme de Vic, Viladrover i Vilomara.*

EN ESPECIAL ES NOTA EN EL VESTIT DE LES DONES (4): *Calldetenes, Tavèrnoles, el Carme de Vic i Viladrover.*

NO, HAN EMPITJORAT (1): *Sant Julià de Vilatorra.*

III. Altres respostes

ALTRES (3): *Salselles i Sescorts, Siuret.*

I.8.- En especial dígase si los católicos han demostrado solicitud en regularizar su situación religiosa, legalizando matrimonios, bautizando a sus hijos, aplicando sufragios para sus difuntos, etc.

Responen **144 (85%)**. No responen **25 (15%)**.

I. Respostes afirmatives

SÍ, HAN REGULARITZAT LA SEVA SITUACIÓ RELIGIOSA (136): *Abadesses, Aguilar, Albars, Alpens, Ametlla, Aranyonet, Argençola, Arquells, Ars, Avinyó, Aiguafreda, Sant Fruitós de Bages, Balenyà, Balsareny, Besora, Borredà, Cabrera, Calaf, Calders, Calonge, Calldetenes, Sant Cristòfol de Campdevàdol, Sant Llorenç de Campdevàdol, Cantonigròs, Carbasí, Castellbell, Castellcir, Castellet, Castellfollit, Castellgalí, Castellolí, Castellterçol, Callús, Cavallera, Sant Martí de Centelles, Centelles, Comià, Copons, Corcó, Cornet, Espinelves, Estany, Falgars, Fals, Ferrerons, Fillol, Folgueroles, Fonollosa, Freixanet, Gàver, Gleva, Gombren, Gramuntell, Granollers, Grau, Grevalosa, Guardiola, Guialmons, Gurb, Horta, Santa Maria d'Igualada, Joanet, Jorba, Joglars, Malla, Manlleu, Santa Maria d'Oló, Olost, Olzinelles, Orís, Osor, Osomort, Pallerols, Pardines, Prats de Lluçanès, Prats de Rei, Pruit, Puigoriol, Queralt, Rauric, Relat, Rellinars, Ripoll, Riuprimer, Rocafort, Roda, Rubió, Rupit, Sant Hilari Sacalm, Safaja, Seguer, Salselles, Sallent, Santpedor, Sant Antolí, Sant Guim, Sasserra, Sassorba, Sau, Savella, Segur, Segura, Sentdomir, Sentfores, Sescorts, Sesgueioles, Seva, Siuret, Sora, Surroca, Susqueda, Tavèrnoles, Tallada, Taradell, Taveret, Terradelles, Terrassola, Tona, Sant Vicenç de Torelló, Torre d'Oristà, Tous, Vallfogona, Veciana, Vallors, Vidrà, Viladecavalls, Viladrover, Vilagrasseta, Vilar, Vilatorra, Vilatorrada, Vilomara, Vinyoles d'Orís, la Vola, Sant Hipòlit de Voltregà i Santa Cecília de Voltregà.*

ES CONSTATA EL BATEIG (101): *Abadesses, Aguilar, Aiguafreda, Ametlla, Aranyonet, Avinyó, Balenyà, Balsareny, Besora, Borredà, Cabrera, Calaf, Calders, Calldetenes, Callús, Cantonigròs, Castellbell, Castellcir, Castellet, Castellfollit, Castellgalí, Castellterçol, Cavallera, Centelles, Comià, Copons, Corcó, Cornet, Espinelves, Estany, Falgars, Fals, Ferrerons, Fillol, Folgueroles, Fonollosa, Gàver, Gleva, Granollers, Grau, Grevalosa, Guardiola, Guialmons, Gurb, Joanet, Joglars, Jorba, Malla, Orís, Pardines, Prats de Lluçanès, Prats de Rei, Pruit, Puigoriol, Queralt, Rauric, Rellinars, Riuprimer, Rocafort, Rubió, Safaja, Seguer, Sallent, Salselles, Sant Antolí, Sant Cristòfol de Campdevàdol, Sant Guim, Sant Hilari Sacalm, Sant Hipòlit de Voltregà, Sant Llorenç de Campdevàdol, Sant Martí de Centelles, Sant Vicenç de Torelló, Santa Cecília de Voltregà, Santa Maria d'Igualada, Santa Maria d'Oló, Santpedor, Sassorba, Sau, Savella, Segur, Segura, Sentdomir, Sentfores, Sescorts, Sesgueioles, Seva, Siuret, Susqueda, Tallada, Tavèrnoles, Tona, Torre d'Oristà, Tous, Vallfogona, Vidrà, Viladecavalls, Viladrover, Vilar, Vilatorrada, Vilomara i Vinyoles d'Orís.*

ES LEGALITZEN ELS MATRIMONIS (65): *Abadesses, Aguilar, Aiguafreda, Avinyó, Balenyà, Balsareny, Besora, Borredà, Calaf, Calders, Calldetenes, Callús, Cantonigròs, Castelllet, Castellfollit, Castellgalí, Castellterçol, Centelles, Copons, Corcó, Estany, Folgueroles, Gleva, Grevalosa, Guardiola, Gurb, Joanet, Joglars, Jorba, Malla, Orís, Osor, Pardines, Prats de Rei, Puigoriol, Queralt, Rauric, Rellinars, Rocafort, Rubió, Safaja, Sallent, Sant Cristòfol de Campdevàdol, Sant Guim, Sant Hilari Sacalm, Sant Hipòlit de Voltregà, Sant Llorenç de Campdevàdol, Sant Vicenç de Torelló, Santa Cecília de Voltregà, Santa Maria d'Igalada, Santa Maria d'Oló, Santpedor, Sassorba, Sentfores, Sescorts, Seva, Susqueda, Tavèrnoles, Tona, Torre d'Oristà, Tous, Vallfogona, Viladecavalls, Vilar i Vinyoles d'Orís.*

ES FAN SUFRAGIS PELS DIFUNTS (86): *Abadesses, Aguilar, Aiguafreda, Aranyonet, Avinyó, Balenyà, Balsareny, Besora, Borredà, Cabrera, Calaf, Calders, Calldetenes, Callús, Cantonigròs, Castellbell, Castellcir, Castelllet, Castellfollit, Castellterçol, Centelles, Comià, Copons, Corcó, Cornet, Espinelves, Estany, Ferrerons, Folgueroles, Gàver, Gleva, Granollers, Grau, Grevalosa, Guardiola, Guialmons, Gurb, Joanet, Joglars, Jorba, Malla, Orís, Pardines, Prats de Lluçanès, Prats de Rei, Pruit, Puigoriol, Queralt, Rellinars, Riuprimer, Rubió, Safaja, Seguer, Sallent, Salselles, Sant Antolí, Sant Cristòfol de Campdevàdol, Sant Guim, Sant Hilari Sacalm, Sant Hipòlit de Voltregà, Sant Llorenç de Campdevàdol, Sant Martí de Centelles, Sant Vicenç de Torelló, Santa Cecília de Voltregà, Santa Maria d'Oló, Santpedor, Sassorba, Sau, Segur, Sentfores, Sescorts, Sesgueioles, Seva, Siuret, Susqueda, Tavèrnoles, Tona, Torre d'Oristà, Tous, Vallfogona, Vidrà, Viladecavalls, Vilar, Vilatorrada, Vilomara i Vinyoles d'Orís.*

II. Respostes negatives, vacil·lants o que mostren el poc interès en regularitzar la situació

NEGATIVES, VACIL·LANTS O QUE MOSTREN EL POC INTERÈS EN REGULARITZAR LA SITUACIÓ (6): *Bellmunt, Cabrianes, Collsuspina, Estiula, Vacarisses i el Carme de Vic.*

III. Altres

ALTRES (2): *Civit i Pujalt.*

II. PERSONAS

II.1.- Si los sacerdotes, religiosos, religiosas y seminaristas de esa Parroquia fueron perseguidos, encarcelados, maltratados o martirizados. Refiérase la actitud de las víctimas ante esos atropellos y desmanes. Respecto a los sacerdotes, consígnase el cargo que ejercían; respecto a los religiosos y religiosas la Orden o Congregación, a que pertenecían, y de qué Facultad eran los seminaristas (Humanidades, Filosofía, Teología). Consígnese el número que de cada clase fueron asesinados.

Responen **157 (93%)**. No responen **12 (7%)**.

Reunint aquesta i la següent pregunta, agrupem les respostes en forma de resum en la taula següent. Després de les demarcacions parroquials, la columna *religiosos* es refereix tant als sacerdots assassinats com als membres dels ordres religiosos, ja siguin masculins o femenins. En la tercera columna hi ha els seglars assassinats que els informes anoten. Finalment, a tall de recompte, hi ha el total.

PERSONES ASSASSINADES

Taula corresponent a les preguntes II.1 i II.2.

	Religiosos	Seglars	Total
Abadesses, Sant Joan	4	2	6
Aguilar de Segarra		2	2
Aguiló, Sta. Maria	1		1
Albarells		2	2
Albars, Sant Martí	1		1
Alboquers	5	3	8
Alpens	2	1	3
Argençola		1	1
Arquells, St. Pere	20	1	21
Avinyó	1	5	6
Aiguafreda, Santa Maria		1	1
Bages, St. Fruitós		48	48
Balenyà i Hostalets		1	1
Balsareny	2	2	4
Bellmunt, Sant Pere	1		1
Bellprat, Sant Salvador de	1		1
Borredà		2	2
Cabrianes		2	2
Calaf	1	1	2
Calders	4	4	8
Calldetenes	2	1	3
Campdevàdol, St. Cristòfol		4	4
Campdevàdol, St. Llorenç	5		5
Cantonigròs, Sant Roc	1	1	2
Carbasí, Sant Bartomeu		1	1
Castellbell, Sant Vicenç		1	1
Castellet, St. Vicenç		17	17
Castellgalí, Sant Miquel	1	3	4
Castellterçol, Sant Fructuós		2	2
Callús, Sant Sadurní	1		1
Centelles, St. Martí		6	6
Centelles, Sta. Coloma		5	5
Clariana, Santa Maria	1		1
Corcó, Santa Maria	1	2	3
Falgars, Sant Pere		1	1
Fals, Sant Vicenç		3	3
Folgueroles, Santa Maria	3		3
Fonollosa, Santa Creu		1	1
Freixanet, Santa Maria	2	1	3
Gàver, Santa Maria	2		2
Gleva, santuari		2	2
Gombrèn, Sant Pere	4	1	5
Gramuntell, Santa Maria	1		1
Granollers, Sant Esteve	9	2	11
Grau, Sant Bartomeu		3	3
Guardiola, St. Salvador	1	11	12
Gurb	4	3	7

Horta, Sta. Maria	1		1
Igualada, Sta. Maria	10	100	110
Igualada, Soledad	1		1
Jorba, Sant Pere		3	3
Manlleu, Santa Maria	7	25	32
Navarcles, Santa Maria	1	9	10
Oló, Sta. Maria		1	1
Olost, Santa Maria	1	4	5
Olzinelles, Sant Jaume	2	3	5
Orís, Sant Genís	1	5	6
Osor, Sant Pere		6	6
Osomort, Sant Sadurní	1	3	4
Pruit, Sant Andreu		1	1
Puigoriol, Sta. Eulàlia		1	1
Queralt, Santa Coloma	6	3	9
Relat, Sta. Eugènia	1	2	3
Rellinars, Sant Pere i Fermí		3	3
Ripoll, Sta. Maria i Sant Pere	13	22	35
Riuprimer, Santa Eulàlia		1	1
Roda, Sant Pere	1	5	6
Rubió, Santa Maria		1	1
Rupit, Sant Joan i St. Miquel	1		1
Sacalm, St. Hilari	9	9	18
Sallent, Santa Maria	6	16	22
Santpedor, Sant Pere	3	7	10
Sant Guim	1	2	3
Segur, Santa Maria	2	2	4
Segura, Santa Maria	1		1
Sentdomir, Sant Pere	1		1
Sentfores, Sant Martí	3	1	4
Sescorts, Sant Martí	4	26	30
Sesgueioles, Sant Martí		3	3
Seva, Santa Maria	1	2	3
Siuret, Santa Llúcia	1		1
Sobremunt, Sant Martí	1		1
Sora, Sant Pere	1	1	2
Surroca, Sant Martí	3		3
Susqueda		2	2
Tagamanent		2	2
Tavèrnoles, Sant Esteve	3	3	6
Tallada, Sant Martí	1		1
Taradell, Sant Genís	1		1
Tavertet, Sant Cristòfol	1		1
Terrassola, Sant Feliu	1		1
Tona, Sant Andreu		3	3
Torelló, St. Vicenç	1	3	4
Vacarisses, St. Pere i St. Feliu	1	5	6
Valldenué		3	3
Vallespirans, Sant Esteve	1		1
Vallfogona, Sant Julià	1		1
Veciana, Santa Maria	1	3	4

Vallors, Santa Margarita	1		1
Vidrà, Sant Hilari	3	3	6
Viladecavalls, Sant Pere	1		1
Viladrover, Sant Jaume	1		1
Vilar, Santa Maria		10	10
Vilatorrada, Sant Joan		6	6
Vilomara, Santa Maria	1	4	5
Vinyoles d'Orís, St. Esteve	1	1	2
Vola, Sant Andreu	1	1	2
Voltregà, St. Hipòlit	4	6	10
Voltregà, Sta. Cecília	1	2	3
TOTAL	191	473	664

II.2.- Número total de seglares asesinados. ¿Cuántos lo fueron precisamente por sus ideas religiosas?

Responen **137** redactors (**81%**). No responen **32** (**19%**).

II.3.- Actos de heroísmo practicados en su martirio y pruebas de fe, de religiosidad, de caridad y de perdón de los enemigos, que acaso dieron.

Responen **89** redactors (**53%**). No responen **80** (**47%**).

ACTES D'HEROISME (14): *Argençola, Arquells, Balenyà, Carbasí, Centelles, Igualada, Manlleu, Navarcles, Osor, Ripoll, Roda, Sacalm, Segura i Sant Hipòlit de Voltregà.*

III. COSAS SAGRADAS

III.1.- Si la iglesia parroquial y demás iglesias de esa feligresía fueron saqueadas, destruidas o notablemente mutiladas en su fábrica.

Responen **166** redactors (**98%**). No responen **3** (**2%**).

III.2.- Si fueron incautadas y destinadas a otros usos, y cuáles fueron éstos.

Responen **147** redactors (**87%**). No responen **22** (**13%**).

III.3.- Si no habiendo sido destruidas fueron, no obstante, cerradas al culto.

Responen **119** redactors (**70%**). No responen **50** (**30%**).

TANCADES AL CULTE (104): *Aguilar, Alpens, Aranyonet, Argençola, Ars, Aiguafreda, Sant Fruitós de Bages, Balenyà, Albars, Bertí, Borredà, Cabrera, Calaf, Calonge, Calldetenes, Sant Cristòfol de Campdevàdol, Sant Llorenç de Campdevàdol, Cantanigròs, Carbasí, Castellbell, Castelleir, Castellet, Castellfollit, Castellgalí, Callús, Cavallera, Sant Martí de Centelles, Civit, Collsuspina, Comià, Conill, Copons, Cornet, Espinelves, Estany, Estiuà, Fillol, Folgueroles, Fonollosa, Freixanet, Gleva, Gombrèn, Gramuntell, Granollers, Grau, Grevalosa, Guardiola, Gurb, Horta, Joanet, Jorba, Joglars, Malla, Santa Maria d'Oló, Olzinelles, Orís, Osor, Osomort, Pardines, Prats de Lluçanès, Prats de Rei, Pruit, Puigoriol, Pujalt, Relat, Rellinars, Ripoll, Riuprimer, Rocafort, Roda, Rubió, Sacalm, Seguer, Salelles, Salselles, Sallent, Sant*

Guim, Sasserra, Segur, Segura, Sentfores, Sescorts, Sesgueioles, Seva, Surroca, Tavèrnoles, Tallada, Tavertet, Torre d'Oristà, Tous, Vallfogona, Veciana, Vallors, el Carme de Vic, Vidrà, Vilagrasseta, Vilar, Vilatorça, Vilatorrada, Vilomara, Vinyoles d'Orís, la Vola, Sant Hipòlit de Voltregà i Santa Cecília de Voltregà.

NO TANCADÉS AL CULTE (1): *Santpedor.*

ALTRES RESPOTES (14): *Abadesses, Bellmunt, Calders, Fals, Ferrerons, Guilmons, Igualada, Queralt, Rauric, Safaja, Sant Antolí, Sentdomir, Taradell i Vacarisses.*

III.4.- Cálculo global aproximado de los daños sufridos en sus fábricas por los templos parroquiales y demás iglesias.

Responen **148** redactors (**88%**). No responen **21** (**12%**).

NO ES PODEN COMPTABILITZAR / NO ES COMPTABILITZEN (24): *Abadesses, Arquells, Avinyó, Aiguafreda, Bertí, Calonge, Castellgalí, Castellterçol, Espinelves, Estany, Horta, Jorba, Navarces, Prats de Lluçanès, Rocafort, Roda, Rubió, Seguer, Salselles, Sant Guim, Tallada, Tavertet, Vidrà i Sant Hipòlit de Voltregà.*

III.5.- Santuarios y ermitas existentes en esa Parroquia. Si fueron destruidos o mitigados y cálculo aproximado de los daños causados.

Responen **128** redactors (**76%**). No responen **41** (**24%**).

Elaborem una taula per agrupar les respostes a les preguntes **III.1**, **III.2**, **III.3**, **III.4** i **III.5**. Si en algun informe s'ha fet referència a una capella, oratori o església que no ha estat malmesa o espoliada no figura en aquesta taula. Es pot considerar que la totalitat de les edificacions que ressenyem (458) han estat saquejades, i per tant han perdut imatges, altars, ornaments i objectes del culte. En les respostes pràcticament no s'indica ni la quantitat, ni la qualitat, ni les pèrdues en nombres d'altars, retaules, imatges. La pregunta III.6 és específica per a aquest tema. Abans de la taula, donem agrupats els usos a què es van destinar les esglésies, les capelles i els oratoris confiscats.

Serveis (39, 16%): Molí (1),¹¹ forns de pa (1),¹² serradores (1),¹³ tallers (8),¹⁴ escorxadors (2),¹⁵ hospitals (2),¹⁶ botigues i cooperatives (6),¹⁷ presó (4),¹⁸ escola (5),¹⁹ mercat (5),²⁰ centre d'esbarjo, sala de ball (4).²¹

11. *Cabrianes.*

12. *Santa Maria a Castellfollit.*

13. *Sant Cristòfol de Campdevàdol.*

14. *Sant Joan de les Abadesses, església d'Ogassa a Sant Joan de les Abadesses, Cavallera, Copons, Osor, Queralt, Seva i Tallada.*

15. *Horta i Fonollosa.*

16. *Prats de Rei i església de les Carmelites a Sant Hilari Sacalm.*

17. *Avinyó, Calaf, Santa Eulàlia de Puigoriol, Sant Joan i St. Miquel de Rupit, Santa Maria d'Horta, Sant Cristòfol de Campdevàdol.*

18. *Callús, capella de la Concepció de Pujalt, Vallfogona i Vilagrasseta.*

19. *Capella d'Aguilar de Segarra, capella de les dominiques de Sant Fruitós de Bages, Castelltallat, Joanet i Santa Margarida de Vallors.*

20. *Calaf, Sant Bartomeu del Grau, Igualada, Olost i Sant Hilari Sacalm.*

21. *Pujalt, Freixanet, Vilagrasseta i capella de Vilaseca a Sant Vicenç de Torelló.*

Habitatges i locals sindicals (90, 37%): Habitatge de carrabiners (1),²² habitatge de refugiats (53),²³ locals dels sindicats i locals socials (18),²⁴ quarter de soldats (18).²⁵

Dipòsits (113, 47%): Garatge (13),²⁶ cort d'animals (30),²⁷ dipòsits i magatzems (70).²⁸

Taula Resum: Valor total: 11.396.070 pessetes (10.541.970 de la pregunta III.4 més 854.100 de la pregunta III.5).

Llegenda: **A:** altars. **B:** botiga. **C:** cuina. **Ca:** campanes. **Camp:** campanar aterrat. **D:** destruïda. **Desp:** desperfectes. **Det:** deteriorada. **Dip:** dipòsit. **E:** escola. **Es:** escorxador. **G:** garatge. **Gall:** galliner. **H:** habitatge. **Hosp:** hospital. **I:** incendi. **In:** intacte. **Inc:** incautada. **Itg:** imatges. **Jo:** joies. **Local:** locals sindicals i de partits. **M:** magatzem. **Me:** menjador. **MMt:** molt mutilada. **Mt:** mutilada. **NMt:** notablement mutilada. **O:** objectes. **Or:** ornaments. **P:** profanada. **Pr:** presó. **Q:** quarter de soldats. **S:** saqueig. **Ser:** serradora. **T:** taller. **Teu:** teulada greu. **Vidr:** vidrieres.

22. *Sant Feliu de Terrassola.*

23. *Convent de Natzeret d'Aiguafreda, Sant Martí d'Aiguafreda, Aiguafreda, la Llobeta d'Aiguafreda, Sant Pau d'Aiguafreda, Sant Salvador d'Aiguafreda, Albars, Alps, Argençola, Sant Fruïtós Bages, Besora, Callús, Carbasí, església de Sant Cristòfol de Castellbell, Castellfollit, Castellolí, església de l'Hospital de Centelles, Estany, ermita de Jaumandreu de Fals, ermita de Montcunill de Fals, ermita N.S. del Grau de Fals, Freixanet, Gàver, capella del Santíssim de Gàver, Grevalosa, Guardiola, Gurb, Jorba, Navarcles, Olzinelles, Orís, Pardines, Sant Guim, Sassorba, Sau, Segur, Sentdomir, Sant Martí Sescorts, Vilanova de Sant Martí Sescorts, capella de Figueroles de Seva, capella de Sant Antoni de Seva, capella del Muntanyà de Seva, Sora, Tavèrnoles, Sant Vicenç Torelló, Borgonyà a Sant Vicenç de Torelló, Veciana, Vidrà, Viladriver, Vilar, Vilomara, Sant Hipòlit Voltregà i Santa Cecília Voltregà.*

24. *Brull, Hostalets de Balenyà, les Dominiques de Balsareny, Bellmunt, Cabrianes II, capella del Socós de Centelles, església de Jesús de Centelles, Civit, Fonollosa, Joanet, Navarcles, Osor, capella de la Concepció de Pujalt, Sallent, Susqueda, Tallada, església del Sagrat Cor de Viladecavalls, Sant Joan de Vilatorrada.*

25. *Ametlla, Calaf, Castellet, Conill, Gàver, capella del Santíssim de Gàver, Gombren, Prats de Lluçanès, Ripoll, capella de Santa Anna de Santpedor, església dels Franciscans de Santpedor, convent de monges Sentfores, Sentfores, Taradell, Vallfogona, Veciana, Vilagrasseta i el Vilar.*

26. *Sant Joan de les Abadesses, església d'Ogassa a Sant Joan de les Abadesses, Albars, Folgueroles, Santa Creu de Joglars, Santa Coloma de Queralt, Sant Guim, Sentdomir, Seseuioles, el Roser de Seseuioles, Sant Valentí de Seseuioles, Tous i Vacarisses.*

27. *Capella de la Vila a Aguilar, Arquells, Balenyà, Santa Maria de Besora, Cantonigròs, Castellcir, Clariana, església de Santa Margarita a Alps, Gombren, Gramuntell, Gurb, Olost, Orís, Pallerols, Prats de Lluçanès, Rellinars, Sant Antolí, Sant Julià de Cabrera, Sant Llorenç de Campdevànol, Sant Pau de Segúries, església de Santa Margarida a Siuret, Santa Bàrbara de Surroca, Santa Coloma de Sasserra, Santa Fe de Rauric, Sant Romà de Sau, Vidrà, Viladriver, Vilagrasseta, Vinyoles d'Orís i Sant Hipòlit de Voltregà.*

28. *Sant Joan de les Abadesses, església d'Ogassa de Sant Joan de les Abadesses, convent Natzeret a Aiguafreda, Sant Martí d'Aiguafreda, Aiguafreda, Santa Maria, la Llobeta d'Aiguafreda, Sant Pau d'Aiguafreda, Sant Salvador d'Aiguafreda, Porquerisses d'Albarells, Santa Maria del Camí a Albarells, Ametlla, Avinyó, Sant Mateu de Bages, Balenyà, Balsareny, Borredà, Brull, Cabrianes II, Calldetes, Sant Cristòfol de Campdevànol, Castellbell, Castellcir, Castellgalí, capella de Sant Francesc de Castellterçol, Centelles, Collsuspina, capella de Sant Cugat a Collsuspina, Sant Joan de Copons, Sant Vicenç d'Espinelles, Estany, Sant Esteve de la Riba a Estiula, Folgueroles, Fonollosa, santuari de la Gleva, Gramuntell, Guardiola, Guardiola, Jorba, Olost, Osomort, Sant Nazari a Pardines, Santa Magdalena a Pardines, Prats de Lluçanès, Prats de Rei, Prui, capella de Sant Cristòfol de Puigoriol, Santa Coloma de Queralt, Rellinars, Riuprimer, Rocafort, Roda, capella del Sòl del Pont a Roda, capella de Sant Macari a Rubió, Salelles, ermita de N.S. de Puig de Raur a Segur, Segura, convent de monges de Sentfores, Sentfores, Santa Bàrbara a Surroca, Susqueda, Taradell, Savassona a Tavèrnoles, Tarteret, Torre d'Oristà, Vacarisses, església de la Salut de Vallfogona, el Carme de Vic, Sant Julià de Vilatorrada, l'església sufragània de Vinyoles d'Orís i Sant Hipòlit de Voltregà.*

	Actes	Pèrdues	Destinació	Edifici	Valor
Abadesses, Sant Joan	S	A, Itg	Dip, T, G		8.000
Abadesses: església d'Ogassa	S	A, Itg	Dip, T, G		
Aguilar de Segarra	S, I			D	100.000
Aguilar: capella Vila	S, I		Gall E		
Aguiló, Sta. Maria	I	A, Obj		D	
Aguiló: església de Sant Joan de la Pobla	S				
Aguiló: església de Sant Pere de les Roques	S				
Aguiló: església de Santa Fe	S				
Aguiló: església de Sant Miquel	S				
Albarells, St. Martí				D	
Albarells: Santa Maria del Camí			Dip		
Albarells: Porquerisses			M		
Albars, Sant Martí	I		G, H	Mt	1.000
Alboquers	S, I			Camp	
Alpens	S		H		5.000
Alpens: Sant Roc				Mt	
Alpens: Serrallonga		Itg, Ca			
Alpens: Vinyoles de Portavella		A, Itg, Ca, Jo			
Alpens: Santa Margarida			Cort		
Alpens: oratori Dominiques				D	
Ametlla, St. Pere	S, P	A	M, C		50.000
Aranyonet	S				1.000
Argençola	S, I		H	Mt	30.000
Argençola: Sant Maure	I				
Arquells, St. Pere dels	S, P		Cort		
Ars					25.000
Ars: Alèn				D	
Avinyó	S, I	A, Itg	M, B		
Avinyó: capella de Religioses					
Aiguafreda, Sant Martí			M, H	Mt	
Aiguafreda, Santa Maria	S		M, H		
Aiguafreda: Sant Salvador	S		M, H	D	
Aiguafreda: la Llobeta	S		M, H		
Aiguafreda: Sant Pau	S		M, H	D	
Aiguafreda, convent Natzaret	S		M, H		
Bages, St. Fruitós	S		H	Des	1.000
Bages, St. Fruitós: capella dominiques	S		E		
Bages, St. Fruitós: Sant Sebastià (particular)	S			Mt	2.000
Bages, St. Fruitós: Sant Isidre (particular)	S			Mt	1.000
Bages, St. Mateu	S	A, Itg	M	Des	1.300
Balenyà, St. Fructuós	S		M, cort	D	170.000
Balenyà, St. Fructuós: Hostalets	S		Local	D	
Balsareny	S		M		
Balsareny: Dominiques	S		Local		
Balsareny: Josefines	S, I	A			
Balsareny: capella de Sant Jaume Puigdorca	S, I	A, Itg			
Balsareny: santuari de la N.S. del Castell	S, I	A, Itg			
Balsareny: capella Sant Esteve de Soldevila	S, I	A, Itg			
Balsareny: capella Santa Margarita	S, I	A, Itg			
Bellmunt, Sant Pere	S		Local	Mt	3.000
Bellmunt: Rocamora	S				

Bellprat, Sant Salvador de					45.000
Bellprat: església castell de Queralt					5.000
Bertí		A, Itg		In	
Bertí: el Clascar		A, Itg		In	
Besora, Sta. Maria	I	A, Itg	H, cort		40.000
Besora: capella particular	S	A, Itg			2.000
Besora: capella particular	S	A, Itg			2.000
Besora: capella particular	S	A, Itg			2.000
Boixadors					
Borgonyà, Colònia					
Borredà	S	A, Itg	M, H		118.300
Borredà: Rotgers	S				24.600
Borredà: capella de Sant Benet	S				
Borredà: capella de la Concepció	S				
Borredà: capella de la Mercè	S				
Borredà: capella del Sant Crist	S				
Borredà: capella de les Dominiques	S				
Brull	S, I	A, Itg	M, Local		20.000
Brull: la Castanya	S	A, Itg			18.000
Brull: capella mas Casademunt	S				5.000
Cabrera, St. Julià	S	A, Itg	Cort		1.000
Cabrera, santuari	S	A, Itg			2.000
Cabrianes, I	S	A, Itg	Molí		6.000
Cabrianes, II	S	A, Itg	M, Local		
Calaf	S	A, Itg	Mercat, B, Q	Des	25.000
Calaf: ermita de Sant Sebastià	S				
Calaf: convent Gnes. de la caritat	S	A, Itg		Des	
Calders	S	A, Itg			
Calders: Sant Andreu	S				
Calders: capella del mas Grossa	S				
Calders: capella del mas Santamants	S				
Calonge	S				
Calldetenes	S		M		50.000
Calldetenes: St. Francesc-s'hi-moria	D			D	36.000
Calldetenes: Sant Llätzer	S				6.000
Calldetenes: Sant Marc	S				12.000
Campdevàdol, St. Cristòfol	S		B, M, Ser	Mt	114.000
Campdevàdol, St. Cristòfol: cementiri					1.000
Campdevàdol, St. Cristòfol: St. Gerard					1.000
Campdevàdol, St. Cristòfol: St. Martí					1.000
Campdevàdol, St. Cristòfol: St. Pere					1.000
Campdevàdol, St. Llorenç	S		Cort		28.500
Campdevàdol, St. Llorenç: Puig-rodon				D	19.000
Campdevàdol, St. Llorenç: cap. de St. Marc	D				5.000
Camps					87.000
Cantonigròs, Sant Roc	S		Cort		1.000
Cantonigròs, St. Roc: Cap. Part. «Les Planes»	S				
Carbasí, Sant Bartomeu	S		H		600
Castanya, Sant Cristòfol					
Castellar, Sant Miquel	S			Mt	5.000
Castellbell, Sant Vicenç	S		Polvorí		40.000
Castellbell: església de Sant Cristòfol			H		
Castellbell, Sant Vicenç: Cap. Part. S. Pere				D	

Castellcir, Sant Andreu	I	A, Itg	M, Cort	Des	180.000
Castellcir. Cap. del mas «Bosc»	I	A, Itg			2.000
Castellcir. Cap. del mas «Taiadella»	I	A, Itg			
Castellet, St. Vicenç	S		Q		100.000
Castellet: convents de les monges	S, D				12.000
Castellet: església de Vallhonesta	S			Mt	
Castellfollit, Sant Pere	D		H		23.000
Castellfollit: església de Sta. Maria			Forn	D	
Castellfollit: capella				D	
Castellfollit: capella				D	
Castellfollit: capella				D	
Castellfollit: oratori				D	
Castellgalí, Sant Miquel	S, D		M		20.000
Castellgalí: ermita de Santa Margarita	S, D				
Castellgalí: capella del mas Casanova	S, D				
Castellolí, Sant Vicenç	S		H	Mt	
Castellolí: capella Sant Sacrament	S			Mt	
Castellolí: capella Sant Feliu	I			Mt	4.000
Castellolí: capella del Remei	S	A, Itg			1.500
Castellolí: capella de la Immaculada					500
Castelltallat, Sant Miquel	S		E		80.000
Castelltallat: Claret	S	A, Itg			
Castelltallat: Sant Jaume	S	A, Itg			
Castelltallat: Santa Eugènia de Guberna	S	A, Itg			
Castelltallat: Sant Marton	S	A, Itg			
Castellterçol, Sant Fructuós	S, I			Mt	
Castellterçol: capella de Sant Francesc	S	A, Itg	M		
Callús, Sant Sadurní	S	A, Itg	Pr, C, H, Me	Camp	22.000
Callús: N.S. Viladelleva	S	A, Itg			5.000
Callús: Sant Àngel	S	A, Itg			1.000
Cavallera, Sant Miquel	S	A			10.000
Centelles, St. Martí	Inc				20.000
Centelles, St. Martí: capella del Cerdà	S				
Centelles, St. Martí: capella del Pou	S				
Centelles, Sta. Coloma	D, I		M	Teu	180.000
Centelles: església de Jesús	D, I		Local		50.000
Centelles: capella del Socós	D, I	A, cor	Local		
Centelles: església de l'Hospital	D, I	A, Itg	H		
Centelles: capella de Sant Antoni	I	A			
Centelles: capella de ca l'Espona	D, I				
Civit, Santa Maria	I	A, Itg	Local		15.000
Clariana, Santa Maria	S	A, Itg	Cort	Mt	20.000
Collsuspina, Santa Maria	S		M		1.500
Collsuspina: Sant Cugat	S		Paller		
Comià, Sant Esteve		A			25.000
Comià: ermita de Sant Quirze	S	A			
Conill, Sant Vicenç	S		Q	Mt	2.000
Copons, Santa Maria	S		T	Mt	7.000
Copons: Sant Joan	S		M		
Copons: Sant Pere	S				
Corcó, Santa Maria	S, I			D	500.000
Cornet, Santa Maria	S				100
Cornet: capella de Santa Sussana				Mt	350

Espinelves, Sant Vicenç	S		M			
Estany, Santa Maria	S	A	M, H			
Estiula, Sant Feliu	S	A				70
Estiula: Sant Esteve de la Riba	S	A	M			
Falgars, Sant Pere	S					
Fals, Sant Vicenç	S, I				NMt	150.000
Fals: ermita N.S. del Grau	S		H			
Fals: ermita de Boixeda	S	Itg				
Fals: ermita de Jaumandreu	S		H			
Fals: ermita de Montcunill	S		H			
Ferrerons, Sant Pere	I				NMt	12.000
Fillol, Sant Cristòfol	S					5.000
Fillol: N.S. del Roquet	S, I					
Folgueroles, Santa Maria	I		G, M			20.000
Folgueroles: la Damunt	I					2.000
Folgueroles: Sant Jordi	I					3.000
Fonollosa, Santa Creu	S	A, Itg	Local, M, Es	Det		100.000
Fonollosa: capella de La Vall	S	A, Itg		Det		15.000
Fonollosa: capella de Bacardit	S	A, Itg		Det		
Fonollosa: Capelles de Sta. Justa, de St. Magí						15.000
Freixanet, Santa Maria	S		H, Oci			25.000
Gàver, Santa Maria	S, I	Itg	H, Q			5.000
Gàver: capella del Santíssim	S, I	Itg	H, Q			
Gàver: Sant Joan d'Estaràs	S, I					3.000
Gleva, santuari	S		M	Mt	1.000.000	
Gombrèn, Sant Pere	S	A,	Q, Cort			30.000
Gombrèn: santuari de Montgrony		A				
Gramuntell, Santa Maria	S	A, Itg	M, Cort			8.000
Granollers, Sant Esteve	S			Mt		100.000
Granollers, St. Esteve: 4 capelles	S	A, Itg				10.000
Grau, Sant Bartomeu	S		Mercat	Det		3.500
Grau: Mas Ferreres	S					
Grau: capella de Sant Jaume	S					
Grevalosa	S, I		H			17.000
Guardiapilosa, Sant Jaume	S		M	Mt		400
Guardiola, St. Salvador	S		H, M			85.000
Guardiola: 3 capelles						6.000
Guialmons, Ntra. Sra. del Roser	S, I					30.000
Guialmons: capella pública	S, I					
Guialmons: capella pública	S, I					
Gurb, Sant Andreu	S, D		Cort, H	Mt		60.000
Gurb: capella pública	S, D			Mt		30.000
Gurb: ermita de Santa Anna	S	A		Mt		10.000
Gurb: santuari de Sant Roc	I			Mt		10.000
Gurb: capella pública	S, D			Mt		
Gurb: capella pública	S, I			Mt		
Gurb: oratori privat	S, D			Mt		
Gurb: oratori privat	S, D			Mt		
Horta, Sta. Maria	S, D	A	B, Es			
Horta: capella de Mas Oliveres	S, D	A				
Igualada, Sta. Maria	S, D		Mercat	MMt		50.000
Igualada, Soledat	S, D			MMt		100.000
Igualada, Soledat: convent Caputxins	S, I					

Igualada, Soledat: convent Epies	S	A, Itg			
Igualada, Soledat: Hospital	S	A, Itg			
Joanet, Sant Mateu	S	A, Itg	E, Local		9.000
Jorba, Sant Pere		A, Itg	M, H		
Jorba: santuari de N.S. de la Sala	D			Mt	
Jorba: església de Sant Genís	S	A, Itg			
Jorba: capella de Mas Jordà	S	A, Itg			
Jogllars, Santa Creu	S		G	Mt	40.000
Malla, Sant Vicenç	S	A, Itg		Mt	14.000
Malla: Mas Aubanell	S	A, Itg			
Malla: Mas el Prat	S	A, Itg			
Manlleu, Santa Maria	D			D	
Manlleu: capella de Puig Agut	S	A, Itg			20.000
Manlleu: capella de Sant Jaume	S				38.500
Manlleu: Vilacetrú	S	A, Itg			
Manlleu: Santa Maria de la Cabeça	S				30.000
Manlleu: Vilamirosa	S	A		Mt	20.000
Manlleu: capella del Sagrat Cor	S	Itg, Vidr			25.000
Manlleu: capella de les Carmelites	S	A, Or			5.000
Manlleu: capella del cementiri	S	A			3.000
Montlleó, Santa Maria (amb Sant Antolí)	S	A, Itg			
Navarcles, Santa Maria		A	Local, H	Mt	
Oló, St. Joan		Itg, Or			
Oló, Sta. Maria				Mt	4.000
Oló, Sta. Maria: església de N.S. Lourdes					1.000
Olost, Santa Maria	S		Mercat, M		500.000
Olzinelles, Sant Jaume	S		H		60.000
Olzinelles: capella de Coll de Sant Ponç	S	A, Itg			
Olzinelles: capella de Santa Magdalena	S	A, Itg			
Orís, Sant Genís	S, I		H, cort	MMt	25.000
Osor, Sant Pere	S	A	Local, T		40.000
Osor: capella de N.S. del Part	S	A, Itg			
Osor: capella del Cementiri	S	A, Itg			
Osor: capella del Mas Baié	S	A, Itg			
Osor: capella de la colònia Garai	S	A, Itg			
Osor: capella de les Carmelites	S	A, Itg			
Osomort, Sant Sadurní	S, I		M		5.000
Osomort: capella casa Masferrer		A, Itg			
Osomort: capella de la Verneda	D				500
Pallerols, Sant Jaume	S		C		
Pallerols: Santa Maria de Montfar	S				
Pardines, Sta. Eulàlia	S		H		1.500
Pardines: Sant Nazari	S		M		
Pardines: Santa Magdalena	S		M		
Prats de Lluçanès, Sant Vicenç	S		M, Cort	Det	
Prats de Rei, Santa Maria	S		M, Hosp		600.000
Prats de Rei: capella de Sant Miquel, altres				D	
Pruit, Sant Andreu	S		M		3.000
Pruit: Sant Llorenç	S			Mt	
Puigoriol, Sta. Eulàlia	S		B	Det	24.000
Puigoriol, capella de Sant Cristòfol			M		
Pujalt, Sant Andreu	D		Oci	D	10.000
Pujalt: Sant Joan «Les Torres»	D			D	

Pujalt: capella de la Concepció	S		Local, Pr		
Queralt, Santa Coloma	I	A	M, G, T		200.000
Queralt: capella de la Mercè				Mt	
Queralt: capella de santa Coloma				D	
Rauric, Santa Fe	I	A, Itg	Cort	NMt	2.000
Rauric: Sufragània					
Relat, Sta. Eugènia	S				3.000
Relat: Sant Marçal	S	A, Itg			
Relat: capella particular de Vinyers	S				
Rellinars, Sant Pere, Fermí	S, I	A, Itg	M, cort	NMt	15.000
Rellinars: capella del mas Ferreres	S, I				
Ripoll: Sta. Maria, Sant Pere			Q		600.000
Ripoll: Sant Eudald	D			D	
Ripoll: capella de Sant Quintí	S, I			Mt	
Ripoll: capella del Remei	S, I			Mt	
Ripoll: capella del Calvari	S, I			Mt	
Ripoll: oratori de religioses	S				
Ripoll: oratori de religioses	S				
Ripoll: oratori de religioses	S				
Riuprimer, Santa Eulàlia	S		M		60.000
Riuprimer: església de St. Joan del Galí	S	A, Itg			
Riuprimer: capella de Sant Sebastià	S	A, Itg			
Riuprimer: capella de Sant Ramon	S	A, Itg			
Riuprimer: capella del Soler Botei	S	A, Itg			
Rocafort, Santa Maria	S		M	MMt, Camp	
Rocafort: capella particular	S				
Roda, Sant Pere	S, I	A, Itg	M	NMt	
Roda: capella del Sòl del Pont			M	Mt	
Roda: capella de Santa Magdalena				Mt	
Roda: capella de Sant Salvador				Mt	
Roda: capella de N.S. de Montserrat				Mt	
Roda: capella de Sant Josep				Mt	
Roda: capella de Salou				Mt	
Rubió, Santa Maria	S, I				
Rubió: capella de Sant Macari			M		
Rupit, Sant Joan, St. Miquel	S	A	B		
Sacalm, St. Hilari	S		Mercat	NMt	38.900
Sacalm, St. Hilari: església de les Carmelites	S		Hosp		3.200
Sacalm, St. Hilari: Nen Jesús de Praga	S			NMt	
Sacalm, St. Hilari: capella dels Dolors	S				
Sacalm, St. Hilari: capella Castell Montsolí	S				
Sacalm, St. Hilari: capella Vilavechia	S				
Sacalm, St. Hilari: oratori casa Roviro	S				
Sacalm, St. Hilari: oratori la Fàbrega	S				
Sacalm, St. Hilari: oratori la Talleda	S				
Safaja, Sant Quirze	S	A			80.000
Safaja, Sant Quirze: capella	S				
Safaja, Sant Quirze: capella	S				
Safaja, Sant Quirze: capella	S				
Safaja, Sant Quirze: capella	S				
Seguer, St. Pere, St. Feliu	S, I	Itg			
Salles, Sant Sadurní	S	A, Itg	M		
Salselles, Santa Maria	S	A, Itg			

Sallent, Santa Maria	S, I		Local		400.000
Sallent: ermita de Sant Sebastià	D			D	15.000
Santpedor, Sant Pere	S			1.000.000	
Santpedor: església dels Franciscans	S		Q		
Santpedor: capella de Santa Ana	S		Q		
Santpedor: capella de Sant Francesc	S				
Santpedor: oratori Escoles Cristianes	S				
Santpedor: oratori de les Josefines	S				
Santpedor: oratori de les Carmelites	S				
Sant Antolí	S		Cort	MMt	200.000
Sant Antolí: el Pomar	S	A, Itg			
Sant Guim	S		G, Me		
Sant Guim: capella barri Amorós	S				
Sasserra Sta. Coloma	I		Cort	NMt	15.000
Sassorba, Sant Julià	S, I		H		20.000
Sau, Sant Romà	S		H, cort	Mt	3.000
Savella, Sant Pere	I	D			30.000
Segur, Santa Maria	S		H	Mt	5.000
Segur: Astor	S			Mt	1.000
Segur: ermita de N.S. de Puig de Raur	S		M	MMt	10.000
Segura, Santa Maria	I	D	M		15.000
Segúries, Sant Pau	S	A, Itg	Cort		
Segúries: església de la Real	S, I				
Segúries: església de la Parella	S, I				
Segúries: església de la Rovira	S, I				
Sentdomir, Sant Pere	S		G, H	Mt	1.500
Sentdomir: Santa Maria del Castell	S			Mt	
Sentfores, Sant Martí	S	A, Itg	M, Q		75.000
Sentfores: capella del Mas Pujolar	D				15.000
Sentfores: capella del Mas Fontarnau	D				
Sentfores: capella del Mas la Riera	D				
Sentfores: capella del Mas la Codina	S	Itg			
Sentfores: convent de monges	D		M, Q		
Sescorts, Sant Martí	S, D		H		3.000
Sescorts: Vilanova	S, D		H	NMt	7.500
Sesgueioles, Sant Martí	S		G, B	Mt	5.000
Sesgueioles: el Roser	S		G, B	Mt	500
Sesgueioles: Sant Valentí	S		G, B	Mt	200
Seva, Santa Maria	S		T	Mt	5.000
Seva: capella de Sant Antoni	S		H	Mt	
Seva: capella del Muntanyà	S		H	Mt	
Seva: capella de Figueroles	S		H	Mt	
Siuret, Santa Llúcia	S				15.000
Siuret: església de Santa Margarida	S		Cort		
Sobremunt, Sant Martí	S	A, Itg		Mt	120.000
Sora, Sant Pere	S	A, Itg	H		125.000
Sora: cap. masos Puig, Rocafiguera, Vilardell					15.000
Sovelles, Sant Sadurní	S, I	A, Itg			500.000
Surroca, Sant Martí	S				200
Surroca: Santa Bàrbara	S		M, Cort	NMt	1.000
Surroca: capella	S				200
Susqueda, Sant Vicenç	I, D		Local, M		12.500
Susqueda: capella de Sant Miquel	S	A			475

Suqueda: capella de Sant Peregrí	S	A			475
Tavèrnoles, Sant Esteve	S, I	A, Itg	H		4.000
Tavèrnoles: Savassona	S, I	A, Itg	M		
Tagamanent, Santa Maria	I, D	A, Itg			
Tallada, Sant Martí			Local, T		
Taradell, Sant Genís	S, D		M, Q		84.500
Taradell: Santa Llúcia	S				18.000
Taradell: Sant Quirze	S				
Taradell: capella de Montrodon	S				
Tavertet, Sant Cristòfol		Itg	M		
Tavertet: Sant Miquel		Itg			
Tavertet: Sants Corneli, Ciprià		Itg			
Terradelles, Sant Miquel	S				
Tarradelles: capella de Sant Jordi	S	A			1.000
Terrassola, Sant Feliu	S, D		H	Camp	
Terrassola: oratori de Rocafort	D			D	
Terrassola: oratori de Rocabruna	D			D	
Tona, Sant Andreu	I			NMt	300.000
Tona: església de Lourdes	S				3.000
Torelló, St. Vicenç	S, I	A, Itg	H		20.000
Torelló, St. Vicenç: Vilaseca	S, I	A, Itg	Oci		
Torelló, St. Vicenç: Borgonyà	S, I	A, Itg	H		
Torre d'Oristà, Santa Maria	S		M		500
Torre d'Oristà: Mas Coromina	S				
Tous, Sant Martí	S	A	G		1.000
Tous: capella N.S. de Sentfores	S				
Tous: capella dels Epis	S				
Tous: capella de la Pineda	S				
Vacarisses, St. Pere, St. Feliu	S		M, G	Mt	35.000
Vararisses: N.S. de la Salut					50.000
Vacarisses: capella de Santa Cecília					3.000
Vacarisses: capella de Santa Magdalena	S			Mt	17.000
Vacarisses: capella de Piella	S			Mt	2.000
Valldeneu, Sant Pere	I	A, Itg			
Vallespirans, Sant Esteve		A, Itg			
Vallfogona, Sant Julià		A	Pre, Q		137.000
Vallfogona: església de la Salut		A	M		
Vallfogona: capella Santa Cecília		A			
Vallfogona: capella Santa Magdalena		A			
Vallfogona: capella de Peiella		A			
Vallfogona de Riucorb, Santa Maria					
Veciana, Santa Maria			Q, H		150.000
Veciana: capella de Sant Gabriel	S			MMt	
Veciana: capella de Montfalcó	S			MMt	
Veciana: oratori casa Fitarol	S			MMt	
Vallors, Santa Margarita	S	A, Itg	E		300.000
Vallors: N.S. del Pedró					250
Vallors: capella de can Huix					250
Vic, Carme	S		M	Mt	100.000
Vic, Carme: església de Santa Clara	D			D	
Vic, Carme: església de Davallades	D			D	
Vic, Carme: església de la Tercera	S				
Vic, Carme: església de l'Anunciació	S				

Vidrà, Sant Hilari	S		H, cort	Mt	
Vidrà: església de Sant Bartomeu	I				
Viladecavalls, Sant Pere	S, I			D	
Viladecavalls: església del Sagrat Cor	I	A, Itg	Local		
Viladrover, Sant Jaume	S, I	A, Itg	H, cort		15.000
Viladrover: capella de Sant Mamet	S				2.000
Vilagrasseta, Sant Andreu		A	Pr, Q, Oci, cort		16.000
Vilar, Santa Maria	S		H, Q		500
Vilar: església de la Bauma	S				
Vilar: ermita de Viladoms de dalt	S				
Vilatorta St. Julià	S	A, Itg	M		12.500
Vilatorta: Sant Martí de Riudeperes	S				30.000
Vilatorta: capella dels PP Camils	S				25.000
Vilatorta: capella d'Ariba	S				5.000
Vilatorta: capella de la Calveria	S				8.000
Vilatorta: capella del Solà	S				6.000
Vilatorta: capella dels PP de la Sda. Família	S				3.000
Vilatorta: capella de Sant Roc	S				2.000
Vilatorta: capella de Puigsech	S				11.000
Vilatorrada, Sant Joan	S	A	Local	Camp	40.000
Vilatorrada: capella part. Sr. Vila	S				
Vilomara, Santa Maria	S		H		70.000
Vilomara: capella I	S				5.000
Vilomara: capella II	S				5.000
Vinyoles d'Orís, St. Esteve	S		Cort	Camp	6.000
Vinyoles d'Orís: sufragània	S		M		
Vinyoles d'Orís: oratori de les monges	S				
Vinyoles d'Orís: oratori del mas Serinarell	S				
Vola, Sant Andreu	S				5.000
Vola: Sant Nazari	S				1.000
Voltregà, St. Hipòlit	S	A, Itg	Local, H, cort		
Voltregà, Sta. Cecília	S	A, Itg	H		
Voltregà, Sta. Cecília: capella de Gallissans	S	A, Itg			
Voltregà, Sta. Cecília: oratori de Serrallonga	S	A, Itg			
Voltregà, Sta. Cecília: oratori de Puigví	S	A, Itg			

III.6.- Si el òrgano, retablos, tablas pictóricas, telas, tapices, imágenes de talla, vasos sagrados, campanas, ornamentos que la Parroquia tuviera, fueron destruidos, deteriorados o robados. Detállese todo lo posible, especialmente lo que se refiere a obras de pintura, escultura, orfebrería, notables por su factura o valor que hayan sido destruidas o hayan desaparecido.

Responen **157** redactors (**93%**). No responen **12** (**7%**). D'aquestes 157 respostes, 25 no responen de forma efectiva, i per tant no són computables. Agrupem les altres respostes sota els següents apartats: ALTARS I RETAULES. IMATGES. ORGUES I HARMÒNIUMS. CAMPANES. CREUS. OBJECTES DEL CULTE. MOBLES. RELIQUIARIS. JOIES. ALTRES.

1. ALTARS I RETAULES (358)

ALTARS (195): Altars ni comptabilitzats ni nominats (22),²⁹ altars comptabilitzats i no nominats (105),³⁰ altars majors (18).³¹

ALTARS DEDICATS A JESÚS (6): altar del sagrat cor (5),³² altar del Santíssim (1).³³

ALTARS DEDICATS A LA MAREDEDEU (21): altar de la Immaculada (3),³⁴ altar de la Mare de Déu de les Escales (1),³⁵ altar del Carme (2),³⁶ altar del Cor de Maria (1),³⁷ altar del Remei (1),³⁸ altar del Roser (10),³⁹ altar dels Dolors (3).⁴⁰

ALTARS DEDICATS A SANTS (22): altar de les relíquies de sant Vicenç (1),⁴¹ altar de sant Antoni de Pàdua (1),⁴² altar de sant Cosme i sant Damià (1),⁴³ altar de sant Francesc d'Assís (2),⁴⁴ altar de sant Francesc Xavier (1),⁴⁵ altar de sant Isidre (4),⁴⁶ altar de sant Jaume (3),⁴⁷ altar de sant Joan Baptista (1),⁴⁸ altar de sant Joan (1),⁴⁹ altar de sant Jordi (1),⁵⁰ altar de sant Llätzer (1),⁵¹ altar de sant Marc (1),⁵² altar de sant Martí (1),⁵³ altar de sant Nazari (1),⁵⁴ altar de sant Ramon Nonat (1),⁵⁵ altar de santa Margarita (1).⁵⁶

ALTRES: Altar de la Sagrada Família (1).⁵⁷

29. *Sant Martí d'Aiguafreda, capella del Santíssim* (Alpens), *Bellprat, capella del Clascar* (Bertí), *Centelles, Cornet* (molt valuós), *Horta* (valuós), *Estany, Estiula, Fonollosa, Freixanet, Sant Bartomeu del Grau, Sant Gil* (Pruit), *Santa Maria d'Igalada, Montlleó, Pruit, Rauric, Relat, Rellinars, Tallada, Terrasola i Vilar*.

30. *Aiguafreda* (8), *Balsareny* (3 barrocs), *Balsareny* (6), *Bellmunt* (3), *Cabrianes* (6), *Castellterçol* (2, barrocs), *Centelles* (7, barrocs), *Gleva* (11), *Gurb* (8), *Ripoll* (6), *Roda* (11), *Sant Eudald* (Ripoll, 7), *Sant Martí d'Albars* (6), *Sant Mateu de Bages* (7), *Tarradelles* (3), *Torre d'Oristà* (6) i *Valldeneu* (5).

31. *Alpens* (1850, peça de l'escultor Quadres), *Argençola, Bellprat* (barroc), *Bertí* (dedicat al Roser), *Cabrianes, Calders* (dedicat a Sant Vicenç, plateresc, s. XVII), *Calldetenes, Carbasí, Centelles* (neoclàssic), *Clariana, Gombren* (valuós), *Relat, Sant Hipòlit de Voltregà* (barroc), *Sant Martí d'Albars, Santa Maria d'Oló* (barroc), *Tous* (dedicat a sant Martí, barroc), *Vilagrasseta* (1759) i *Sant Julià de Vilatorrada*.

32. *Alpens* (s. XIX), *Cabrianes, Calders, Centelles* (barroc), *Vilanova* (Sant Martí Sescorts).

33. *Calders*.

34. *Alpens, Calders i Carbasí*.

35. *Vilanova* (Sant Martí Sescorts).

36. *Alpens i Sant Martí Sescorts*.

37. *Vilanova* (Sant Martí Sescorts).

38. *Clariana*.

39. *Alpens* (s. XIX), *Calders, Carbasí, Castellterçol* (barroc), *Clariana, Manlleu, Sant Martí Sescorts, Santa Maria d'Oló, la Vola i Sant Hipòlit de Voltregà*.

40. *Carbasí, Clariana i Sant Martí Sescorts*.

41. *Calders*.

42. *Pujalt*.

43. *Alpens* (s. XIX).

44. *Calders* (barroc), *Manlleu*.

45. *Pujalt*.

46. *Sant Martí Sescorts, Santa Maria d'Oló, Vinyoles de Portavella* (Alpens) i *la Vola*.

47. *Calders, Centelles* (gòtic) i *Sant Martí Sescorts*.

48. *Santa Maria d'Igalada*.

49. *Clariana*.

50. *Carbasí*.

51. *Capella de Sant Llätzer* (Calldetenes).

52. *Capella de Sant Marc* (Calldetenes).

53. *Sant Martí Sescorts*.

54. *Sant Nazari* (la Vola, gòtic valuós).

55. *Pujalt*.

56. *Ermida de Santa Margarita* (Alpens).

57. *Alpens* (s. XIX).

RETAULES (163)

Retaules ni comptabilitzats ni nominats (27),⁵⁸ retaules comptabilitzats i no nominats (78),⁵⁹ retaule de l'altar major (15).⁶⁰

RETAULES DEDICATS A JESÚS (6): retaule del Sagrat Cor (1),⁶¹ retaule del Sant Crist (2),⁶² retaule del Santíssim (3).⁶³

RETAULES A LA MAREDEDEU (20): retaule de la Immaculada (2),⁶⁴ retaule de la Mare de Déu de Cabrera (1),⁶⁵ retaule de la Mare de Déu del Castell (1),⁶⁶ retaule de la presentació de la Mare de Déu (1),⁶⁷ retaule del naixement de la Mare de Déu (1),⁶⁸ retaule dels desposoris de la Mare de Déu (1),⁶⁹ retaule de la Mare de Déu del Roser (13).⁷⁰

RETAULES DEDICATS A SANTS (17): retaule de sant Antoni de Pàdua (1),⁷¹ retaule de sant Francesc Xavier (1),⁷² retaule de sant Hipòlit (1),⁷³ retaule de sant Isidre (4),⁷⁴ retaule de sant Jaume (1),⁷⁵ retaule de sant Joan (2),⁷⁶ retaule de sant Josep (2),⁷⁷ retaule de sant Llorenç (1),⁷⁸ retaule de sant Martí (1),⁷⁹ retaule de sant Miquel (1),⁸⁰ retaule de sant Sebastià (1),⁸¹ retaule de santa Llúcia (1).⁸²

58. *Aguilar de Segarra, Aranyonet, Arquells, Balenyà, Callús, Calonge, Cantonigròs, Castellar, Collsuspina, Copons, Fonollosa, Guardiola, Jorba, Ogassa (Surroca), Sallent (gòtic), Sant Fruitós de Bages, Sant Llorenç de Campdevàrol, Santa Creu de Joglars, Savassona (Tavèrnoles), Segur (barroc), Sesgueioles, Surroca, Tavèrnoles, Vallfogona, el Carme de Vic, Vilatorrada i Vinyoles d'Orís.*

59. *Sant Martí d'Albars (7), Argençola (7), Sant Mateu de Bages (6), Bellmunt (3), Sant Julià de Cabrera (4), Carbasí (5), Cavallera (2), Civit (4), Conill (6), Folgueroles (6), Navarcles (11), Roda (11) i Sant Eudald (Ripoll, 6)*

60. *Santa Bàrbara (Surroca, dedicat a Santa Bàrbara), la Gleva (barroc, dels més importants de Catalunya), Espinelves (valuós), Sant Esteve de Granollers, Igualada («el millor barroc d'Espanya», Gaudí), Pujalt (gòtic, Manresa, 1638), Ripoll (molt valuós), Rubió, Salelles (dedicat a Sant Sadurní), Sant Hilari Sacalm, Sant Miquel Sesperxes (Sant Martí de Centelles), Sasserra (dedicat a Santa Coloma, barroc, 1624, molt valuós), Seva (barroc), Sant Vicenç de Torelló (dedicat a Sant Vicenç, barroc) i Vidrà (dedicat a Sant Hilari).*

61. *Sant Martí de Centelles.*

62. *Sant Martí de Centelles (barroc) i Seva (barroc).*

63. *Sant Hilari Sacalm, Seva, Vidrà (còpia del de la minerva de Roma).*

64. *Seva (barroc) i Salelles.*

65. *Santuari de Cabrera.*

66. *Sant Martí de Centelles.*

67. *Centelles (de Viladomat).*

68. *Centelles (de Viladomat).*

69. *Centelles (de Viladomat).*

70. *Avinyó (barroc, 1617, restaurat el 1928), Salelles (Miquel Vidal, 1638, barroc valuós), Salselles (s. XVIII), Sant Esteve de Granollers, Sant Hilari Sacalm (barroc), Sant Martí de Centelles (barroc), Sant Miquel Sesperxes (Sant Martí de Centelles), Sant Vicenç de Torelló, Seva, Taradell (barroc), Tous, Veciana (s. XVI, valuós) i Vidrà (barroc molt valuós).*

71. *Avinyó (barroc, 1742, restaurat el 1928).*

72. *Salselles (barroc).*

73. *Sant Hipòlit de Voltregà (barroc).*

74. *Salelles, Salselles, Sant Vicenç de Torelló (barroc) i Seva (barroc).*

75. *Centelles (s. XV).*

76. *Sant Joan de les Abadesses (s. XV-XI, de molt valor) i Sant Joan (Riuprimer).*

77. *Sant Martí de Centelles (barroc) i Sant Hipòlit de Voltregà.*

78. *Sant Hipòlit de Voltregà.*

79. *Sant Martí de Centelles (barroc).*

80. *Folgueroles (força bo).*

81. *Vidrà.*

82. *Veciana.*

2. IMATGES (507)

Imatges ni comptabilitzades ni nominades, 53 parròquies.⁸³ Imatges comptabilitzades i no nominades (260).⁸⁴

IMATGES DE JESÚS (75): diverses imatges de Jesús (5),⁸⁵ Sagrat Cor (8),⁸⁶ Jesús crucificat (62).⁸⁷

IMATGES DE LA MAREDEDÉU (47): Imatges de la Marededéu (7),⁸⁸ Imatges de l'Assumpció de la Mare de Déu (3),⁸⁹ imatges de la Immaculada (7),⁹⁰ imatges de la Mare de Déu del Carme (3),⁹¹ imatges de la Mare de Déu dels Dolors (5),⁹² imatges de la Mare de Déu del Roser (15),⁹³ imatges de marededéus trobades (7).⁹⁴

IMATGES DE SANTS (103): sant Andreu (1),⁹⁵ sant Antoni (16),⁹⁶ sant Bartomeu (1),⁹⁷ sant Domènec (1),⁹⁸ sant Esteve (2),⁹⁹ sant Evadri (1),¹⁰⁰ sant Faust (1),¹⁰¹ sant Fortunat (1),¹⁰²

83. *Aguilar de Segarra, Sant Martí d'Aiguafreda, Sant Martí d'Albars, Aranyonet, Calldetenes, Callús, Calonge, Castellar, Collsuspina, Cornet, ermita de Santa Margarita (Alpens), Espinelves, Estany, Estiula, Folgueroles, Fonollosa, Freixanet, Gombren, Guardiola, Horta, Jorba, Malla, Montlleó, Navarclés, Rauric, Relat, Rellinars, Roda, Sant Bartomeu del Grau, Sant Cristòfol de Campdevànol, Sant Fruïtós de Bages, Sant Guim, Sant Llorenç de Campdevànol, Sant Vicenç de Torelló, Santa Creu de Joglars, Santa Maria d'Oló, Santpedor, Sassorba, Savassona (Tavernoles), Sesgueioles, Surroca, Tallada, Tarradelles, Tavernoles, Terrassola, Tona, Veciana, el Carme de Vic, Vidrà, Vilagrasseta, Vilar, Vilatorrada.*

84. Imatge d'alabastre, s. xv, *Copons*; imatge de pedra, *Bellmunt, Aiguafreda* (16); *Balsareny* (20); *Borredà* (20); *Castellolí* (32); *Centelles* (64); *Civit* (14); *Conill* (16); *Seguer* (15); *Sant Eudald de Ripoll* (7); *Sant Mateu de Bages* (22); *Torre d'Oristà* (19); *Vallors* (2); *Vilatorra* (27).

85. Jesús en un sepulcre (de molta devoció, *Centelles*), imatge de Jesús (de gran valor, *Fals*), el nen Jesús (2, *Rubió*) i Majestat (romànica, s. XIII, *Vinyoles d'Orís*).

86. *Argençola, Calders, Clariana, Ripoll, Sant Hilari Sacalm, Seva, Vinyoles d'Orís i la Vola.*

87. *Aiguafreda* (10), *Alpens, Alpens* (jacent, de Pere Puntí), *Ametlla* (molt antic), *Argençola* (2), *Avinyó, Bellprat, Bertí, Cabrianes* (12), *Calders* (2, 1 de molt valuós), *Carbasí* (3), *Centelles* (3), *Centelles* (de 1535), *Clariana, Navarclés, Ripoll* (s. XVI, valuós), *Rubió, Salelles* (2, barrocs), *Sant Fruïtós de Bages, Sant Hilari Sacalm* (3), *Sant Martí d'Aiguafreda* (molt venerat), *Sant Miquel Sesperxes* (Sant Martí de Centelles), *Seva* (9), *Seva* (barroc valuós), *Vinyoles de Portavella* (Alpens) i *la Vola*.

88. Santa Maria la Blanca (diverses d'alabastre, del santíssim misteri, de molt valor, *Sant Joan de les Abadesses*), *Balsareny* (2), *Santa Maria de Besora* (s. XIV, de gran valor), *Carbasí, Seva* (barroc valuós) i *Pujalt* (de gran valor i molt venerada, s. XIII).

89. *Alpens, Manlleu* (de gran valor), *Seva* (barroc).

90. *Argençola, Bertí, Calders, Rubió, Sant Hilari Sacalm, Seva* (barroc) i *la Vola*.

91. *Ripoll, Sant Hilari Sacalm* (valuosa) i *Sant Martí Sescorts*.

92. *Calders, Copons* (escola valenciana), *Sant Hilari Sacalm, Salelles* (barroc), *Sant Martí Sescorts*.

93. *Argençola* (2), *Bertí, Calders, Ripoll* (de J. Llimona), *Rubió* (2), *Salelles* (barroc), *Sant Hilari Sacalm* (2), *Sant Martí Sescorts, Seva, Vinyoles d'Orís i la Vola* (2).

94. Marededéu de Cabrera (*santuari de Cabrera*), marededéu de la Gleva (mil-lenària, *la Gleva*), marededéu de la Torre d'Oristà, (romànica, s. XIII, *Torre d'Oristà*), marededéu de les Escales (s. XVII, *Sant Martí Sescorts*), marededéu de Montlleó (molt venerada, s. XV, *Montlleó*), marededéu de Montserrat (*Sant Hilari Sacalm*), i marededéu de Salselles (romànica, s. XII, *Salselles*).

95. *La Vola*.

96. *Ametlla* (valuós), *Argençola, Balenyà* (antic), *Calders, Clariana, Ripoll, Salelles* (2), *Sant Hilari Sacalm* (2), *Sant Miquel Sesperxes* (Sant Martí de Centelles), *Seva* (2, barrocs), *Vilanova* (Sant Martí Sescorts), *Vinyoles d'Orís i la Vola*.

97. *Carbasí*.

98. *Salelles* (barroc).

99. *Argençola* i *Clariana*.

100. *Seva* (barroc).

101. *Calders*.

102. *Calders*.

sant Francesc d'Assís (3),¹⁰³ sant Francesc de Borja (1),¹⁰⁴ sant Hilari (1),¹⁰⁵ sant Hipòlit (1),¹⁰⁶ sant Isidre (12),¹⁰⁷ sant Jaume (2),¹⁰⁸ sant Joan (10),¹⁰⁹ sant Joaquim (2),¹¹⁰ sant Jordi (2),¹¹¹ sant Josep (9),¹¹² sant Julià (1),¹¹³ sant Llibori (1),¹¹⁴ sant Llogari (1),¹¹⁵ sant Llorenç (2),¹¹⁶ sant Lluís Gonzaga (3),¹¹⁷ sant Martí (3),¹¹⁸ sant Miquel Arcàngel (1),¹¹⁹ sant Nazari (1),¹²⁰ sant Pau (1),¹²¹ sant Pere (5),¹²² sant Pius (1),¹²³ sant Pròsper (1),¹²⁴ sant Ramon de Penyafort (2),¹²⁵ sant Roc (3),¹²⁶ sant Segimon (1),¹²⁷ sant Salutor (1),¹²⁸ sant Sebastià (8),¹²⁹ sant Sixt (1),¹³⁰ sant Teodosi (1),¹³¹ sant Tomàs (1),¹³² sant Valentí (1),¹³³ sant Vicenç (1),¹³⁴ santa Anna (1),¹³⁵ santa Bàrbara (1),¹³⁶ santa Caterina (1),¹³⁷ santa Filomena (4),¹³⁸ santa Llúcia (3),¹³⁹ santa Margarita (2),¹⁴⁰ santa Rita (1).¹⁴¹

-
103. *Calders* (barroc), *Manlleu* (molt valuós) i *Seva*.
 104. *Seva*.
 105. *Sant Hilari Sacalm*.
 106. *Sant Hipòlit de Voltregà* (barroc).
 107. *Argençola*, *Sant Martí de Centelles* (barroc), *Carbasí*, *Clariana*, *Ripoll*, *Rubió*, *Sant Hilari Sacalm*, *Sant Martí Sescorts*, *Sant Miquel Sesperxes* (Sant Martí de Centelles), *Seva* (barroc), *Vinyoles d'Orís i la Vola*.
 108. *Calders* i *Sant Martí Sescorts*.
 109. *Argençola*, *Calders* (s. XVII), *Rubió* (3), *Sant Hilari Sacalm*, *Salelles* (3, 1 de barroc) i *Seva* (barroc).
 110. *Seva* (barroc) i *Calders*.
 111. *Carbasí* i *Ripoll* (tallers Vayreda, Olot).
 112. *Ametlla* (valuós), *Argençola*, *Calders*, *Clariana*, *Salelles*, *Sant Hilari Sacalm*, *Sant Julià de Cabrera*, *Seva* i *la Vola*.
 113. *Sant Julià de Cabrera*.
 114. *Sant Hilari Sacalm*.
 115. *Salelles*.
 116. *Argençola* i *Clariana*.
 117. *Calders*, *Salelles* i *Seva* (barroc).
 118. *Sant Martí de Centelles*, *Sant Martí Sescorts* i *Vinyoles de Portavella* (Alpens).
 119. *Seva* (barroc).
 120. *Sant Nazari* (la Vola).
 121. *La Vola*.
 122. *Ametlla* (valuós), *Calders* (2, 1 del s. XVII), *Roda* i *la Vola*.
 123. *Seva*.
 124. *Calders*.
 125. *Cabrianes* i *Ripoll* (de V. Vilamitjana).
 126. *Argençola*, *Clariana* i *Seva*.
 127. *Seva* (barroc).
 128. *Seva* (barroc).
 129. *Argençola*, *Calders*, *Carbasí*, *Clariana*, *Manlleu* (de gran valor), *Sant Miquel Sesperxes* (Sant Martí de Centelles), *Seva* (barroc) i *Vilanova* (Sant Martí Sescorts).
 130. *Sant Hipòlit de Voltregà*.
 131. *Seva* (barroc).
 132. *Rubió*.
 133. *Calders* (s. XVII).
 134. *Calders* (s. XVII).
 135. *Seva* (barroc).
 136. *Calders*.
 137. *Salelles* (barroc).
 138. *Argençola*, *Carbasí*, *Salelles* i *Seva* (barroc).
 139. *Calders*, *Clariana* i *Salelles*.
 140. *Balenyà* i *Salelles*.
 141. *Balenyà*.

ALTRES IMATGES (22): Àngels (15),¹⁴² Altres (7).¹⁴³

3. ORGUES I HARMÒNIUMS (47)¹⁴⁴

4. CAMPANES (278)¹⁴⁵

5. CREUS (67):

Creus processionals (39),¹⁴⁶ creu de pedra i creu de terme (2),¹⁴⁷ veracreus (26).¹⁴⁸

142. *Borredà* (10); *Salelles* (4, barrocs), *Balenyà*.

143. Sants Màrtirs (grup escultòric, 1758, *Avinyó*), un sant bisbe (barroc, *Salelles*), un sant rei (barroc, *Salelles*), estàtua jacent del beat Miró (*Sant Joan de les Abadesses*) i imatges dels misteris de dolor de la processó del dijous sant (*Manlleu*).

144. *Borredà*, *Callús*, *Cantonigròs*, *Centelles* (amb 20 registres, 1780), *Collsuspina*, *Copons* (2), *Gombrèn*, *Guardiola*, *Gurb*, *Jorba*, *Manlleu*, *Navarcles* (2), *Osor*, *Prats de Rei* (5), *Ripoll*, *Roda*, *Sallent*, *Sant Esteve de Granollers*, *Sant Fruitós de Bages*, *Sant Guim*, *Sant Hilari Sacalm*, *Sant Joan de les Abadesses*, *Sant Llorenç de Campdevàrol*, *Sant Martí de Centelles*, *Santa Coloma de Queralt*, *Santa Eulàlia de Riuprimer*, *Santa Maria de Corcó* (molt bo), *Santa Maria del Camí* (Albarells), *Santpedor*, *Savella*, *Sentfores*, *Sesgueioles*, *Vallfogona*, *el Carme de Vic*, *Vilanova* (Sant Martí Sescorts), *Vilar* (2), *Vilatorrada*, *Vilatorra*, *Vinyoles d'Orís* i *Voltregà*, *Sant Hipòlit*.

145. Per les 117 parròquies que responen, comptem el mínim de 2 campanes per parròquia si el redactor no indica al contrari: *Aguilar de Segarra*, *Albarells*, *Alboquers*, *Alpens*, *Aranyonet*, *Argençola*, *Ars*, *Avinyó*, *Balsareny* (4), *Bertí*, *Besora*, *Borgonyà* (Sant Vicenç de Torelló), *Borredà*, *Cabrianes* (3), *Calders* (4), *Calldetenes*, *Callús*, *Calonge*, *Cantonigròs*, *capella del Cerdà* (1, Sant Martí de Centelles), *capella del Pou* (1, Sant Martí de Centelles), *capella de Sant Gerard* (1, Campdevàrol), *capella de Sant Marc* (1, Calldetenes), *capella de Sant Miquel Sespèrtes* (1, Sant Martí de Centelles), *Carbasí*, *Castanya* (1, Viladrover), *Castellcir* (4), *Castellolí* (4), *Cavallera*, *Centelles* (5), *Clariana*, *Conill* (1), *Copons* (4), *Cornet*, *ermita de Santa Margarita* (Alpens), *església de Montargull* (Rauric), *Estiula*, *Falgars*, *Fals* (4), *Fonollosa*, *Gombrèn* (3), *Guardiapilosa*, *Guardiola*, *Gurb* (4), *Joanet*, *Jorba* (3), *Manlleu*, *N.S. de la Salut* (3, a Vallfogona), *Navarcles*, *Osor* (3), *Pardines*, *Prats de Lluçanès*, *Prats de Rei* (11), *Pruit* (4), *Pujalt*, *Rauric*, *Relat*, *Rellinars*, *Ripoll* (3), *Roda*, *Rubió* (4), *Seguer*, *Salelles* (3: 1603, 1785, 1850), *Salselles*, *Sant Cristòfol de Campdevàrol* (1), *Sant Esteve de Granollers*, *Sant Fruitós de Bages* (3), *Sant Genís de Porquerisses* (Albarells), *Sant Guim*, *Sant Hilari Sacalm* (4), *Sant Julià de Cabrera* (3), *Sant Llorenç de Campdevàrol*, *Sant Martí d'Aiguafreda*, *Sant Martí d'Armancies* (Campdevàrol), *Sant Martí de Centelles*, *Sant Martí Sescorts* (8), *Sant Mateu de Bages* (4), *Sant Nazari* (1, la Vola), *Sant Roc* (1, Alps), *Sant Vicenç de Torelló*, *Santa Cecília* (1, Vallfogona), *Santa Creu de Joglars* (1), *Santa Eulàlia de Riuprimer*, *Santa Maria d'Igualada*, *Santa Maria d'Oló*, *Santa Maria de Corcó*, *Santa Maria del Camí* (Albarells), *Santpedor*, *santuari de Cabrera*, *Sasserra*, *Sassorba* (4), *Savassona* (Tavèrmoles), *Savella* (4), *Segura*, *Sentfores* (3), *Serrallonga* (2, Alps), *Seva*, *Sora* (3), *Surroca*, *Tarradelles*, *Tavèrmoles*, *Terrassola*, *Tona*, *Tous*, *Vallfogona* (4), *Veciana*, *Vallors*, *el Carme de Vic*, *Viladrover* (3), *Vilagrasseta* (1), *Vilar*, *Vilaseca* (Sant Vicenç de Torelló), *Vilatorrada*, *Vinyoles de Portavella* (Alpens), *Vinyoles d'Orís*, *Sant Hipòlit de Voltregà* (1712, 1881), *Santa Cecília de Voltregà*.

146. *Alpens* (gòtica), *Ametlla* (valuosa), *Argençola* (2, 1 de gòtica), *Avinyó* (gòtica), *Balsareny* (2), *Balsareny* (molt valuosa), *Calders* (4), *Calldetenes*, *Callús*, *Clariana* (de molt valor), *Copons*, *església de Montargull* (2, Rauric), *Falgars*, *Fals* (gòtica), *Fonollosa* (gòtica, valuosa), *Gombrèn*, *Navarcles*, *Pardines* (de valor), *Rauric*, *Relat* (de gran valor), *Rubió* (2), *Sant Genís de Porquerisses* (Albarells), *Sant Hilari Sacalm* (gòtica), *Sant Mateu de Bages* (molt valuosa), *Santa Maria de Corcó* (gòtica), *Savella*, *Segura*, *Seva*, *Susqueda*, *Tarradelles* i *Vallors* (2).

147. *Conill*.

148. *Aiguafreda*, *Argençola*, *Sant Mateu de Bages*, *Sant Fruitós de Bages*, *Balsareny* (2), *Bellprat*, *Cabrianes*, *Calders*, *Callús*, *Santa Maria del Camí* (Albarells), *Sant Cristòfol de Campdevàrol*, *Castellcir*, *Clariana*, *Copons*, *Falgars*, *Gombrèn*, *Navarcles*, *Prats de Rei*, *Roda*, *Segura*, *Segúries*, *Seva* (2), *Torre d'Oristà* i *Vidrà*.

6. OBJECTES DEL CULTE (609):

Àmfores (2),¹⁴⁹ aspersors (6),¹⁵⁰ bacines (2),¹⁵¹ calderetes (6),¹⁵² calzes (130),¹⁵³ canadelles (16),¹⁵⁴ canelobres, candelers i salomons (283),¹⁵⁵ crismals (34),¹⁵⁶ culleretes (4),¹⁵⁷ copons (54),¹⁵⁸ custòdies (37),¹⁵⁹ encensers (28),¹⁶⁰ làmpades (6),¹⁶¹ ombrel·la (1),¹⁶² piques (8),¹⁶³ pixis (5),¹⁶⁴ portapaus (6),¹⁶⁵ sagraris i tabernacles (17),¹⁶⁶ salpassers (8).¹⁶⁷

7. MOBLES (601):

Armaris (12),¹⁶⁸ bancs (66),¹⁶⁹ cadires (475),¹⁷⁰ calaixeres (12),¹⁷¹ confessionalis (13),¹⁷²

149. *Calonge i Guardiola.*

150. *Balsareny, Sant Fruitós de Bages, Rubió (2), Sant Hilari Sacalm i Seva.*

151. *Copons i Balsareny.*

152. *Seva, Sant Fruitós de Bages, Balsareny, Calders, Calonge i Torre d'Oristà.*

153. *Aiguafreda (2), Albarells, Ametlla, Argençola (3), Avinyó (2), Balsareny (7), Borredà (3), Calders (4), Calldetenes (3), Calonge (1), Castellcir (1), Castellterçol (4), Centelles (5), Clariana (2), Conill (1), Copons (7), Estiula, Falgars (mínim, 2), Fals (4), Fonollosa, Gombren (3), Gurb, Horta, Joanet, Navarcles, Pardines (de valor), Prats de Lluçanès, Prats de Rei (4), Rauric (1), Relat (1), Ripoll (10), Roda (6), Rubió, Seguer, Salselles (2), Sant Esteve de la Riba (Estiula), Sant Hilari Sacalm (8), Sant Martí d'Aiguafreda, Sant Mateu de Bages (3), Santa Maria d'Igualada, Santa Maria de Corcó (6), Savella, Segura, Segúries, Seva, Tarradelles (2), Torre d'Oristà (5), Vallors (3), Vidrà (3, s. xv), Vinyoles de Portavella (Alpens) i la Vola (2).*

154. *Balsareny, Balsareny, Calonge, Fals, Guardiola, Navarcles, Roda (3), Rubió (2), Sant Fruitós de Bages, Sant Mateu de Bages, Segura, Seva i la Vola.*

155. *Balsareny (58), Cabrianes (98), Calders, Civit, Copons (2), Guardiola, Navarcles, Prats de Rei (54), Roda (2), Sant Fruitós de Bages, Sant Hipòlit de Voltregà (4), Seva (38) i Torre d'Oristà (22).*

156. *Aiguafreda, Ametlla, Argençola (2), Balsareny (2), Borredà, Cabrianes (7), Civit, Copons, Navarcles, Osomort (2), Relat (2), Rubió (3), Sant Bartomeu del Grau, Sant Fruitós de Bages (2), Sant Mateu de Bages, Santa Maria del Camí (Albarells), Susqueda, Tarradelles, Veciana, Vallors i Vidrà.*

157. *Calders, Calonge, Segura i Veciana.*

158. *Aiguafreda, Argençola, Avinyó (2), Balsareny (2), Cabrianes, Calders (2), Calonge (2), Castellcir, Clariana (2), Copons (3), església de Montargull (2, Rauric), Fals (2), Fonollosa, Gombren, Guardiola, Gurb, Malla (1), Navarcles, Pardines (de valor), Prats de Lluçanès, Ripoll (4), Roda (2), Rubió (2), Seguer, Salselles, Sant Esteve de la Riba (Estiula), Sant Genís de Porquerisses (Albarells), Sant Hilari Sacalm, Sant Mateu de Bages (3), Savella, Segura, Segúries, Seva, Susqueda, Torre d'Oristà (2), Vidrà i la Vola.*

159. *Aiguafreda, Argençola, Avinyó (2), Balsareny (2), Cabrianes, Calders, Callús, Castellterçol, Clariana, Copons (4), església del Castell de Queralt (Bellprat), Falgars, Fonollosa, Gombren, Navarcles, Rauric (gòtica), Ripoll (2, 1 del s. xvii), Seguer, Sant Esteve de Granollers, Sant Fruitós de Bages, Sant Hilari Sacalm (2), Savella, Segura, Taradell, Tarradelles, Torre d'Oristà, Vallors (2), la Vola i Sant Hipòlit de Voltregà.*

160. *Aiguafreda, Balsareny (2), Bellprat, Calders, Calldetenes (2), Castellterçol, Clariana, Copons, Fals (2), Guardiola (2, 1 de gòtic), Roda (2), Rubió, Sant Fruitós de Bages, Sant Hilari Sacalm, Santa Maria de Corcó (gòtics), Santa Maria del Camí (Albarells), Seva (2), Susqueda, Torre d'Oristà, Vallors, Vidrà i la Vola.*

161. *Seva.*

162. *Calders.*

163. *Civit, Espinelves, Guardiola, Navarcles, Navarcles, Roda, Vilatorra (2).*

164. *Estiula (2) i Torre d'Oristà (3).*

165. *Balsareny, Calders, Calonge, Navarcles, Osomort i Veciana.*

166. *Aiguafreda, Argençola (4), Cabrianes, Calders (3), Carbasí, Roda, Sant Martí d'Aiguafreda, Santa Maria d'Oló, Sasserra (barroc, 1624), Seva (2, barrocs) i Valldeneu.*

167. *Copons, Seguer, Sant Hipòlit de Voltregà, Sant Mateu de Bages, Segura, Susqueda, Torre d'Oristà i la Vola.*

168. *Alpens, Cabrianes (4), ermita de Santa Margarita (Alpens), Fals (2), Guardiola, Navarcles, Roda, Seva.*

cors (4),¹⁷³ faristol (1),¹⁷⁴ monuments i novenaris (6),¹⁷⁵ sillons (1),¹⁷⁶ túmul (2),¹⁷⁷ troncs (9).¹⁷⁸

8. RELIQUIARIS (57):

Reliquiaris no nominats (10),¹⁷⁹ bàcul de sant Josep (1),¹⁸⁰ diversos sants (1),¹⁸¹ pal·li de sant Josep (1),¹⁸² sant Andreu (1),¹⁸³ sant Antoni de Pàdua (1),¹⁸⁴ sant Bartomeu (1),¹⁸⁵ sant Domènec (1),¹⁸⁶ sant Fermí (1),¹⁸⁷ sant Francesc Xavier (1),¹⁸⁸ sant Ignasi de Loiola (1),¹⁸⁹ sant Isidre (2),¹⁹⁰ sant Jaume (2),¹⁹¹ sant Joan Baptista (1),¹⁹² sant Llorenç (2),¹⁹³ sant Lluís Gonzaga (1),¹⁹⁴ sant Lluís, rei (1),¹⁹⁵ sant Nazari (1),¹⁹⁶ sant Pau (1),¹⁹⁷ sant Pere (1),¹⁹⁸ sant Primo (1),¹⁹⁹ sant Sebastià (1),²⁰⁰ sant Valentí (1),²⁰¹ sant Vicenç (1),²⁰² sant Vicenç de Paül (1),²⁰³ sant Vicenç Ferrer (1),²⁰⁴ sant Vito (1),²⁰⁵ santa Catalina de

169. *Argençola, Cabrianes, Cantonigròs, Castellolí* (20), *ermita de Santa Margarita* (Alpens), *Guardiola, Roda* (25), *Sant Mateu de Bages, Seva* (14) i *Valldeneu*.

170. *Castellolí* (125), *Roda* (200) i *Seva* (150).

171. *Alpens, Argençola, Cabrianes* (3), *Calders, Calldetenes, Cantonigròs, Roda, Sant Hipòlit de Voltregà, Seva* i *Sant Julià de Vilatorrada*.

172. *Argençola* (2), *Cabrianes* (3), *Cantonigròs, Carbasí* (2), *Castellolí, Guardiola, Roda, Sant Mateu de Bages* i *Sant Julià de Vilatorrada*.

173. *Sant Joan de les Abadesses* (Ple de medallons representant la vida de Jesús i de figures bíbliques, s. XVI-XVII, de gran valor), *Guardiola, Roda* i *Sant Julià de Vilatorrada*.

174. *Sant Joan de les Abadesses*.

175. *Cabrianes, Calders, Relat, Sant Bartomeu del Grau, Sant Llorenç de Campdevàrol* i *Seva*.

176. *Calders*.

177. *Calders*.

178. *Cabrianes, Carbasí, Guardiola, Navarcles, Roda, Sant Bartomeu del Grau, Seva, Valldeneu* i *Sant Julià de Vilatorrada*.

179. *Alpens* (barroc), *Balsareny* (2), *Calders* (2), *Callús, Castellterçol, Copons* (de gran valor), *Segura, Seva*.

180. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

181. *Avinyó*.

182. *Navarcles*.

183. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

184. *Navarcles*.

185. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

186. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

187. *Navarcles*.

188. *Navarcles*.

189. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

190. *Navarcles* i *Pallerols*.

191. *Navarcles* (amb autèntica de 1837), *Pallerols*.

192. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

193. *Argençola* i *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

194. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

195. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

196. *Sant Nazari* (la Vola).

197. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

198. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

199. *Navarcles*.

200. *Copons*.

201. *Navarcles* (de 1776, valuós).

202. *Sant Vicenç de Torelló*.

203. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

204. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

205. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).

Siena (1),²⁰⁶ santa Eulàlia (1),²⁰⁷ santa Filomena (1),²⁰⁸ santa Gemma (1),²⁰⁹ santa Llúcia (1),²¹⁰ santa Magdalena de Pazis (1),²¹¹ santa Magdalena penitent (1),²¹² santa Margarita (1),²¹³ santa Teresa (1),²¹⁴ Sants Màrtirs (3),²¹⁵ Santíssim Misteri (1),²¹⁶ vel de santa Rosa de Vitervo (1),²¹⁷ vel de santa Teresa de Jesús (1),²¹⁸ vestit de sant Joan (1),²¹⁹ amb dos fragments del Lignum Crucis (1),²²⁰ Urna (1).²²¹

9. JOIES:

Joies de la Marededéu (*la Gleva*), corona de la Marededéu (*Balsareny*, *Seva* (2), i *Roda*), arracades (*Balsareny* (8), *Copons*) i braçalet (*Copons*).

10. ALTRES (31)

Pintures, quadres i tapissos (27),²²² vidrieres de colors,²²³ lacres (1),²²⁴ estores (3).²²⁵

III.7.- Valor aproximado global de las pérdidas sufridas en este orden por la iglesia parroquial y por las demás iglesias filiales, conventos, santuarios, ermitas y otros.

Responen **146** redactors (**86%**). No responen **23** (**14%**).

Aguilar de Segarra	40.000	Avinyó	150.000
Aguiló, Sta. Maria	32.000	Bages, St. Fruitós	142.500
Albarells, St. Martí	49.000	Bages, St. Mateu	42.000
Albars, Sant Martí	60.000	Balenyà, St. Fructuós i Hostalets	175.000
Alpens	181.500	Balsareny	102.500
Aranyonet	5.000	Bellmunt, Sant Pere	16.000
Argençola	57.000	Bertí	5.000

-
206. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).
 207. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).
 208. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).
 209. *Navarcles*.
 210. *Copons*.
 211. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).
 212. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).
 213. *Navarcles*.
 214. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).
 215. *Avinyó* (de 1534), *Conill* i *Sant Vicenç de Torelló*.
 216. *Copons*.
 217. *Navarcles*.
 218. *Navarcles*.
 219. *Navarcles* (amb autèntica de 1837).
 220. *Navarcles* (amb autèntica de 1839-1847).
 221. *Calders*.
 222. *Copons* (12, antics, anònims), *Copons* (de sant Gabriel), *Copons* (de sant Joan), *Copons* (del pintor Fortuny), *Fonollosa*, *la Gleva*, *Manlleu* (de Caba), *Manlleu* (olis de Ribó), *Manlleu* (7 tapissos), *Prats de Rei* (3), *Pujalt* (de sant Antoni de Pàdua), *Pujalt* (de sant Francesc Xavier), *Pujalt* (de sant Ramon Nonat), *Sant Hipòlit de Voltregà*, *Sant Hipòlit de Voltregà* (de l'altar del Roser), *Santa Maria d'Igualada* (a l'altar de sant Joan Baptista), *Vilatorrada* (del Roser) i *Vilatorra*.
 223. *Navarcles*.
 224. *Civit*.
 225. *Calders* (2) i *Navarcles*.

Besora, Sta. Maria	40.000	Osor, Sant Pere	55.000
Borredà	19.000	Osomort, Sant Sadurní	31.000
Cabrera, St. Julià	6.500	Pallerols, Sant Jaume	15.000
Cabrianes	78.140	Pardines, Sta. Eulàlia	300.000
Calaf	15.000	Prats de Rei, Santa Maria	980.000
Calldetenes	74.000	Pruit, Sant Andreu	180.000
Campdevàdol, St. Cristòfol	4.000	Puigoriol, Sta. Eulàlia	74.000
Campdevàdol, St. Llorenç	27.500	Relat, Sta. Eugènia	75.000
Cantonigròs, Sant Roc	25.000	Rellinars, Sant Pere i Fermí	20.000
Castellar, Sant Miquel	7.000	Ripoll, Sta. Maria i Sant Pere	1.000.000
Castellbell, Sant Vicenç	10.000	Riuprimer, Santa Eulàlia	60.000
Castellcir, Sant Andreu	7.000	Roda, Sant Pere	150.000
Castellet, St. Vicenç	150.000	Rupit, Sant Joan i St. Miquel	200.000
Castellfollit, Sant Pere	50.000	Sacalm, St. Hilari	111.500
Castellolí, Sant Vicenç	76.100	Safaja, Sant Quirze	80.000
Castellerçol, Sant Fructuós	100.000	Seguer, St. Pere i St. Feliu	6.295
Callús, Sant Sadurní	78.200	Salselles, Santa Maria	57.480
Cavallera, Sant Miquel	5.000	Sallent, Santa Maria	450.000
Centelles, St. Martí	520.000	Sassorba, Sant Julià	10.000
Civit, Santa Maria	15.000	Segur, Santa Maria	152.000
Clariana, Santa Maria	37.500	Segura, Santa Maria	20.000
Collsuspina, Santa Maria	6.500	Sentdomir, Sant Pere	1.500
Conill, Sant Vicenç	50.000	Sentfores, Sant Martí	90.000
Corcó, Santa Maria	41.000	Sescorts, Sant Martí	97.500
Cornet, Santa Maria	35.000	Sesgueioles, Sant Martí	129.000
Espinelves, Sant Vicenç	50.000	Seva, Santa Maria	600.000
Estany, Santa Maria	255.000	Sora, Sant Pere	27.000
Estiula, Sant Feliu	1.500	Surroca, Sant Martí	4.248
Falgars, Sant Pere	70.000	Susqueda, Sant Vicenç	1.778
Fals, Sant Vicenç	165.000	Tavèrnoles, Sant Esteve	6.450
Fillol, Sant Cristòfol	7.000	Tallada, Sant Martí	15.000
Folgueroles, Santa Maria	160.000	Taradell, Sant Genís	205.000
Fonollosa, Santa Creu	25.000	Tona, Sant Andreu	70.000
Freixanet, Santa Maria	65.000	Torelló, St. Vicenç	100.000
Gàver, Santa Maria	8.000	Torre d'Oristà, Santa Maria	125.000
Gleva, santuari	1.000.000	Tous, Sant Martí	60.000
Gombrèn, Sant Pere	50.000	Vacarisses, St. Pere i St. Feliu	250.000
Gramuntell, Santa Maria	2.000	Valldeneu, Sant Pere	100.000
Granollers, Sant Esteve	25.000	Vallespirans, Sant Esteve	2.000
Grau, Sant Bartomeu	15.000	Vallfogona, Sant Julià	37.000
Grevalosa	17.000	Veciana, Santa Maria	50.000
Guardiapilosa, Sant Jaume	6.000	Vallors, Santa Margarita	30.400
Guardiola, St. Salvador	46.000	Vic, Carme	100.000
Guilmons, Ntra. Sra. del Roser	30.000	Viladrover, Sant Jaume	168.000
Gurb	110.000	Vilagrasseta, Sant Andreu	8.000
Joanet, Sant Mateu	8.000	Vilar, Santa Maria	120.000
Joglars, Santa Creu	40.000	Vilatorta St. Julià	90.200
Malla, Sant Vicenç	14.000	Vilatorrada, Sant Joan	50.000
Manlleu, Santa Maria	721.000	Vilomara, Santa Maria	20.000
Navarcles, Santa Maria	200.000	Vinyoles d'Orís, St. Esteve	50.000
Olzinelles, Sant Jaume	110.000	Vola, Sant Andreu	200.000
Orís, Sant Genís	300.000	TOTAL	12.870.791

III.8.- Si durante la revuelta se incautaron del cementerio.

Responen **143** redactors (**85%**). No responen **26** (**15%**).
Incautacions del cementiri (57).²²⁶

III.9.- Si fue profanado. Si ha habido profanación de sepulturas y si lo ha sido la de algún personaje famoso.

Responen **134** redactors (**79%**). No responen **35** (**21%**).
Hi ha hagut profanació (25).²²⁷

III.10.- Forma de profanación de las tecas con cuerpos de santos o de las reliquias sagradas.

Responen **98** redactors (**58%**). No responen **71** (**42%**).
Es buidaren (3).²²⁸ Amb burles (3).²²⁹ Amb foc (5).²³⁰ Amb la destrucció (3).²³¹ Altres respostes (15). No ho sap/No consta/No n'hi va haver (69).

III.11.- Como se ha realizado la inhumación de cadáveres durante el tiempo del dominio marxista, de los católicos y de los enemigos de la Iglesia.

Responen **128** redactors (**76%**). No responen **41** (**24%**).
Els enterraments eren civils (87).²³² Altres (40).

IV. OTROS BIENES DE LA IGLESIA

IV.1.- Si la casa parroquial y otros edificios de pertenencia de la parroquia fueron total o parcialmente destruidos: importe global aproximado de los daños causa-

226. *Abadesses, Aguiló, Aiguafreda, Alps, Ametlla, Argençola, Arquells, Bellprat, Besora, Borredà, Brull, Cabrianes, Calldetenes, Callús, Campdevàdol, Cantonigròs, Carbasí, Castellcir, Castellet, Castellolí, Sant Martí de Centelles, Collsuspina, Conill, Corcó, Cornet, Espinelves, Folgueroles, Granollers, Grau, Horta, Joanet, Jorba, Malla, Manlleu, Olzinelles, Orís, Osomort, Prats de Rei, Pruit, Riuprimer, Sacalm, Safaja, Salelles, Salselles, Santpedor, Sassorba, Savella, Sentfores, Sescorts, Surroca, Vallfogona, Vallors, Viladecavalls, Viladriver, Vilatorrada, Vilatorra i Vinyoles d'Orís.*

227. *Bages, Cabrianes, Castellet, Copons, Fals, Grau, Guialmons, Horta, Manlleu, Oló, Olost, Puigoriol, Queralt, Rellinars, Ripoll, Rubió, Santpedor, Sassorba, Sescorts, Siuret, Torre d'Oristà, Vacarisses, Veciana, Vallors, Vilatorra.*

228. *Avinyó, Calaf, Oló.*

229. *Cabrianes, Puigoriol, Tagamanent.*

230. *Sant Martí de Centelles, Fals, Fonollosa, Prats de Rei i Vacarisses.*

231. *Sant Bartomeu del Grau, Horta i Santpedor.*

232. *Aguilar, Aguiló, Albarells, Albars, Aranyonet, Argençola, Arquells, Avinyó, Sant Fruitós de Bages, Sant Mateu de Bages, Balsareny, Bellmunt, Besora, Borredà, Cabrianes, Calaf, Callús, Calonge, Campdevàdol, Cantonigròs, Carbasí, Castellbell, Castellcir, Castellet, Castellgalí, Cavallera, Centelles, Civit, Collsuspina, Conill, Copons, Cornet, Espinelves, Estany, Estiula, Fals, Folgueroles, Gleva, Granollers, Grau, Guardiola, Guialmons, Gurb, Horta, Joglar, Malla, Manlleu, Navarcles, Olzinelles, Osomort, Osor, Pardines, Prats de Rei, Puigoriol, Pujalt, Queralt, Rellinars, Ripoll, Riuprimer, Rocafort, Roda, Rubió, Salelles, Salselles, Sant Guim, Sasserra, Sassorba, Savella, Segur, Segura, Sentdomir, Sescorts, Surroca, Tavèrmoles, Sant Vicenç de Torelló, Torre d'Oristà, Tous, Vacarisses, Veciana, Vidrà, Viladriver, Vilar, Vilatorrada, Vilomara, Vinyoles d'Orís, Sant Hipòlit de Voltregà, Santa Cecília de Voltregà.*

dos. Dígase, también, si fue destruido algún convento de religiosos o religiosas; especialmente si era notable por su valor histórico o artístico.

Responen **153** redactors (**91%**). No responen **16** (**9%**)

VALORACIÓ ECONÒMICA DELS DANYS A LES RECTORIES (1.039.855 PTS.)
 FINS A 1.000: *Estiula* (35), *Vidrà* (200), *Viladrover* (225), *Sant Mateu Bages* (300), *Calonge* (300), *Grau* (300), *Joglars* (400), *Relat* (500), *Salelles* (500), *Sasserra* (500), *Sora* (500), *Terrassola* (500), *Tous* (500), *Cabrianes* (600), *Collsuspina* (600), *Horta* (600), *Vallors* (650).

DE 1.000 A 2.400: *Aiguafreda* (1.000), *Bellmunt* (1.000), *Comià* (1.000), *Sau* (1.000), *Sentdomir* (1.000), *la Vola* (1.000), *Ametlla* (1.500), *Civit* (1.500), *Gombrèn* (1.500), *Osor* (1.500), *Cabrera* (2.000), *Sant Cristòfol de Campdevàrol* (2.000), *Espinelves* (2.000), *Joanet* (2.000), *Sant Joan d'Oló* (2.000), *Santa Maria d'Oló* (2.000), *Pardines* (2.000), *Safaja* (2.000), *Borredà* (2.100), *Copons* (2.200).

DE 2.500 A 4.900: *Sant Martí de Centelles* (2.500), *Guardiola* (2.500), *Tavèrnoles* (2.700), *Castellfollit* (3.000), *Callús* (3.000), *Centelles* (3.000), *Vilatorrada* (3.000), *Sant Hipòlit de Voltregà* (3.000), *Abadesses* (3.500), *Balenya* (4.000), *Calders* (4.000), *Prats de Lluçanès* (4.000), *Sassorba* (4.000), *Pallerols* (4.150).

DE 5.000 A 9.900: *Argençola* (5.000), *Calaf* (5.000), *Ferrerons* (5.000), *Gàver* (5.500), *Gurb* (7.000), *Albarells* (7.995), *Osomort* (8.000), *Vinyoles d'Orís* (8.000), *Calldetenes* (9.000).

DE 10.000 A 19.900: *Castellbell* (10.000), *Folgueroles* (10.000), *Sacalm* (10.000), *Viladecavalls* (10.000), *Vilomara* (10.000), *Fonollosa* (12.000), *Sant Guim* (12.000), *Veciana* (13.000), *Castellolí* (14.000), *Seva* (14.500), *Olzinelles* (15.000), *Vacarisses* (15.000), *Taradell* (19.000).

DE 20.000 A 69.900: *Balsareny* (20.000), *Guialmons* (20.000), *Sescorts* (20.000), *Clariana* (25.000), *Fals* (25.000), *Sant Llorenç de Campdevàrol* (26.000), *Ripoll* (27.000), *Prats de Rei* (30.000), *Tallada* (30.000), *Gleva* (40.000), *Granollers* (50.000), *Manlleu* (66.000).

MÉS DE 100.000: *Tona* (100.000), *Rubió* (250.000).

ÚS DE LES RECTORIES INCAUTADES

Ajuntament (13),²³³ barberia (2),²³⁴ botiga, cooperativa (4),²³⁵ casa de refugiats (48),²³⁶ escola (17),²³⁷ habitatge (25),²³⁸ locals pel comitè, sindicats, partits i gremis (23),²³⁹ magatzem (2),²⁴⁰ quarter (5).²⁴¹

233. *Sant Mateu de Bages, Besora, Campdevàrol, Castellgalí, Gombrèn, Santa Maria d'Oló, Osor, Puigoriol, Sora, Taradell, Viladrover, Vilagrasseta, Vilatorrada.*

234. *Folgueroles, Olzinelles.*

235. *Bellprat, Besora, Osor, Vinyoles d'Orís.*

236. *Abadesses, Aiguafreda, Albarells, Albars, Argençola, Arquells, Calaf, Calders, Callús, Calonge, Carbasí, Castellar, Castellbell, Castellcir, Castellfollit, Castellterçol, Conill, Espinelves, Gàver, Gramuntell, Grevalosa, Guardiola, Guialmons, Gurb, Joglar, Jorba, Llorenç de Campdevàrol, Orís, Osor, Pallerols, Pardines, Queralt, Rauric, Rellinars, Roda, Salelles, Sant Hipòlit de Voltregà, Sasserra, Sassorba, Sau, Savella, Segur, Sentdomir, Tallada, Tavèrnoles, Terrassola, Tous, Vilomara.*

IV.2.-Si los edificios no destruidos fueron incautados y a que uso se destinaron.

Responen **125** redactors (**74%**). No responen **44** (**26%**).

Les respostes han estat agrupades conjuntament amb les de la pregunta anterior.

IV.3.-Suerte que haya cabido al archivo parroquial. Puntualícense los libros de partidas sacramentales destruidos o desaparecidos, y si desapareció también algún otro documento notable por su valor histórico.

Responen **162** redactors (**96%**). No responen **7** (**4%**).

Arxius conservats (31),²⁴² arxius que han desaparegut (55),²⁴³ arxius que han estat mutilats (75),²⁴⁴ arxius que han estat cremats (29)²⁴⁵ i no queda clar (1).²⁴⁶

VOLUMS DELS LLIBRES SACRAMENTALS PERDUTS

BAPTISMES: *Prats de Rei* (...-1753), *Vallfogona* ([1825-1896]?), *Copons* (1190-1590), *Alpens* (1852-1939), *Sant Mateu de Bages* (1856-1880), *Centelles* (1870-...), *Sant Cristòfol de Campdevàrol* (1870-1936), *Calders* (1919-), *Ars* (1925), *Gombrèn* (1932-1936), *Ferrerons* (l'últim volum), *Olost* (l'últim volum).

237. *Ars, Calldetenes, Cavallera, Comià, Estany, Navarcles, Olzinelles, Pruit, Relat, Sant Fruitós de Bages, Sant Martí de Centelles, Santa Cecília de Voltregà, Sora, Sovelles, Taradell, Vallors, Viladrover.*

238. *Alpens, Cabrera, Cantonigròs, Collsuspina, Copons, Fonollosa, Freixanet, Guardiola, Horta, Malla, Pruit, Pujalt, Relat, Ripoll, Rubió, Sacalm, Safaja, Salselles, Sant Fruitós de Bages, Sèsqueioles, Sovelles, Susqueda, Vidrà, Viladrover, Vilagrasseta.*

239. *Campdevàrol, Ametlla, Avinyó, Balenyà, Balsareny, Cabrianes, Castellet, Centelles, Cornet, Grau, Joanet, Olzinelles, Osomort, Ripoll, Riuprimer, Sallent, Sant Guim, Santpedor, Seva, Siuret, Susqueda, Vallfogona, el Carme de Vic.*

240. *Cabrianes, Osomort.*

241. *Bellmunt, Civit, Collsuspina, Prats de Lluçanès, Veciana.*

242. *Abadesses, Balsareny, Besora, Collsuspina, Espinelves, Estiula, Freixanet, Gàver, Grau, Guardiola, Gurb, Joglar, Malla, Sant Joan d'Oló, Santa Maria d'Oló, Orís, Prats de Lluçanès, Riuprimer, Sacalm, Sau, Segura, Seva, Siuret, Sora, Susqueda, Taverter, Terrassola, Valldeneu, Vilagrasseta, Aguiló, Avinyó.*

243. *Sant Martí d'Aiguafreda (?), Albarells, Aranyonet, Argençola, Arquells, Aiguafreda, Sant Fruitós de Bages, Bellmunt, Cabrianes, Calaf, Sant Llorenç de Campdevàrol, Castellfollit, Castellgalí, Callús, Civit, Clariana, Comià, Conill, Corcó, Falgars, Fals, Fonollosa, Gleva, Grevalosa, Sta. Maria d'Igalada, Navarcles, Olzinelles, Pardines, Pruit, Rellinars, Ripoll, Rocafort, Rupit (?), Salselles, Sallent, Sant Antolí, Sant Guim, Sassorba, Segur, Sentdomir, Sentfores, Sescorts, Sèsqueioles, Sovelles, Tagamanent, Tallada, Taradell, Tona, Sant Vicenç de Torelló, Vacarisses, Vallespirans, el Carme de Vic, Vinyoles d'Orís, la Vola, Santa Cecília de Voltregà.*

244. *Aguilar, Albars, Alps, Ametlla, Ars, Sant Mateu de Bages, Balenyà, Bellprat, Bertí, Cabrera, Caldés, Calonge, Calldetenes, Sant Cristòfol de Campdevàrol, Cantonigròs, Carbasí, Castellar, Castellbell, Castellcir, Castellet, Castellolí, Castellterçol, Cavallera, Sant Martí de Centelles, Centelles, Copons, Cornet, Estany, Ferrerons, Fillol, Folgueroles, Gombrèn, Gramuntell, Granollers, Guardiola, Guialmons, Horta, Joanet, Jorba, Manlleu, Olost, Osor, Osomort, Pallerols, Prats de Rei, Puigoriol, Pujalt, Queralt, Rauric, Relat, Roda, Rubió, Safaja, Seguer, Salselles, Santpedor, Santa Coloma de Sasserra, Segúries, Sobremunt, Surroca, Tavèrnoles, Terradelles, Torre d'Oristà, Tous, Vallfogona, Veciana, Vallors, Vidrà, Viladecavalls, Viladrover, Vilar, Vilatorrada, Vilomara, Sant Hipòlit de Voltregà.*

245. *Aiguafreda, Albarells, Albars, Ametlla, Argençola, Arquells, Sant Fruitós de Bages, Cabrianes, Callús, Castellfollit, Centelles, Civit, Clariana, Comià, Conill, Copons, Corcó, Fillol, Gleva, Grevalosa, Guardiola, Pallerols, Rellinars, Sant Antolí, Tona, Vallespirans, Vinyoles d'Orís, la Vola, Santa Cecília de Voltregà.*

246. *Vallfogona de Riucorb.*

CONFIRMACIONS: *Prats de Rei* (...-1798), *Copons* (1190-1590), *Centelles* (1870-...), *St. Cristòfol de Campdevàrol* (1870-1936), *Castellcir* (1921-...), *Ars* (1925), *Ferrerons* (últim vol), *Gombrèn* (únic vol), *Grau* (últim vol), *Olost* (últim vol).

MATRIMONIS: *Pujalt* (alguns volums), *Prats de Rei* (...-1753), *Vallfogona* ([1846-1936]?), *Copons* (1190-1590), *Centelles* (1870-...), *Sant Cristòfol Campdevàrol* (1870-1936), *Osomort* (1887-...), *Aguilar* (1921-...), *Ars* (1925), *Alpens* (1925-1928, 1935), *Folgueroles* (vol. I, s. XVII), *Ferrerons* (últim volum), *Balsareny* (últim volum), *Olost* (últim volum).

DEFUNCIONS: *Sant Mateu de Bages* (l'únic volum), *Prats de Rei* (...-1783), *Vallfogona* ([1853-1936]?), *Copons* (1190-1590), *Centelles* (1870-...), *Sant Cristòfol Campdevàrol*, (1870-1936), *Osomort* (1887-...), *Alpens* (1901-1935), *Ars* (1925), *Ferrerons* (últim vol.), *Balsareny* (últim vol.), *Olost* (últim volum), *Vilatorrada* (un vol).

IV.4.- Si se custodiaban en la parroquia valores del Estado, nacionales o extranjeros, industriales, etc., pertenecientes a fundaciones o mandas pías, ¿fueron robados o destruidos o incautados y en qué cantidad? Si fueron también robados los fondos de Asociaciones, Cofradías, Pías Uniones, y en qué cuantía.

Responen **139** redactors (**82%**). No responen **30** (**18%**).

S'han robat valors o diners de la parròquia (58).²⁴⁷ No s'han robat valors o diners de la parròquia (34).²⁴⁸ No o no sé si hi havia valors o diners a la parròquia (47).²⁴⁹

V. CULTO

V.1.- Si el culto católico fue parcial o totalmente suprimido en esa parroquia durante el dominio rojo y por qué causa: prohibición, temor justificado, falta de sacerdotes, etc.

Responen **151** redactors (**89%**). No responen **18** (**11%**).

La totalitat dels informants afirmen que el culte va ser suprimit.²⁵⁰

247. *Abadesses, Aguilar, Amella, Argençola, Avinyó, Sant Fruitós de Bages, Balenyà, Besora, Cabrianes, Calders, Calldetenes, Cantonigròs, Carbasí, Castellcir, Castellfollit, Castellgalí, Centelles, Sant Martí de Centelles, Collsuspina, Corcó, Estany, Falgars, Gleva, Gombrèn, Grau, Horta, Igualada, Joanet, Joglar, Navarces, Olost, Olzinelles, Osomort, Prats de Lluçanès, Puigoriol, Pujalt, Rellinars, Ripoll, Roda, Safaja, Sallent, Salselles, Santpedor, Sentdomir, Sentfores, Seva, Sobremunt, Susqueda, Tardell, Tavertet, Terradelles, Terrassola, Vacarisses, Vallfogona, Vallors, Viladrover, Vilar, Sant Hipòlit de Voltregà.*

248. *Alpens, Borredà, Cabrera, Calaf, Calonge, Castellbell, Castellolí, Castellterçol, Conill, Espinelles, Estiuà, Fals, Ferrerons, Fillol, Gurb, Jorba, santa Maria d'Oló, Osor, Pardines, Queralt, Rauric, Riuprimer, Rubió, Sacalm, Seguer, Santpedor, Savella, Sescorts, Sovelles, Sant Vicenç de Torelló, Tous, el Carme de Vic, Vinyoles d'Orís, Santa Cecília de Voltregà.*

249. *Aiguafreda, Albars, Aranyonet, Arquells, Ars, Callús, Campdevàrol, Castellar, Castellet, Cavallera, Civit, Comià, Copons, Cornet, Folgueroles, Fonollosa, Freixanet, Gramuntell, Granollers, Grevalosa, Guardiola, Guialmons, Malla, Manlleu, Orís, Pallerols, Pruit (?), Relat, Rocafort, Sallèles, Sant Guim, Segur, Segura, Sesequeioles, Siuret, Sora, Surroca, Tallada, Tavèrmoles, Veciana, Vidrà, Viladecavalls, Vilagrasseta, Vilatorrada, Vilatorria, Vilomara, la Vola.*

250. Hem de destacar el cas de *Cabrianes*: «Cuasi fué continuo el culto por los Rdos. Angel Serra, Dr. José Puigoriol y P. Bertran del Corazon de Maria. Administraron sacramentos, incluso un matrimonio.» Joan Picola, juny de 1939. ACBV; caixa «Parròquies. Relació dels fets ocorreguts 1936-1939. A-J», text manuscrit de 4 pàgines de 17 x 24 numerades, p. 4.

V.2.- Promedio de tiempo en que estuvo suspendido todo el culto religioso público y también privado.

Responen **131** redactors (**78%**). No responen **38** (**22%**)

Parròquies amb menys de 20 mesos de suspensió del culte públic (26).²⁵¹ Parròquies amb més de 20 mesos de suspensió del culte públic (88).²⁵² Parròquies amb menys de 20 mesos de suspensió del culte privat (41).²⁵³ Parròquies amb més de 20 mesos de suspensió del culte privat (10).²⁵⁴ Altres (8).²⁵⁵

V.3.- Si hubo en algún sitio conato de implantación de otro culto o superstición. ¿Se dieron imitaciones sacrílegas del culto católico? ¿Se utilizaron para ello ornamentos y utensilios sagrados?

Responen **131** redactors (**78%**). No responen **38** (**22%**). Totes les respostes afirmen que no hi va haver cap intent d'implantació d'un altre culte o d'una superstició.²⁵⁶

Burles amb ornaments sagrats (18).²⁵⁷ Tirs contra les imatges (1).²⁵⁸

251. Prats de Lluçanès (2), Collsuspina (4), Gombrèn, (4), Pruit (4), Castelletcir (5), Borredà (6), Sallent (6), Tona (6), Vilar (6), Balsareny (7), Seva (8), Folgueroles (9), Grau (9), Alpens (10), Besora (10), Cantonigròs (11), Olost (12), Ripoll (12), Vallors (12), Fals (14), Torre d'Oristà (14), Terrassola (15), Segura (17), Bellmunt (18), Vinyoles d'Orís (18), Sassorba (19).

252. Cornet (24), Ars (30), Avinyó (30), Calldetenes (30), Fillol (30), Igualada (30), Queralt (30), Albars (31), Aranyonet (31), Argençola (31), Aiguafreda (31), Sant Fruitós de Bages (31), Sant Mateu de Bages (31), Balenyà (31), Cabrera (31), Calaf (31), Calonge (31), Sant Cristòfol de Campdevàrol (31), Carbasí (31), Castellar (31), Castellbell (31), Castellet (31), Castellfolit (31), Castellgalí (31), Castellolí (31), Castellterçol (31), Callús (31), Cavallera (31), Sant Martí de Centelles (31), Civit (31), Comià (31), Conill (31), Copons (31), Estany (31), Freixanet (31), Gleva (31), Gramuntell (31), Grevalosa (31), Guardiola (31), Gurb (31), Horta (31), Joanet (31), Jorba (31), Joglar (31), Manlleu (31), Santa Maria d'Oló (31), Olzinelles (31), Orís (31), Osomort (31), Pardines (31), Prats de Rei (31), Puigoriol (31), Rauric (31), Relat (31), Rellinars (31), Riuprimer (31), Rocafort (31), Roda (31), Rubió (31), Sacalm (31), Safaja (31), Seguer (31), Sant Guim (31), santa Coloma de Sasserra (31), Segur (31), Sentdomir (31), Sesgueioles (31), Surroca (31), Susqueda (31), Tavèrnoles (31), Taradell (31), Taveret (31), Tous (31), Vacarisses (31), Vallfogona (31), Veciana (31), el Carme de Vic (31), Vidrà (31), Viladrover (31), Vilagrasseta (31), Vilatorrada (31), Vilomara (31), la Vola (31), Sant Hipòlit de Voltregà (31), Santa Cecília de Voltregà (31), Osor (32), Aguilar de Segarra (33).

253. Safaja (0), Sant Cristòfol de Campdevàrol (0), Sant Martí de Centelles (pocs dies), Jorba (pocs dies), Riuprimer (pocs dies), Ripoll (pocs mesos), Gurb (3), Sentfores (3), Vidrà (3), Collsuspina (4), Gombrèn (4), Centelles (6), Sallent (6), Sescorts (6), Tous (6), Sora (7), Rauric (8), Folgueroles (9), Vilatorrada (11), Avinyó (12), Sant Fruitós de Bages (12), Castellolí (12), Fonollosa (12), Puigoriol (12), Queralt (12), Rubió (12), Seguer (12), Salselles (12), Santpedor (12), Taradell (12), Tavèrnoles (12), Vallors (12), Santa Cecília de Voltregà (12), Fals (14), Sacalm (15), Segura (17), Bellmunt (18), Orís (18), Albars (19), Gàver (19), Sassorba (19).

254. Pardines (24), Aiguafreda (31), Balenyà (31), Castellgalí (31), Conill (31), Copons (31), Guardiola (31), Rellinars (31), Gleva (31), Igualada (31).

255. Cabrianes, Estiula, Ferrerons, Guialmons, Malla, Sovelles, Tallada, Viladecavalls.

256. Savella i Vinyoles d'Orís no fan referència a aquesta possibilitat. Destaquem l'informe de Santpedor: «No hubo conato de implantación de otro culto o superstición, pero los obreros que trabajaban en el campo de aviación se veían amenazados si se resistían a comprar la Biblia y no asistían al llamado Templo Evangélico de Manresa.» Joan Comellas, ACBV; caixa «Parròquies. Relació dels fets ocorreguts 1936-1939. LL-V», text mecanografiat de 4 pàgines de 27,5 x 21,5 sense numerar, p. 4.

257. Copons, Guardiola, Gurb, Joglar, Navarcles, Santa Maria d'Oló, Olzinelles, Osomort, Ripoll, Sacalm, Sallent, Sant Guim, Savella, Sesgueioles, Sovelles, Torre d'Oristà, Tous, Vinyoles d'Orís.

258. Arquells.

V.4.- ¿Se profanaron las Sagradas Formas o las imágenes sagradas? Forma de la profanación y en qué imagen se cebó particularmente, la impiedad. Otros sacrilegios si los hubo.

Responen **138** redactors (**82%**). No responen **31** (**18%**). És àmpliament majoritària (72%) la resposta que no hi va haver profanació de les sagrades formes.²⁵⁹

No es van profanar les sagrades formes (100).²⁶⁰ Es van profanar les sagrades formes (15).²⁶¹ No es pot concretar si hi va haver profanació de les sagrades formes (7).²⁶² Tirs contra les imatges (7).²⁶³ Burles amb vestits sagrats (2).²⁶⁴ Burles, greuges i profanacions del Sant Crist (16).²⁶⁵ Burles, greuges i profanacions de la Maredeu (10).²⁶⁶ Burles, greuges i profanacions a altres imatges (11).²⁶⁷ Altres respostes (9).²⁶⁸

V.5.- ¿Durante el dominio de los marxistas, se celebró clandestinamente el culto en algún sitio? ¿Se administraron sacramentos? Consígnese la forma en que se tenía el culto, sus actos principales, la forma de administración de sacramentos, especialmente el de la Penitencia y el de la Eucaristía. Forma usual de la celebración de los matrimonios y abusos que en este punto se hayan cometido.

Responen **141** redactors (**83%**). No responen **28** (**17%**).

259. «...fué arrojada al fuego con el cupon una sagrada forma que se guardaba por encargo de la Maestra Nacional referida, que queria comulgar al volver de Vich, el dia 23 de julio de 1936; pero prodigiosamente se halló intacta des[3] pues que hubieron partido los incendiarios, a pesar de haber quedado reducido todo a cenizas el scretario y demas objetos que se quemaron dentro de la iglesia y derretido el cupón que la contenia, pudiendo la dicha Maestra Nacional sumirla en ayunas al regreso de Vich.» Valentí Serra, Malla 11 de maig de 1939, informe 1, pàg 2-3. ACBV; caixa «Parròquies. Relació dels fets ocorreguts 1936-1939. LI-VJ», text mecanografiat de 3 pàgines de 28 x 21,5 sense numerar.

260. Aguilar, Albars, Aranyonet, Argençola, Avinyó, Aiguafreda, Sant Fruitós de Bages, Balenyà, Balsareny, Bellmunt, Bellprat, Besora, Borredà, Cabrera, Cabrianes, Calonge, Cantonigròs, Carbasí, Castellbell, Castellet, Castellgalí, Castellolí, Castellterçol, Callús, Cavallera, Sant Martí de Centelles, Civit, Comià, Conill, Copons, Corcó, Cornet, Espinelves, Estany, Falgars, Fals, Ferrerons, Fillol, Folgueroles, Freixanet, Gleva, Gombren, Gramuntell, Grau, Grevalosa, Guardiapijosa, Guardiola, Guialmons, Gurb, Igualada, Jorba, Joglar, Manlleu, Santa Maria d'Oló, Orís, Osor, Osomort, Pardines, Prats de Lluçanès, Prats de Rei, Pruit, Puigoriol, Pujalt, Rauric, Relat, Rellinars, Ripoll, Riuprimer, Rocafort, Rupit, Sacalm, Safaja, Seguer, Salselles, Sallent, Sant Guim, Santa Coloma de Sasserra, Segur, Segura, Sentfores, Sescorts, Seva, Sora, Tallada, Taradell, Terrassola, Sant Vicenç de Torelló, Torre d'Oristà, Tous, Vallors, el Carme de Vic, Vidrà, Viladriver, Vilagrasseta, Vilar, Vilomara, Vinyoles d'Orís, la Vola, Sant Hipòlit de Voltregà, Santa Cecília de Voltregà.

261. Aguiló, Calaf, Sant Llorenç de Campdevàdol, Collsuspina, Estiula, Fonollosa, Joanet, Malla, Navarcles, Queralt, Santpedor, Sesgueioles, Surroca, Vilatorra, Vilatorrada.

262. Abadesses, Castellfollit, Horta, Olzinelles, Sentdomir, Tavèrnoles, Vacarisses.

263. Avinyó, Gurb, Osomort, Riuprimer, Sesgueioles, Taradell, Vacarisses.

264. Castellbell, Santa Creu de Joglars.

265. Alps, Argençola, Castellgalí, Carbasí, Copons, Cornet, Folgueroles, Grau, Joanet, Ripoll, Riuprimer, Roda, Rubió, Sacalm, Sallent, Taradell.

266. Cantonigròs, Castellcir (Maredeu del Roser), Estiula, Gurb, Olzinelles, Roda, Sallent, Centelles (Maredeu del Carme), Copons (Maredeu dels Dolors), Siuret.

267. El Sagrat Cor (6: Castellolí, Estiula, Fals, Riuprimer, Sant Guim, Vinyoles d'Orís), sant Domènec (1: Castellcir), sant Isidre (1: Guardiola), sant Josep (2: Guardiola, Sant Guim), santa Catalina (1: Castellcir).

268. Ars, Calldetenes, Granollers, Savella, Susqueda, Tavertet, Terradelles, Vallfogona, Veciana.

Se celebrà el culte clandestinament (112).²⁶⁹ No es pot concretar / no se celebrà el culte clandestinament (23).²⁷⁰ S'impartien sacraments clandestinament (102).²⁷¹ Es batejaren infants (36).²⁷² S'impartí el sacrament del matrimoni (12).²⁷³ Altres respostes (6).

V.6.- Frutos de vida cristiana que se lograron con ello o posibles abusos que se cometieron.

Responen aquesta pregunta **111** redactors, això suposa el **66%** del total de respostes possibles. No responen (**58**, **34%**):

Altres fruits (3).²⁷⁴ Cap fruit / no se'n saben (28).²⁷⁵ Conservar el temor de Déu (1).²⁷⁶ Consol (2).²⁷⁷ Compliment pasqual (1).²⁷⁸ Disponibilitat per la parròquia (1).²⁷⁹ Esmena

269. Abadesses, Aguilar, Aguiló, Aiguafreda, Albars, Alpens, Ametlla, Aranyonet, Argençola, Ars, Avinyó, Sant Fruitós Bages, Balenyà, Balsareny, Bellmunt, Bellprat, Besora, Borredà, Cabrera, Cabrianes, Calaf, Calders, Calonge, Sant Llorenç de Campdevàrol, Cantonigròs, Carbasí, Castellcir, Castellolí, Castelltallat, Sant Martí de Centelles, Centelles, Civit, Clariana, Collsuspina, Comià, Corcó, Cornet, Estany, Estiula, Fals, Ferrerons, Fillol, Folgueroles, Fonollosa, Gàver, Gleva, Gombrèn, Gramuntell, Granollers, Grau, Gurb, Igualada, Joanet, Joglar, Jorba, Malla, Manlleu, Santa Maria d'Oló, Olost, Olzinelles, Osomort, Pallerols, Pardines, Prats de Lluçanès, Pruit, Puigoriol, Queralt, Rauric, Relat, Ripoll, Riuprimer, Roda, Rubió, Rupit, Sacalm, Safaja, Sallent, Salselles, Sant Guim, Santpedor, Santa Coloma Sasserra, Sassorba, Sau, Savella, Segura, Sentdomir, Sentfores, Seva, Siuret, Sora, Sovelles, Susqueda, Taradell, Tavèrnoles, Tavertet, Terradelles, Tona, Sant Vicenç de Torelló, Torre d'Oristà, Tous, Vallfogona, Veciana, Vallors, Vic, Carme, Vidrà, Viladrover, Vilagrasseta, Vilar, Vilatorra, Vinyoles d'Orís, la Vola, Santa Cecília de Voltregà.

270. Arquells, Callús, Castellbell, Castellet, Castellfollit, Castellgalí, Cavallera, Conill, Copons, Grevalosa, Guardiola, Horta, Orís, Osor, Prats de Rei, Pujalt, Rocafort, Segur, Sesgueioles, Surroca, Vacarisses, Vilatorrada, Vilomara.

271. Abadesses, Aguilar, Aguiló, Aiguafreda, Albars, Alpens, Ametlla, Argençola, Ars, Avinyó, Sant Fruitós de Bages, Balenyà, Balsareny, Bellmunt, Besora, Borredà, Cabrera, Cabrianes, Calaf, Calders, Calonge, Sant Llorenç de Campdevàrol, Cantonigròs, Carbasí, Castellcir, Castellolí, Castelltallat, Sant Martí de Centelles, Centelles, Civit, Clariana, Collsuspina, Comià, Corcó, Cornet, Estany, Estiula, Fals, Ferrerons, Folgueroles, Fonollosa, Gàver, Gombrèn, Granollers, Grau, Gurb, Igualada, Joanet, Joglar, Jorba, Malla, Manlleu, Santa Maria d'Oló, Olost, Olzinelles, Osomort, Pallerols, Pardines, Prats de Lluçanès, Pruit, Puigoriol, Queralt, Rauric, Relat, Ripoll, Riuprimer, Roda, Rubió, Rupit, Sacalm, Sallent, Salselles, Sant Guim, Santpedor, Santa Coloma Sasserra, Sassorba, Sau, Savella, Segura, Sentfores, Seva, Siuret, Sora, Sovelles, Susqueda, Tavèrnoles, Tavertet, Terradelles, Tona, Sant Vicenç de Torelló, Torre d'Oristà, Tous, Vallfogona, Vallors, el Carme de Vic, Vidrà, Viladrover, Vilar, Vilatorra, Vinyoles d'Orís, la Vola, Santa Cecília de Voltregà.

272. Ametlla (2), Aranyonet, Argençola, Balsareny (8), Borredà, Sant Llorenç de Campdevàrol, Castellolí, Castelltallat, Centelles, Clariana, Comià, Fals, Ferrerons, Folgueroles, Gramuntell, Granollers, Grau, Joglar (3), Jorba, Pallerols (4), Prats de Lluçanès, Rauric, Riuprimer, Sacalm, Sallent, Sassorba, Savella (6), Sentdomir, Siuret, Sora, Sovelles, Tona, Veciana (1), Vilagrasseta, Vinyoles d'Orís, Santa Cecília de Voltregà.

273. Alpens (1), Balenyà, Balsareny (1), Gurb, Igualada, Jorba, Pardines, Prats de Lluçanès, Rauric (1), Riuprimer, Sacalm, Vilatorra.

274. Santpedor, Segura, Tavertet.

275. Aguilar, Bellmunt, Callús, Castellbell, Castellet, Castellfollit, Collsuspina, Estany, Ferrerons, Fillol, Orís, Osor, Prats de Rei, Pujalt, Rocafort, Segur, Sesgueioles, Surroca, Tallada, Terrassola, Vacarisses, Veciana, Vic, Carme, Vilatorrada, Vilatorra, Vilomara, Vinyoles d'Orís, la Vola.

276. Cabrianes.

277. Bellprat, Olzinelles.

278. Ars.

279. Cornet.

dels errors (1).²⁸⁰ Mantenir la fe (19).²⁸¹ Mantenir la pietat (1).²⁸² Menys blasfèmies (1).²⁸³ Més assistència al culte (4).²⁸⁴ Més desig de rector (1).²⁸⁵ Més fe (8).²⁸⁶ Més fervor (8).²⁸⁷ Més pietat (3).²⁸⁸ Purificació (1).²⁸⁹ Sense concretar (11).²⁹⁰

Cap abús / no en consten (58).²⁹¹ Algun abús (1).²⁹²
Altres respostes (9)

VALORACIÓ DELS DANYS: UNA EMPRESA DIFÍCIL²⁹³

Amb les notes següents volem mostrar la dificultat de fer una aproximació detallada i real de les pèrdues, ja sigui en el terreny de les edificacions com en el de la resta de les obres d'art.

Els edificis

Els informes dels rectors que acabem d'analitzar ens avaluen les pèrdues materials de la següent manera.

Danys en les esglésies parroquials (preg. III.4)	10.541.970 pts.
Danys en santuaris i ermites (preg. III.5)	854.100 pts.
Danys en les rectories (preg. IV.1)	1.039.855 pts.
Això fa un total de	12.435.925 pts.

Evidentment que, per la seva parcialitat, aquestes no poden ser les xifres oficials. Si ens atemem a la resposta que el bisbe Perelló remet al nunci en el seu informe «Relación de los hechos ocurridos con motivo de la guerra determinada por el levantamiento cívico-militar de 18 de Julio de 1936. Diócesis de Vich –

280. *Alpens.*

281. *Abadesses, Aranyonet, Cabrera, Calders, Castellolí, Centelles, Gramuntell, Joglar, Jorba, Malla, Pardines, Pruit, Seva, Tous, Vidrà, Viladecavalls, Viladrover, Vilagrasseta, Vilar.*

282. *Sacalm.*

283. *Fonollosa.*

284. *Fonollosa, Sant Guim, Sentfores, Sescorts.*

285. *Gombrèn.*

286. *Alpens, Avinyó, Manlleu, Salselles, Sant Fruitós de Bages, Sescorts, Susqueda, Torre d'Oristà.*

287. *Folgueroles, Gleva, Igualada, Osomort, Queralt, Sescorts, Siuret, Taradell.*

288. *Civit, Ripoll, Susqueda.*

289. *Aranyonet.*

290. *Balenyà, Besora, Calaf, Calonge, Estiula, Fals, Grau, Guialmons, Rauric, Relat, Rubió.*

291. *Abadesses, Aguilar, Aiguafreda, Avinyó, Balenyà, Bellmunt, Besora, Borredà, Calaf, Calonge, Castellcir, Castellet, Castellfollit, Castellolí, Sant Martí de Centelles, Civit, Collsuspina, Espinelves, Estany, Estiula, Fals, Ferrerons, Freixanet, Granollers, Grau, Guialmons, Horta, Manlleu, Orís, Prats de Rei, Pruit, Pujalt, Queralt, Ripoll, Rocafort, Rubió, Sacalm, Safaja, Salselles, Sasserra, Savella, Segur, Sentdomir, Seva, Surroca, Tallada, Terradelles, Terrassola, Tous, Vacarisses, Veciana, Vallors, el Carme de Vic, Vidrà, Viladrover, Vilomara, la Vola, Santa Cecília de Voltregà.*

292. *Sallent: «Al principio hubo abusos en la administración de la Sda Eucaristia. Muchos delante del Santisimo Sacramento oraban y alentaban su espíritu.»* Joan Guix, 2 d'agost de 1939. ACBV; caixa «Parròquies. Relació dels fets ocorreguts 1936-1939. LL-V», text manuscrit de 4 pàgines de 31,5 x 21,5 sense numerar, p. 4.

293. Tots els documents que fins aquí hem citat i que citarem a continuació es troben a l'Arxiu de la Cúria del Bisbat de Vic.

(Espanya)» del juliol del 1941, en el cap. III, secció «Iglesias parroquiales», pregunta 4 s'avaluen els danys de les parròquies en «unos 20.000.000 de pesetas».

Per altra banda, l'aproximació que l'arquitecte del Bisbat elabora en el document previ «Relación de templos devastados» avalua els desperfectes de 531 esglésies, ajudes, capelles, oratoris... en uns 15.185.661 de pts. Evidentment que aquest informe és fet a la baixa. L'afirmació la fem tot comparant algunes de les xifres que indica i la resposta que el mateix bisbe dóna al requeriment que l'alcalde de Vic a petició de la «Causa general».²⁹⁴ Escriu el bisbe:

«Excmo. Sr.

En contestación a su atento oficio de 4 de los corrientes, me complace en transcribirle el informe de los daños ocasionados con la profanación, incendio y destrucción, por las hordas marxistas, de las Iglesias y Conventos de esta Ciudad que a continuación se expresan:

*Santa Iglesia Catedral Basílica 3.000.000 pts.²⁹⁵
 Iglesia parroquial de Santo Domingo, 122.345 pts.
 Iglesia parroquial de N. Sra. del Carmen, 200.000 pts.²⁹⁶
 Iglesia parroquial de N. Sra. de la Piedad, 400.000 pts.²⁹⁷
 Iglesia y convento de la Merced, 912.685 pts.²⁹⁸
 Capilla y convento de los HH. Maristas, 327.200 pts.
 Iglesia y Seminario Conciliar, 61.970 pts.²⁹⁹
 Iglesia y convento del Remedio, 992.985 pts.³⁰⁰
 Iglesia y convento de Santa Clara, 1.200.000 pts.³⁰¹
 Iglesia y convento de Santa Teresa, 30.000 pts.
 Iglesia y convento de la Presentación, 35.500 pts.³⁰²
 Iglesia y convento de las Sacramentarias, 155.279 pts.³⁰³
 Iglesia y convento de Santa Catalina de Sena, 129.675 pts.³⁰⁴
 Iglesia y convento de las Carmelitas de la Caridad, 500.000 pts.
 Iglesia y convento de las Dominicas de la Anunciata, 500.000 pts.³⁰⁵*

294. «Interesado el Iltr. Sr. Fiscal de la "Causa General" de Barcelona un informe del valor de los daños ocasionados con la profanación, incendio y destrucción de la Santa Iglesia Catedral, Basílica de Vich, Palacio Episcopal, parroquias de Ntra. Sra. del Carmen, Piedad y Santo Domingo, Conventos de las Hermanas Josevinas, Devalladas, Santa Teresa, Santa Clara, Sagrado Corazón, Carmelitas Caridad (Escorial), Beaterio de Santa Catalina de Sena, Perpetuas Adoratrices, P. Coll, Colegio Hermanos Maristas, Seminario Conciliar, Convento de Nuestra Señora del remedio y de los padres del Inmaculado Corazón de María, así como cualquier dato referente a demolición de los edificios, convento de Santa Clara y las Iglesias [de] Santa Clara, Nuestra Señora del Remedio y de la Merced, ruego a V.S.I. se digne facilitar los datos mencionados con el fin de poder cumplimentar lo interesado por el estado Fiscal Instructor de la "Causa General" de Barcelona. Dios guarde a V.S.I. muchos años. Vich, 4 de Enero de 1941. El Alcalde. J. Comella.»

295. La «Relación de templos devastados» no n'avalua els danys.

296. «Relación...», 100.000 pts.

297. «Relación...», 25.000 pts.

298. «Relación...», 450.000 pts.

299. «Relación...», 5.000 pts., n'exclou el Seminari.

300. «Relación...», 220.000 pts.

301. «Relación...», 300.000 pts.

302. «Relación...», 10.000 pts.

303. «Relación...», 17.500 pts.

304. «Relación...», 14.360 pts.

305. «Relación...», 8.000 pts.

*Iglesia y convento de las Siervas del Sagrado Corazón, 70.000 pts.*³⁰⁶

Iglesia y convento de las Religiosas Josefinas, 30.000 pts.

Palacio Episcopal, 155.460 pts.

Museo y biblioteca Episcopales, 25.000 pts.

La iglesia de Nuestra Señora de la Merced fue totalmente arrasada, y parte muy notable del convento de los Misioneros Hijos del Inmaculado Corazón de María.

También la iglesia de Nuestra Señora del Remedio fue totalmente destruída y el onvento muy deteriorado.

La iglesia y convento de Santa Clara fueron completamente destruidos, no quedando en pie más que la tapia que cercaba el huerto.

Las anteriores valoraciones son hechas por Señores Arquitectos y Aparejadores. Lo que tengo el honor de comunicar a V.E. a los efectos indicados en su atento oficio. Dios guarde a V.E. muchos años.

Vich, 14 de enero de 1941.»

Per altra banda, i com un element més per mostrar la complexitat d'una valoració, cal tenir ben present que el novembre del 1939 el Bisbat havia elaborat una fitxa que va trametre a tots els rectors o encarregats de les parròquies per avaluar els danys materials. El secretari canceller del Bisbat els adreçava la següent nota que encapçalava la fitxa a emplenar:

«Vich, Noviembre 1939 - Año de la Victoria.

Rdo. y muy amado Sr.:

Por encargo del Rvdo. Prelado, ruego a V. Se sirva llenar y devolver, con toda urgencia, a esta Secretaria de Cámara, la presente relación, haciendo constar en ella todas las iglesias situadas dentro de los límites de su parroquia y todas las que tenga a su cargo.

Con todo el afecto le saluda el Secretario-Canciller del Obispado.

Diócesis de Vich. Arciprestazgo de

Pueblo..... Iglesia..... Titular..... Censo parroquial..... Reparación..... Coste aproximado.....»

Arribaren a la cúria 219 fitxes, l'import total (que no inclou les cases rectorals) suma 7.612.539 pts.

Afegim un últim element per aproximar-nos a la complexitat de la valoració arquitectònica. Transcrivim l'esberrany de nota interna que el canceller secretari del Bisbat escriu. Subratllem que és un esberrany i de circulació interna.

«Estadística de los daños causados por la guerra. Monumentos incluidos en el Tesoro Artístico Nacional e Iglesias, Conventos y Casas Rectorales.

	<i>Destruídos</i>	<i>Dañados</i>	
<i>Catedral con las pinturas de Sert</i>	<i>Totalmente</i>		<i>3.000.000</i>
<i>Santa María de Ripoll</i>		<i>Parcialmente</i>	<i>100.000</i>
<i>Santa María del Estany</i>		<i>Parcialmente</i>	<i>25.000</i>

306. «Relación... , 150 pts.

<i>Seo de Manresa en colegiata</i>	<i>Totalmente</i>	-----
<i>5 iglesias parroquiales</i>	<i>Totalmente</i>	4.000.000
<i>29 iglesias no parroquiales</i>	<i>Totalmente</i>	7.000.000
<i>5 conventos</i>	<i>Totalmente</i>	3.500.000
<i>15 casas parroquiales</i>	<i>Totalmente</i>	2.230.000
<i>251 iglesias parroquiales</i>	<i>Parcialmente</i>	28.000.000
<i>30 filiales o anejas</i>	<i>Parcialmente</i>	400.000
<i>580 capillas y santuarios</i>	<i>Parcialmente</i>	2.000.000
<i>Formando un total de</i>		50.355.000

Vich, 10 febrero 1940. *El Canciller Secretario del Obispado*»

Si bé fins aquí ens referim a llocs de culte, pel que fa a les rectories l'informe del bisbe al nunci diu, en el cap. III, secció «Casas parroquiales»:

«De las 246 casas parroquiales 25 quedaron completamente destruidas o poco menos; 87 bastante mutiladas, aunque con menos desperfectos por haberlas ocupado gentes poco limpias y no muy escrupulosas. Lo menos que hicieron fue destinar las puertas y ventanas a combustible. El importe de los daños no baja [de] 2.000.000 de pesetas.»

La resta d'obres d'art

L'estudi de les respostes dels rectors ens han indicat la pèrdua de 358 altars i retaules, 507 imatges, 47 orgues i harmòniums, 278 campanes, 67 creus, 609 objectes del culte, 601 mobles, 57 reliquiaris i 27 pintures, quadres i tapissos.

L'informe del bisbe al nunci, en la secció III, apartat «Mobiliario litúrgico», diu:

«Todo quedó destruido en la Catedral de Vich y en la Colegiata de Manresa, a excepción de dos retablos del siglo xv, pertenecientes esta última que han sido recuperados recientemente.»

En referència als altres temples:

«Los altares y retablos destruidos son unos 2.800; un número mucho mayor de imágenes, no pocas de ellas de verdadero mérito; unos 15 órganos y casi todas las campanas y muchos millares de otros objetos de incalculable valor.»

En les observacions, es detallen les pèrdues:

«Imposible dar una referencia exacta de los objetos piadosos destruidos, quemados o robados. Solo de una Iglesia (la Colegiata Basilica de la Seo de Manresa) fueron destruidos los retablos casi en su totalidad (sólo se salvaron dos de los siglos XIV y XV). Entre los destruidos figura el mayor idéntico al de la Catedral de Barcelona, verdadera joya de arte de estilo gótico. Nada se encuentra de lo mucho que había en la Sacristía y en el Templo. Entre otros objetos: 20 copones, 80 cálices, 4 campanas, 150 casullas, veinticinco ternos completos, etc.

Con la seguridad de quedar cortos y de no exagerar, puede asegurarse que han sido destruidos o desaparecidos seis mil casullas, muchas antiguas y de gran valor artístico, 2.500 cálices, 2.000 copones (tanto en cálices como en copones habían algunos

góticos del siglo XV con esmaltes), 523 cruces procesionales, 355 crismas y más de 500 relicarios, algunos de ellos de reconocido mérito artístico, más de 300 Lignum Crucis, y un número incalculable de albas, roquetes, amitos, purificadores y de otros objetos de los que se hallaban bien provistas las iglesias de esta Diócesis, y de los que no se han recuperado seguramente más de un dos por ciento. Los ternos y capas pluviales desaparecidos no bajarán de unos 1.000, pues pocas eran las parroquias que no poseían tres a lo menos y algunas más.

Va a continuación una lista parcial de los objetos quemados, destruidos o robados, sacada de los datos que han proporcionado los párrocos y encargados de iglesias:

San Juan de las Abadesas. El notabilísimo retablo del altar mayor de valor incalculable, siglo XV-XVI; el Coro (siglo XVI-XVII), notabilísimo por su escultura representativa de la vida de Jesús y personajes bíblicos del antiguo testamento; un valioso faristol del mismo coro y el órgano de reconocido mérito por su escultura y antigüedad; la bella imagen de alabastro del siglo XV, Santa María la Blanca, fue hecha pedazos, pero ha podido ser restaurada y repuesta al culto; la estatua yacente del Beato Miró, de alabastro; el Santísimo Misterio, consistente en siete partículas de una forma consagrada en 16 de Junio de 1251 y conservadas incorruptas que fueron depositadas en un rico viril colocado en el interior de la frente de una devota imagen de Cristo Crucificado del siglo XIII. Del grupo escultórico representativo del Descendimiento de la Cruz ha desaparecido la imagen del Buen ladrón. Pertenecía todo él al siglo XIII.

Santuario de Ntra. Sra. de la Gleva. Además de la milenaria imagen de la Santísima Virgen, muy venerada en toda la Comarca, desaparecieron alhajas, tablas pictóricas, frontales de gran valor y todos los altares y retablos, sin excluir el del altar mayor, considerado como uno de los de estilo barroco más importantes de Cataluña. Fue robada de la caja de caudales de un Banco, donde se guardaba, una valiosísima corona de oro y pedrería artísticamente labrada con que había sido coronada canónicamente dicha imagen el Septiembre de 1923.

Manlleu. De la hermosa Iglesia Parroquial sólo dejaron los rojos el campanario por estar en él instalado el reloj público. Fueron quemados dos cuadros al óleo del célebre pintor Ribó, dos del notable pintor Cava, con otras buenas pinturas también al óleo; dos tapices y cinco grandes y artísticos Misterios de Dolor para la procesión del Viernes Santo, un grupo de gran valor artístico de la Asunción de la Santísima Virgen y las imágenes de S. Sebastián y S. Francisco de Asís.

Santa María de Ripoll. Fueron destruidos: El altar mayor de mármol con su artístico baldaquino y otros seis altares laterales también de mármol. Entre las imágenes destruidas figuran las de la Sma. Virgen del Rosario del escultor Llimona, la de S. Raimundo de Peñafort de Venancio Villamitjana y la de Jesús Crucificado del siglo XVI de autor desconocido, de valor artístico extraordinario, única que se salvó de la destrucción del Monasterio en el siglo pasado. Perecieron además, todas las otras imágenes, campanas, vasos sagrados, ornamentos, etc. Distingúanse por su mérito artístico dos cálices, dos copones de plata y una bellísima Custodia del siglo XVII, todo lo cual desapareció.

Santa María de Ygualada. Todos los Retablos y objetos destinados al culto, excepto el órgano, fueron destruidos. El retablo del altar mayor, del que quedaron sólo las imágenes, fue calificado por el arquitecto Sr. Gaudí del mejor ejemplar de barroco que había en España.

Del Archivo parroquial desapareció una copia del testimonial del sudor de sangre del Santo Cristo, juntamente con los otros documentos. También ha desaparecido un magnífico cantoral de pergamino con bellísimas letras iniciales que se guardaba en el Archivo de la Comunidad, con toda su documentación. En 1895 escribía Gispert y Ferrater sobre el sto. Cristo de Ygualada: "El mentado Crucifijo, tanto por su estilo como por su significación moral, pertenece al período gótico", en él, "se echa de ver su perfecta conformidad en el orden plástico con el tecnicismo ingénito del arte ojival

*al que la obra se somete” ... “cabe atribuir sin dificultad a la obra escultural una anti-
güedad no inferior a cuatrocientos años”. Nada se ha sabido de dicha imagen.*

*Santa Coloma de Centellas. Fueron destruidos once retablos, ocho de ellos de finí-
simo estilo barroco, de incalculable valor: el altar mayor de estilo neo-clásico; el de S.
Jaime, gótico del siglo xv de mucho mérito: tres cuadros de muchísimo valor de C.
Viladomat, representando el Nacimiento, Presentación y Desposorios de la Sma.
Virgen; 64 imágenes de talla, muchas de ellas policromadas; tres Crucifijos, de ellos
uno de mucho mérito, del siglo xvi y gran numero de ornamentos de todas clases.*

*S. Martín de Centellas. Desaparecieron el altar mayor de estilo barroco florido con
la imagen del Santo Titular y Sagrario para la Exposición de S.D.M., ejemplar raro
por su magnificencia y riqueza de decoración. Además de esto desaparece también el
retablo de S. Isidoro con la imagen pictórica del Santo.*

*Vidrà. Desaparecieron entre otras muchas cosas el retablo del altar mayor estilo
renacimiento: el de Ntra. Sra. del Rosario, verdadera joya de arte: el de S. Sebastián y
el del Smo. Sacramento, copia exacta de de la Minerva de Roma; tres cálices de plata
del siglo xv, un Lignum Crucis, un copón, incensario y crismeras del mismo metal,
todo de gran valor por su mérito artístico y antigüedad.*

*San Hilario Sacalm. Todo cuanto había de valor artístico o de mérito en la Iglesia
Parroquial ha desaparecido. Merecen especial mención un preciosísimo cuadro de la
Cena en la bóveda de la Capilla del Santísimo Sacramento: una cruz procesional
gótica de un metro treinta centímetros de plata con esmaltes.*

*Montbuy. Fue destruido el valiosísimo retablo del altar de S. Isidro del famoso
escultor Suñer y el majestuoso Cristo del mismo autor con todo cuanto había en el
templo.*

*En el Hospital de Sta. Cruz de Vich. Una veneradísima imagen de Cristo Crucifi-
cado del siglo xv, fue destrozada y quemada en los primeros días de la revolución
marxista.*

*En Torelló desapareció quemado o destruido el grandioso retablo del altar mayor,
uno de los mejores ejemplares de tipo barroco.»*

Pel que fa a l'avaluació econòmica, de cap manera no hi pot haver acord entre
les anàlisis de l'enquesta dels rectors i l'informe del bisbe. Segons aquelles
(sempre parcials), s'arriba als 12.870.791 pts. L'informe del bisbe pràcticament
ho duplica. Escriu el bisbe:

*«No parece exagerado afirmar que las pérdidas en Mobiliario de la Catedral y
Colegiata de Manresa ascienden a unos cuatro millones de pesetas.»*

I en referència a les pèrdues de les parròquies:

«No parece aventurado decir que ascienden a más de veinte millones de pesetas.»

Posem punt i final al nostre treball. Certament, encara es podria avançar més
l'estudi dedicant esforços a l'estat dels arxius (que en l'informe del bisbe no
apareix), o bé en temes de valors i custòdies dineràries (que sí explicita el bisbe).
Però aquesta tasca l'haurem de deixar posposada per a més endavant.